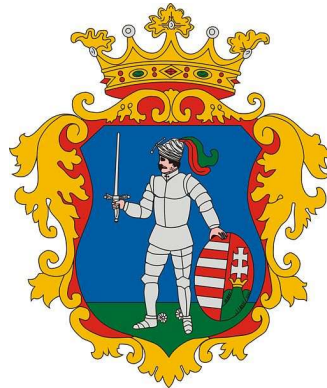

Tájékoztató
Nógrád Vármegye Közgyűlése számára
„Nógrád vármegye egészségi helyzetéről”

Készült: 2025. szeptember

Összeállította a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya:

Feketéné Dr. Zeke Ildikó
vármegyei tisztifőorvos

Katkó Orsolya
osztályvezető

Zsidai Diána
osztályvezető

Kovácsné Dr. Varga Tünde
Hárskuti-Angyal Anikó
Jónás-Bialkó Tímea
Juhász Péterné
Lilinger Éva
Nehr Katalin
Novák Renáta
Virág Julianna

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Tartalom

<u>Tartalom</u>	2.
<u>Bevezető</u>	3.
<u>I.Általános és demográfiai adatok</u>	6.
<u>II.Nem fertőző betegségek epidemiológiája</u>	12.
<u>Összes halálozás</u>	15.
<u>Okspecifikus halálozás</u>	16.
<u>Rosszindulatú daganatok</u>	16.
<u>Keringési rendszer betegségei</u>	26.
<u>Légzőrendszer betegségei</u>	30.
<u>Emésztőrendszer betegségei</u>	38.
<u>Külső okok miatt bekövetkezett halálozás</u>	39.
<u>III. Fertőző betegségek epidemiológiája</u>	45.
<u>Bejelentendő fertőző betegségek</u>	45.
<u>Védőoltással megelőzhető fertőző betegségek</u>	57.
<u>Egészségügyi ellátással összefüggő (nosocomiális) fertőző betegségek</u>	64.
<u>IV. Egészségügyi ellátás</u>	67.
<u>Háziorvosi, házi gyermekorvosi, ügyeleti ellátás</u>	67.
<u>Járóbeteg ellátás</u>	76.
<u>Mentés</u>	77.
<u>Fekvőbeteg ellátás</u>	78.
<u>V. Ellenőrzési tevékenység</u>	85.
<u>VI: A kormányhivatal egyéb nem hatósági tevékenységei</u>	109
<u>Egészségfejlesztés</u>	110.
<u>Zárszó</u>	115.
<u>Források, Irodalom</u>	116.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Bevezető

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény határozza meg a kormányhivatalok népegészségügyi feladatait a lakosság egészségi állapotával kapcsolatban. A törvény alapján a kormányhivatal elemzi és nyilvánosságra hozza a lakosság egészségi állapotának alakulását és az azt veszélyeztető befolyásoló tényezőket.

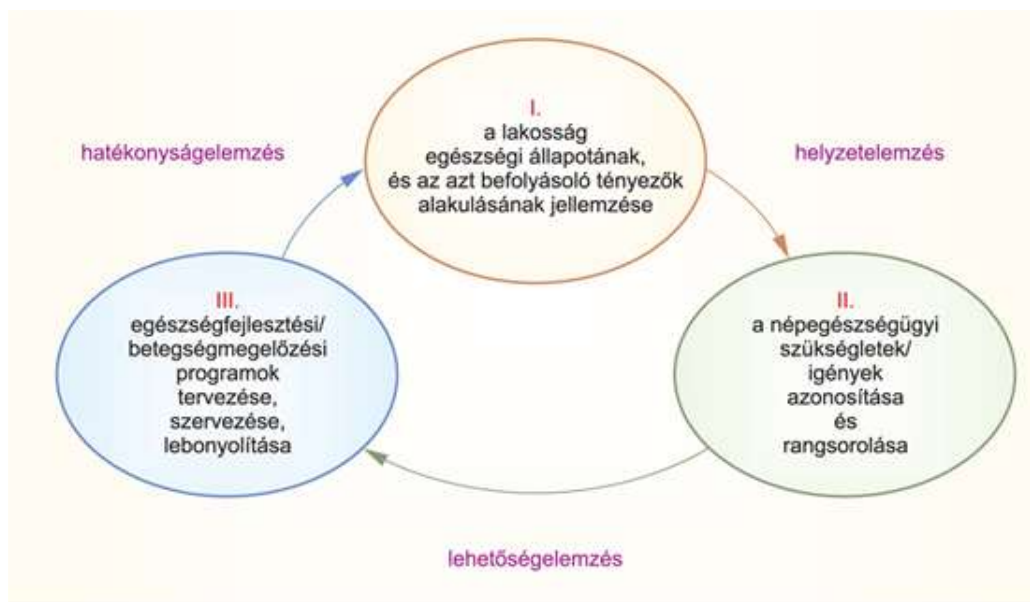
Jelen tanulmányban bemutatjuk Nógrád vármegye lakosságának egészségi állapotát, elemezzük vármegyénk demográfiai, halálozási és megbetegedési struktúráját, valamint a települési, lakóhelyi és társadalmi környezet fizikai, kémiai, biológiai tényezőinek állapotát.

Célunk, hogy tanulmányunk szükséges és fontos információkkal szolgáljon a vármegyei szakemberek és döntéshozók számára az egészségügyi és népegészségügyi döntések előkészítésében.

A népegészségügyi ciklus

Az eredményes népegészségügyi tevékenység egyszerűsített modellje egymásra épülő ciklusok sorozata. Egy cikluson belül három fázis jellegzetes logikai rendben követi egymást, s egy ciklus vége (harmadik fázisának értékelési periódusa) szükségszerűen jelenti a következő ciklus kezdetét (1. ábra).

1. ábra

Egy cikluson belül

- Az első fázis: a lakosság egészségi állapotának (és az azt befolyásoló tényezőknek) szigorú szakmai szempontok szerint elvégzett epidemiológiai elemzése, melynek értékelése a helyzetelemzés fázisa. Ebben a fázisban gyakran kerül sor egy-egy adott egészségindikátor és egészség-determináns esetében az időbeli alakulás jellemzésére, ill. annak megállapítására, hogy valamilyen vonatkoztatási értékhez viszonyítva történt-e (s ha igen milyen előjelű és mértékű) változás.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

- A második fázis: a helyzetelemzés adataira építve a problémák (s következésképp a lakosság népegészségügyi szükségletei) azonosításának és rangsorolásának fázisa.
- A harmadik fázis: az azonosított problémák megoldását/mérséklését célzó konkrét egészségfejlesztési programok tervezésének és megvalósításának fázisa.

A megvalósítás fázisa szükségszerűen kapcsolódik a program hatékonyságának elemzésével, azaz annak megállapításával, hogy a program keretében végzett népegészségügyi tevékenység eredményes-e, s ha igen, milyen mértékben. Az erre a kérdésre adott válasz döntő jelentőségű nemcsak az elvégzett (vagy folyamatban lévő) népegészségügyi tevékenység eredményességének megítéléséhez, de a további tevékenység tervezése szempontjából is. A válaszadás szükségszerű visszacsatolást jelent a ciklus I. fázisához, hisz csak az egészségi állapotmutatók és egészségmagatartási mutatók (numerikus indikátorok) kedvező változása alapján nyilvánítható egy program eredményesnek; míg ellenkező esetben felfüggesztendőnek, vagy legalábbis módosítandónak. Így elmondható, hogy a helyzetelemzés a népegészségügyi tevékenység meghatározó eleme, hisz nélkülözhetetlen:

- a népegészségügyi problémák azonosításához, jellemzéséhez, rangsorolásához,
- az egészségcélok egzakt meghatározásához,
- a népegészségügyi programok és akciók tervezéséhez, azok hatékonyságának méréséhez, s a mindenkor szükséges módosítások megtételéhez.

Egészségdeterminánsok

Egészségdeterminánsok alatt azokat az alapvető tényezőket és hatásokat értjük, melyek az egyén, és kiterjesztett értelemben egy közösség, egészségi állapotát meghatározzák. Ismeretük nem kizárólag az egészség meghatározottságának értelmezéséhez szükséges, de a népegészségügyi intervenciók támadáspontjának meghatározásához is. Az egészségdeterminánsok kedvező befolyásolásával az egyén és a közösség egészségi állapota javítható.

Az egészségdeterminánsok legfőbb kategóriái a következők:

- **magatartási, életmódtényezők,**
- egészséges fejlődés (gyermekkor) biztosíthatósága,
- **egészségügyi szolgáltatások fejlettsége és elérhetősége,**
- genetikai (biológiai) tényezők,
- kulturális sajátosságok.
- jövedelmi támogatottság (jövedelmi viszonyok),
- társadalmi támogatottság (szociális ellátórendszer fejlettsége),
- iskolázottság,
- foglalkoztatottság és munkakörülmények (gazdasági helyzet),
- fizikai környezet,

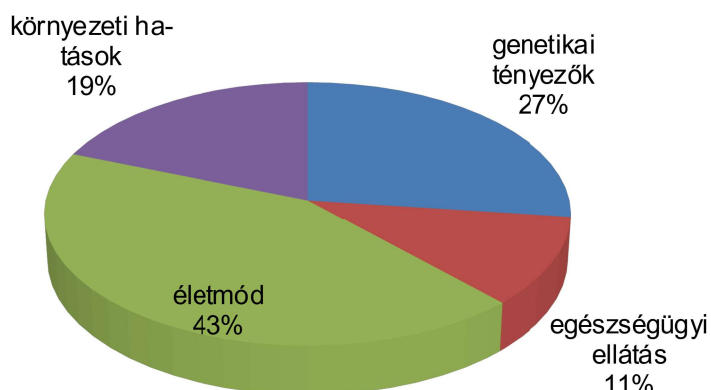
Összefoglalva állítható, hogy egészség csak akkor lehetséges, ha adottak a lehetőségek (források) az emberi szükségletek kielégítésére, s ha az élet- és munkakörülmények mentesek az egészségkárosító szennyező anyagoktól, kórokozóktól és fizikai veszélyforrásoktól.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

2. ábra

Egészséget befolyásoló tényezők WHO szerint

Az egészség meghatározásában a különböző determinánsok súlya nem azonos. Bár az egyes tényezők meghatározó szerepének súlya vitatott (és különböző közösségekben ténylegesen is eltérő lehet), általában elfogadható, hogy a genetikai tényezők kb. 15–30%-ban, az egészségügyi ellátás szintje 10–15%-ban határozzák meg az egészségi állapotot, míg a fennmaradó **55–75%-ért a környezeti és a társadalmi-gazdasági státusszal és az iskolázottsággal szoros összefüggést mutató életmódtényezők felelősek** (2. ábra). Természetesen ez a globális becslés az egyes betegségek etiológiájának értelmezéséhez nem jelent támpontot: a betegségek kialakulásában a genetikai és a tág értelemben vett környezeti tényezők együtthatásának és változó mértékű érvényesülésének elvét ma általánosan elfogadottnak tekinthetjük.

Nógrád vármegye területi besorolása

A járások területi fejlettség alapján történő besorolása a 290/2014. (XI.26.) Kormányrendelet alapján a társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdasági és munkaerőpiaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatókból képzett komplex mutatót veszi figyelembe.

Ez alapján:

Kedvezményezett járás: azok a járások, amelynek komplex mutatója kisebb, mint az összes járás komplex mutatójának átlaga, tehát 46,79 alatti. Az összes 199 járásból 109 járás tartozik ide, többek között **Nógrád vármegye mind a hat járása**.

Fejlesztendő járás: a kedvezményezett járásokon belül azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország lakónépességének 15%-a él.

Komplex programmal fejlesztendő járás: a kedvezményezett járásokon belül azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország lakónépességének 10%-a él (Nógrád vármegye esetében **Szécsény járás**).

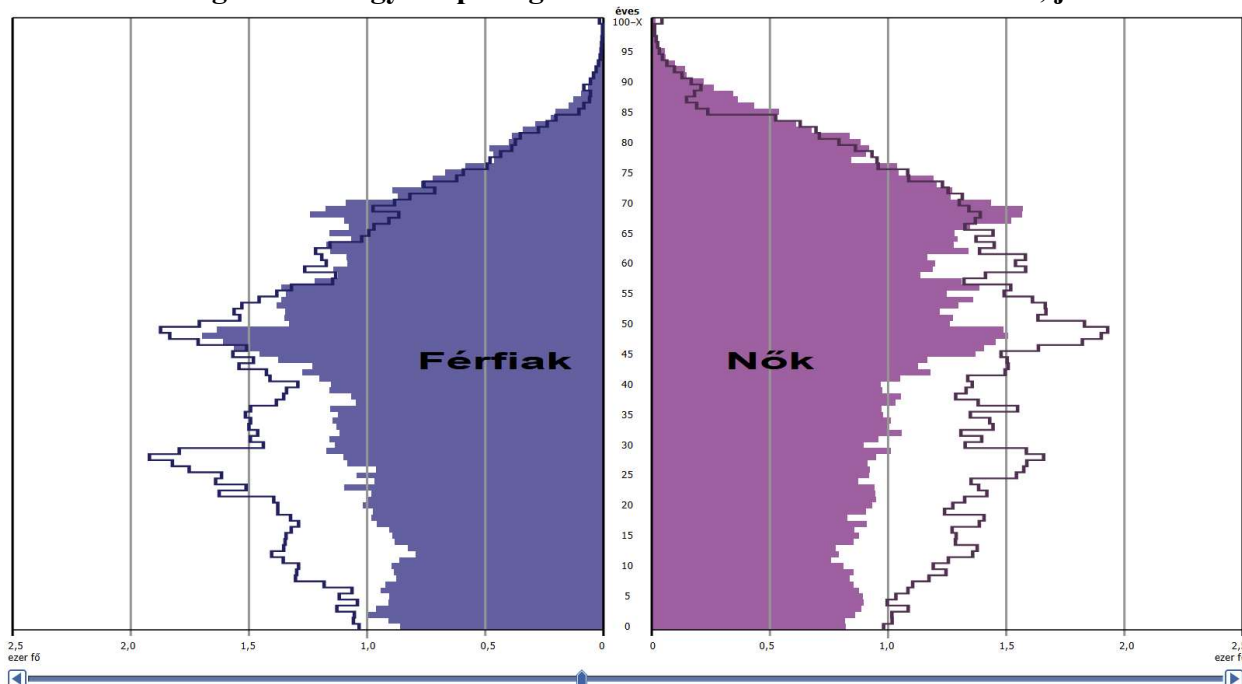
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

I. Általános és demográfiai adatok

Az adatok a Magyar statisztikai évkönyv és a Területi statisztikai évkönyv kiadványok 2023. év egészére vonatkozó állományából származnak, ahol ettől eltérő időpont/időszak jellemzőit használtuk fel, azt a szövegben és az ábrán jelöltük.

Nógrád vármegye **lakosainak száma** 2024.01.01-én 180 469 fő volt, népsűrűsége: 70,9 fő/km². A **településszerkezetben** alapvető változás nem történt, a vármegyére továbbra is a kis lélekszámú falvak a jellemzőek. A lakónépesség **koreloszlását** mutatja a korfa, melyet a 2004. évi (népesség: 218 128 fő) korfával összehasonlítva jól látható a népesség összetételének változása, a lakosság számának csökkenése és öregedése. (3. ábra).

3. ábra: Nógrád vármegye népességének száma nemek és életkor szerint, január 1.

* Az ábra körvonalas része a 2004. január 1-jei, a színes része pedig a 2024. január 1-jei eredményeket tükrözi.

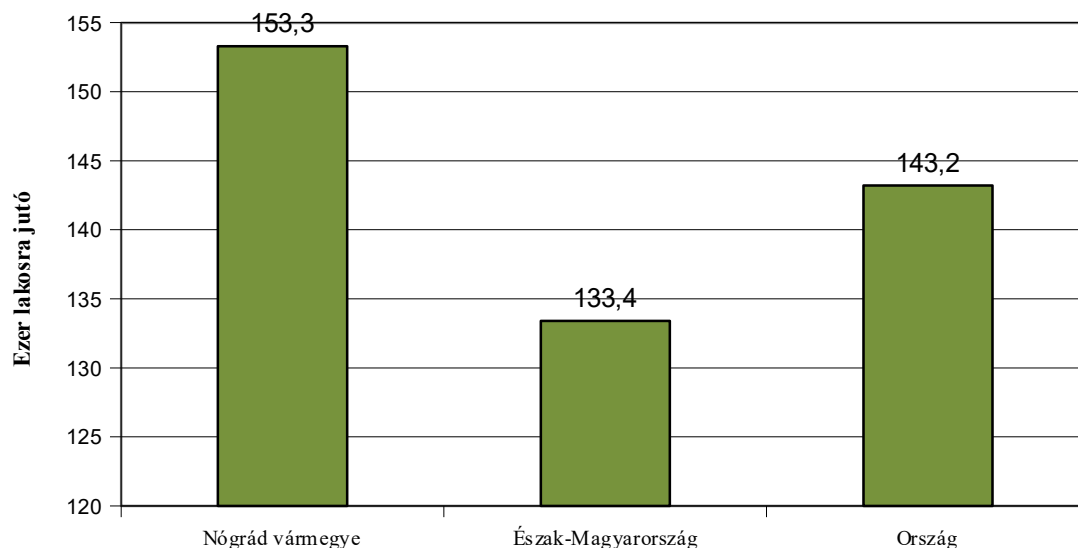
A népesség **öregedési indexe** (az időskorú népesség aránya a gyermekkorú népességhez viszonyítva) jól mutatja a népesség előregeredését, ami a vármegyében az egyik legsúlyosabb probléma. Nógrád vármegye öregedési indexe 2023-ban **153,3%**, azaz 100 fő 14 év alatti lakosra 153 fő 65 év feletti lakos jut, ami messze meghaladja mind az országos, mind pedig az Észak-Magyarországi régió indexét. (4. ábra)

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

4. ábra

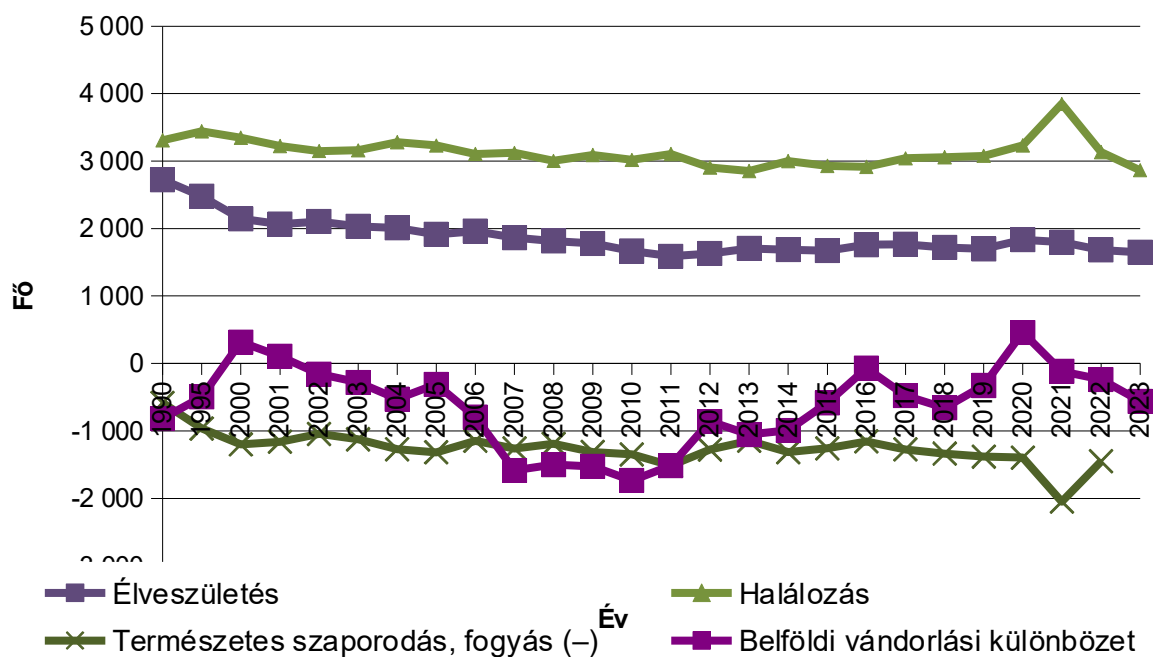
Öregedési index 2024.01.01.

A vármegye lakosságára a **természetes fogyás** jellemző, az emelkedő halálozást, a stagnáló élveszületést 2023-ban az elvándorlásra utaló negatív **belföldi vándorlási különbözet** sem enyhíti (-1,3 fő/1000 lakos). A lakónépesség számának kedvezőtlen irányú változása (5. ábra) – az utolsó 20 év adatai alapján – a hazai átlagot meghaladta.

5. ábra

Népmozgalmi adatok Nógrád vármegyében

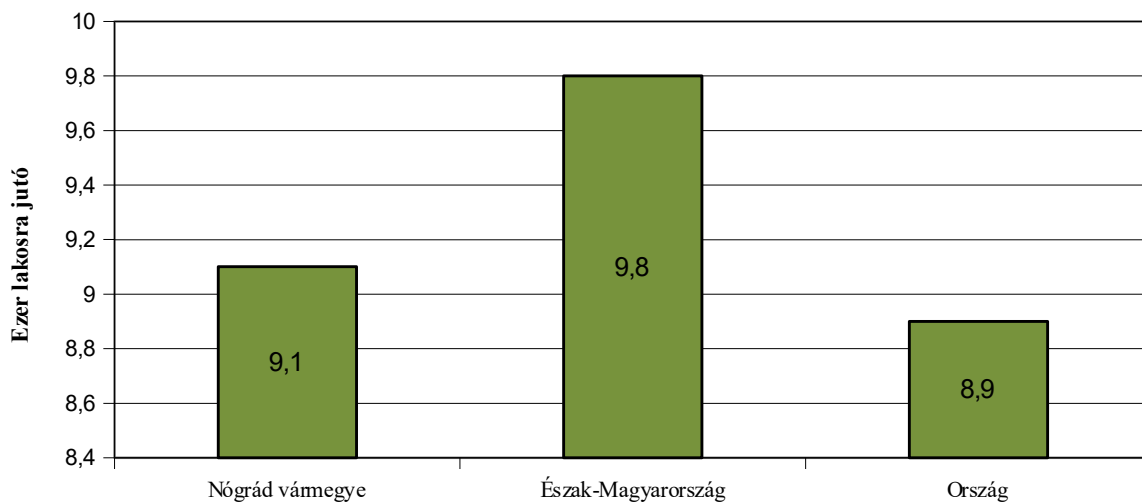

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az alapvető népmozgalmi mutatók közül az **élveszületési** arány stagnál az előző évhez viszonyítva (9,1 fő/1000 lakos), és az országos átlag fölött van (8,9/1000 fő) de a regionális (9,8/1000) átlag alatti. (6. ábra).

6. ábra

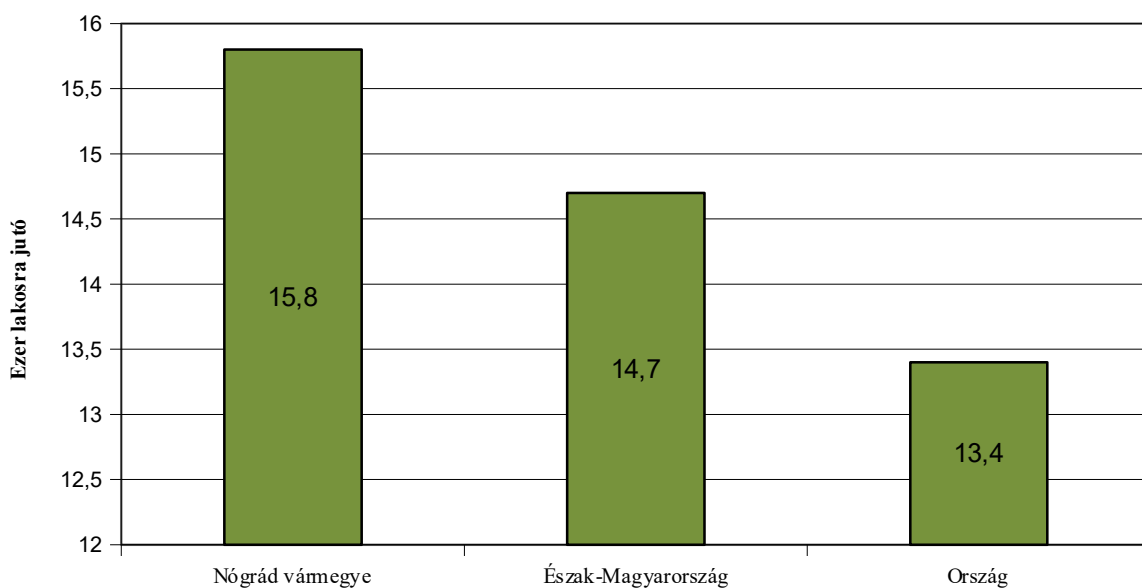
Élveszületési arány 2023

A halálozás a korábbi évhez képest csökkenést mutat vármegyénkben (16,9 fő/1000-ról), de még így is az 1000 főre számolt **halálozási arányszám** értéke (15,8 fő/1000) **kedvezőtlenebb a régiós (14,7/1000) és a hazai átlagnál is (13,4 fő/1000 lakos)** (7. ábra).

7. ábra

Halálozási arány 2023

Számszerűen jellemezve az élveszületéseket (1649 fő) és a halálozásokat (2864 fő) a természetes fogyás vármegyei szinten **1215 lakos elvesztését jelentette 2023-ban.**

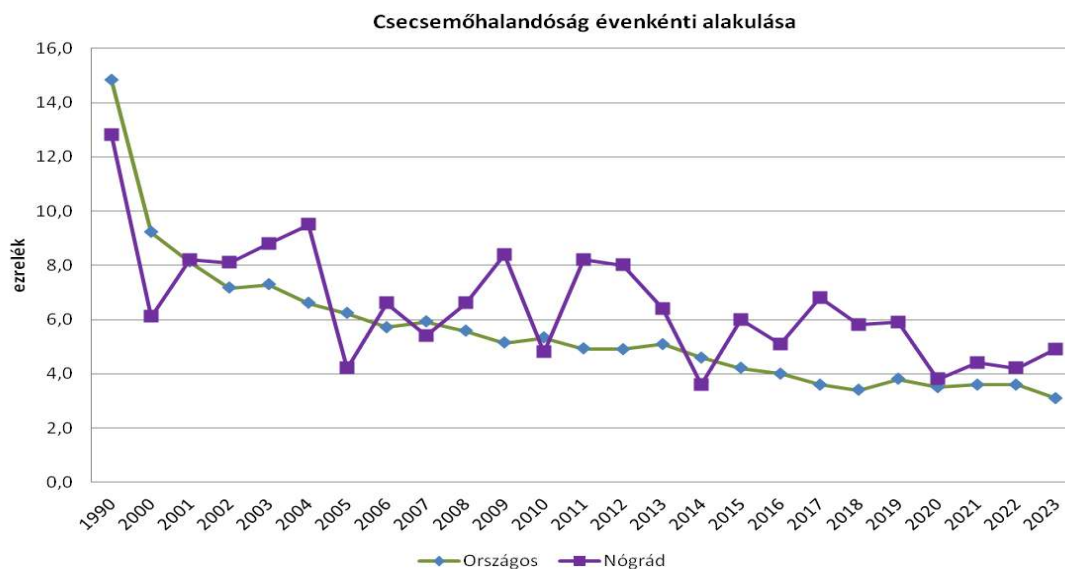
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A **csecsemőhalandóságot** (ezer élveszülöttre jutó 1 éven aluli meghalt) klasszikusan az egészségügyi ellátórendszer egyik minőségi indikátorának tekintik. Az értékelésénél fontos kiemelni, hogy számos anyai és területi tényező (iskolázottság, káros szenvedély, szocio-gazdasági faktor) is igen jelentősen befolyásolhatja az eredményeket. Nógrád vármegye csecsemőhalandósága 2023-ban 4,9 ezrelék volt, ami az előző évhez képest emelkedést mutat. A vármegyei érték a régiósnál kedvezőbb, még az országos értéknél kedvezőtlenebb.

8. ábra

9. ábra

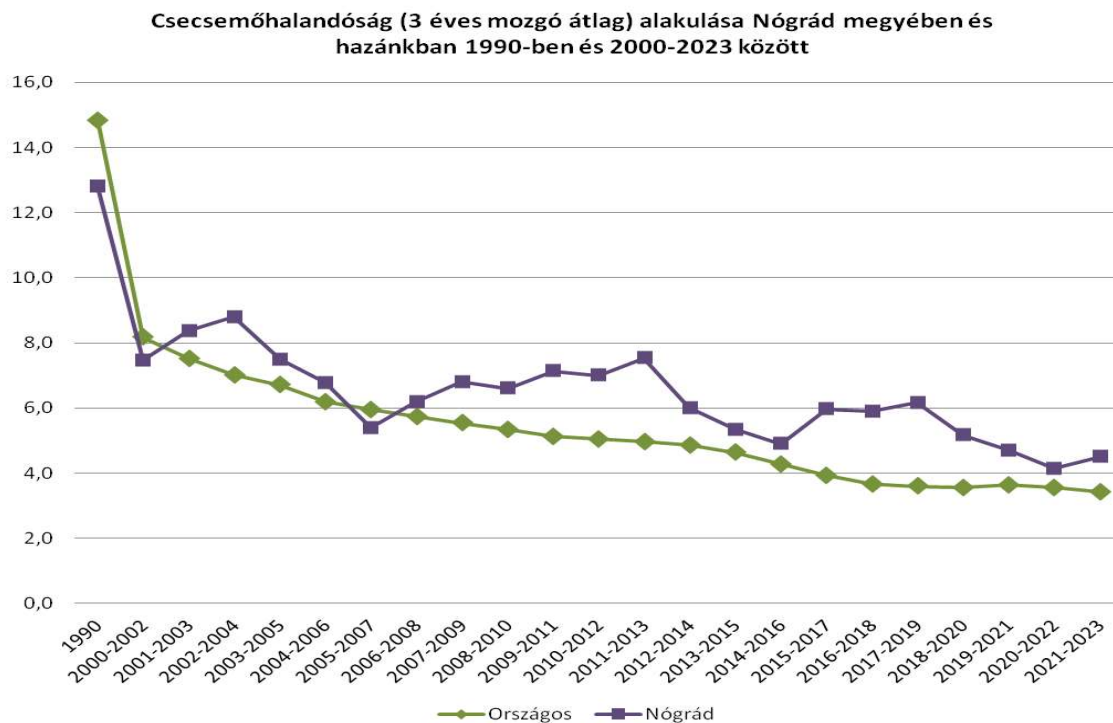

Mint a 9. ábrán látható, a csecsemőhalandóság évenkénti számítása jelentős instabilitással járhat, ezért az 1990-es év adatán kívül az elmúlt 22 év adataiból 3 éves mozgó átlagot számoltunk, mely stabilizálja az átlagot, de nem fedi el a tendenciákat. A 10. ábrán látható, hogy összességében a 2005-2007 évektől valamelyest nőtt a csecsemőhalandóság Nógrád vármegyében, majd 2010-2012 és 2017-2019-ben látható ismételt emelkedések után csökkenő tendencia látható.

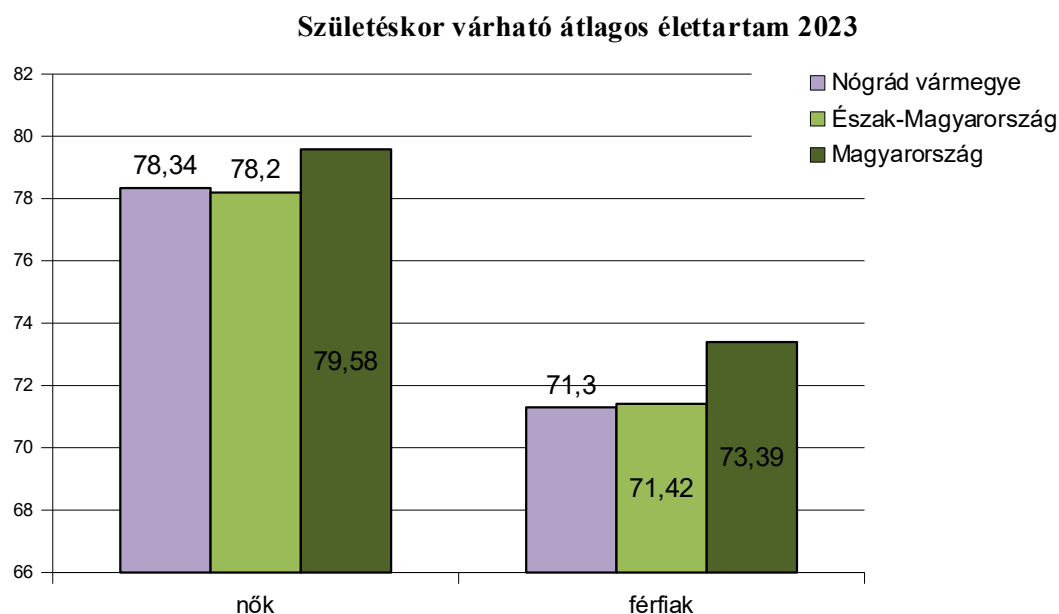
NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

10. ábra

A **születéskor várható átlagos élettartam** értéke vármegyénkben a nők esetében 78,34 év ami az előző évhez képest javult, és a férfiaknál is tovább emelkedett.

11. ábra

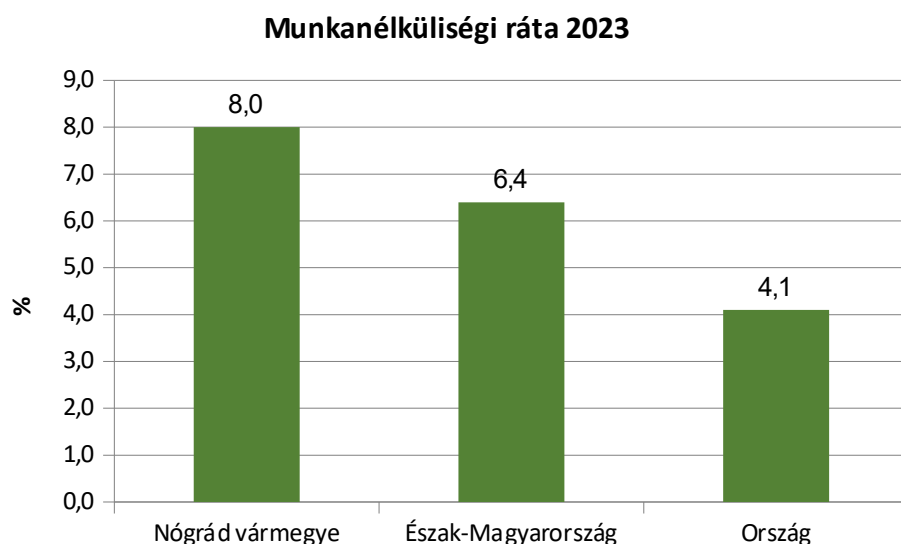

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

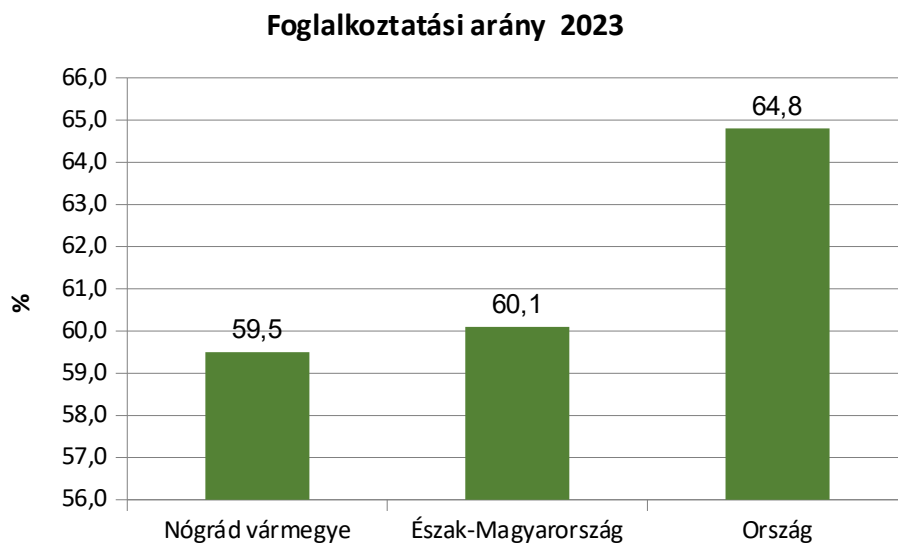
Szociális, gazdasági mutatók

Mind a születéskor várható átlagos élettartam, mind a csecsemőhalandóság, mind pedig a népesség mortalitása és morbiditása összefügg nemcsak az egészségügyi ellátórendszerrel, hanem a vármegye szociális, gazdasági és kulturális hátterével. Ezek az oktatáson és az életkörülményeken keresztül hatnak az életmódra és visszahatnak az egészséget befolyásoló tényezőkre és a mortalitásra és morbiditásra. A 12. és 13. ábrán látszik, hogy mind a munkanélküliség szempontjából, mind foglalkoztatottság esetében elmarad vármegyénk a régiótól és az országostól.

12. ábra

13. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

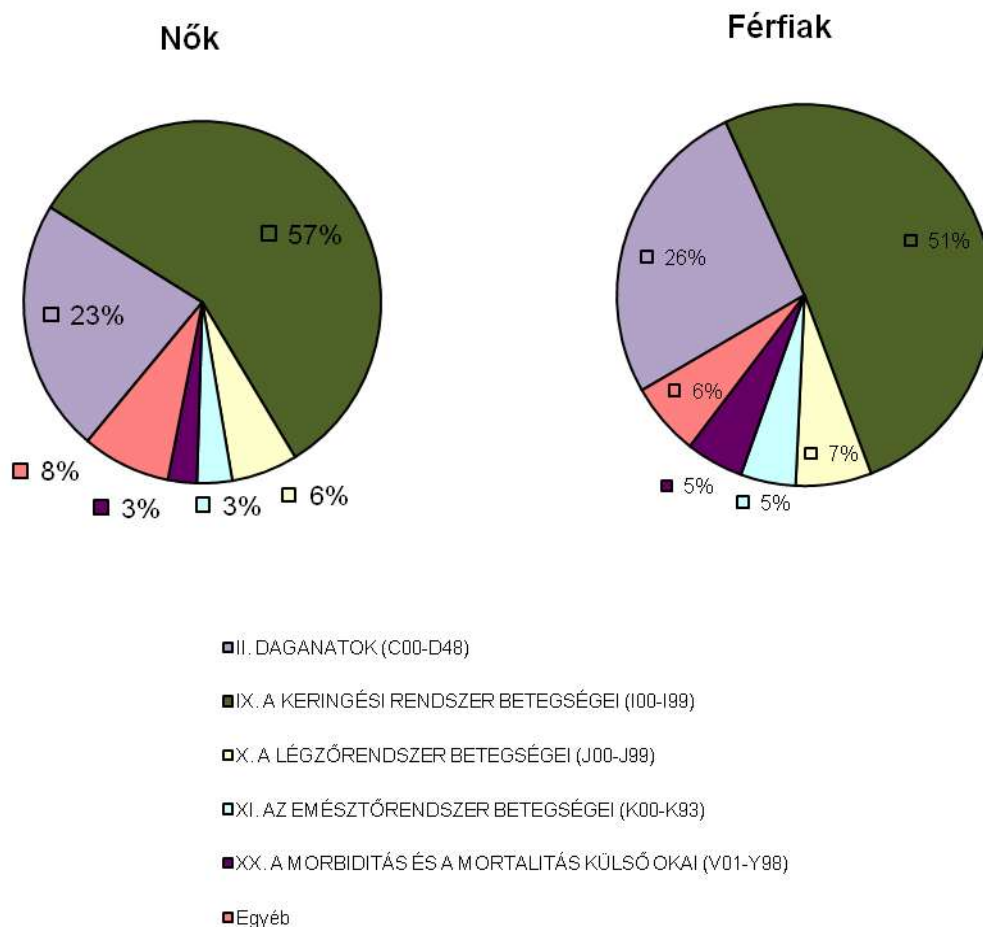
II. Nemfertőző betegségek epidemiológiája

A halálozási mutatók elemzése alkalmasak a lakosság egészségi állapotának és az egészségügyi ellátó rendszer működésének bemutatására így lehetőség van a magas megbetegedési/halálozási kockázattal bíró területek azonosítására és a veszteségek visszaszorítására irányuló intervenciók stratégiák kidolgozására. Az Európai Unió és az országon belüli különbségek helyi prioritásokat mutathatnak meg, ezek figyelembevételével kell a lakosság egészségi állapotát javító programokat létrehozni.

Nógrád vármegyében a vezető halálokok sorrendje az országos adatokhoz hasonlóan alakult. A két vezető halálokok továbbra is a keringési rendszer betegségei és a daganatos megbetegedések. A 14. ábrán látható a vezető halálalki főcsoportok megoszlása nemeként.

14. ábra

Vezető halálokok megoszlása nemeként Nógrád vármegyében 2023-ban

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A halálozások okait vizsgálva mindkét nem esetében a keringési rendszer betegségei vezetnek, melyet a daganatok, majd az emésztőrendszer betegségei követnek. A keringési rendszer betegségei nagyobb arányban vannak jelen a nőknél, míg a daganatos betegségek, és a külső ártalom okozta halálokok a férfiaknál gyakoribbak. A keringési rendszer betegségeinél látható gyakoribb női halálozás összefüggésbe hozható a korfán (3. ábra) látható 55-59 éves korcsoporttól megfigyelhető női lakossági többlettel: a keringési rendszer betegségei már a középkorúakat is sújtják, így a népesebb női korcsoportokban nagyobb számban várható a keringési rendszer betegségei okozta halálozás.

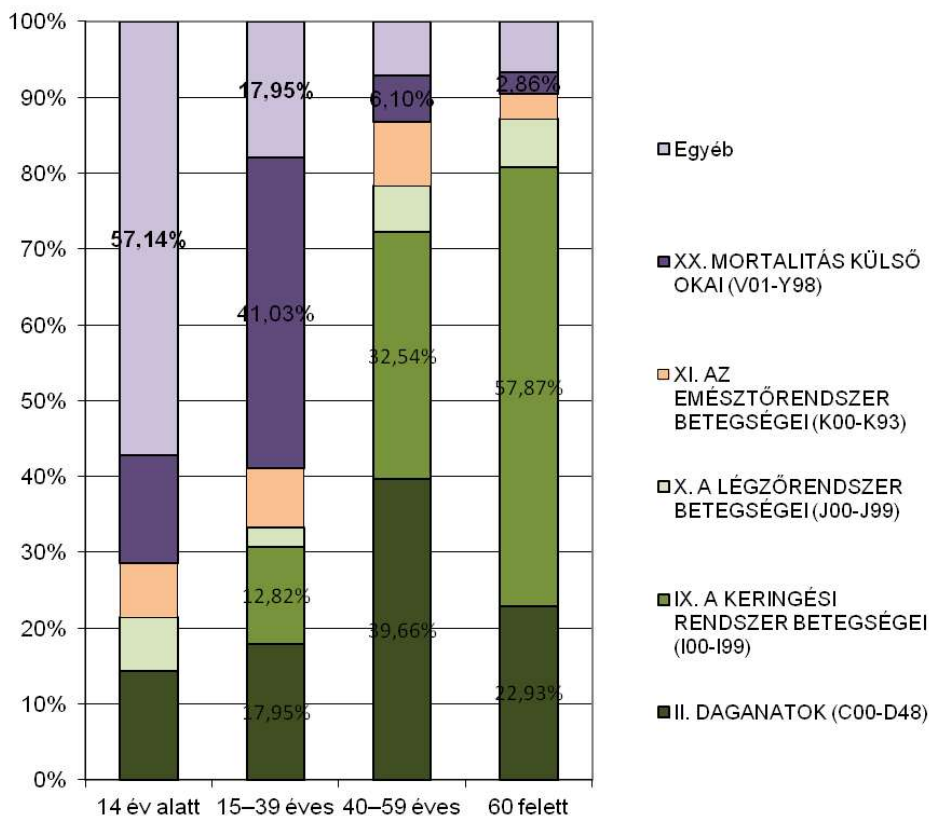
A vezető halálokok korcsoportok szerinti megoszlását mutatja a 15. ábra. A fiataloknál (39 év alatt) a halálesetek jó része külső okok miatt következik be.

Látható a daganatos és keringési betegségek növekvő aránya a 15-39 évesek esetében, majd a 40-59 éves korcsoportban e két főcsoport teszi ki a halálozások több mint 70 %-át. Végül az idősebb, a 60 év feletti korosztályban kerül első helyre a keringési rendszer betegsége miatti halálozás.

A prevenciós programok kidolgozásakor figyelembe kell venni, hogy az életkorhoz kötődő halálozások mekkora kockázatot jelentenek a lakosság számára.

15. ábra

Vezető halálokok megoszlása korcsoportonként Nógrád megyében, 2023-ban

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az okspecifikus halálozás nemenkénti bemutatása lehetőséget ad a betegségekkel kapcsolatos befolyásoló tényezők visszaszorítására. Ennek lehetőségei az elsődleges-, másodlagos- és harmadlagos megelőzés.

Az **elsődleges (primer) megelőzés** az egészséget veszélyeztető kockázati tényezők elhárítására irányuló bármilyen tevékenység. Ennél szűkebb értelemben az elsődleges megelőzés jellemzően az egészségügyi alapellátás szereplői által végzett betegségmegelőző tevékenység. Az egészségügyi ellátás keretein kívül végzett prevenciós tevékenységek az egészségfejlesztés körébe tartoznak.

A **másodlagos (szekunder) megelőzés** lényege, hogy betegség kialakulására figyelmeztető állapotokat vagy betegségeket korai szakaszban felismerjen, és ez által lehetővé váljon azok időbeni kezelése. Legfontosabb szekunder prevenciós tevékenység a szűrővizsgálat, amely rendszerint az egészségügyi ellátás keretein belül történik.

A **harmadlagos (tercier) megelőzés** során a cél a betegség okozta károsodások progressziójának megállítása és a károsodások csökkentése gyógykezeléssel, illetve legkedvezőbb esetben az egészség helyreállítása rehabilitációval. Az idetartozó tevékenységek csak az egészségügyi ellátásban történhetnek.

Az adatbázis standardizált halálozási arányszámokkal (továbbiakban: SHA) dolgozik mely alkalmas különböző népességek halálozási viszonyainak összehasonlítására. Egy direkt standardizálással nyert mutató, amely akkor lenne megfigyelhető egy adott térségben, ha ott a népesség kor és nem szerinti összetétele megegyezne a standard népesség kor és nem szerinti összetételével. A számítás során az európai standard népesség szolgált standard népességként. Az eredmények alapján a halálozási arányszám emelkedésével színskála szerint kategóriákba sorolva láthatjuk a vármegyéket.

Az adatok 2023 évre vonatkoznak.

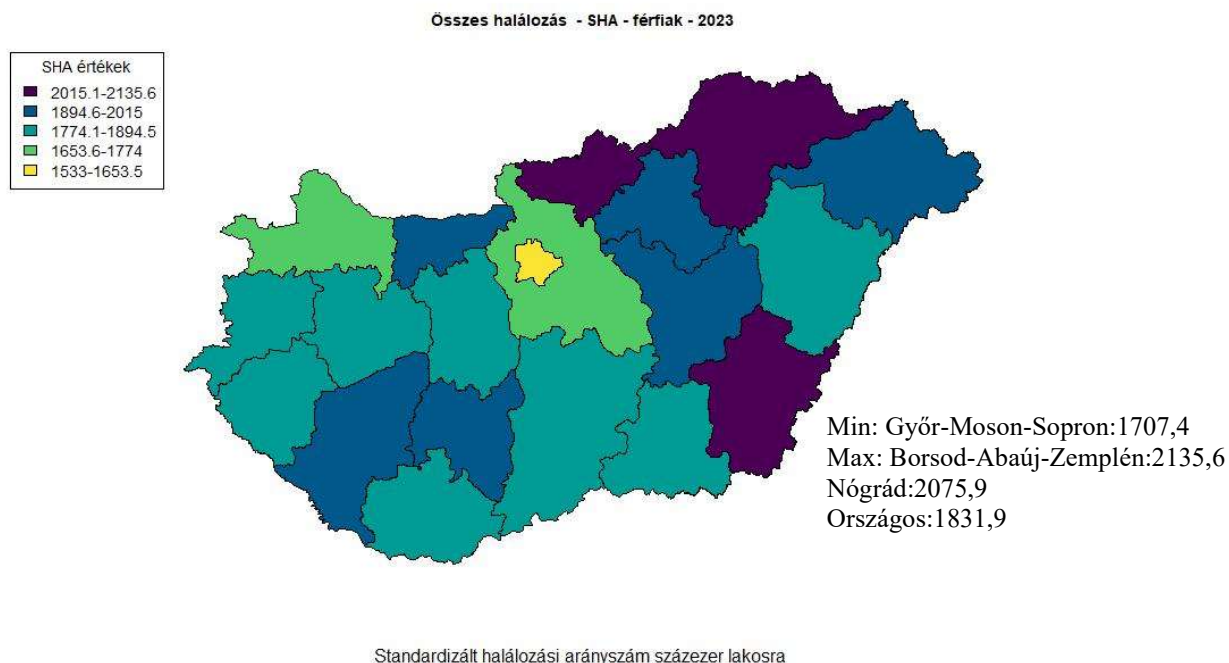

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

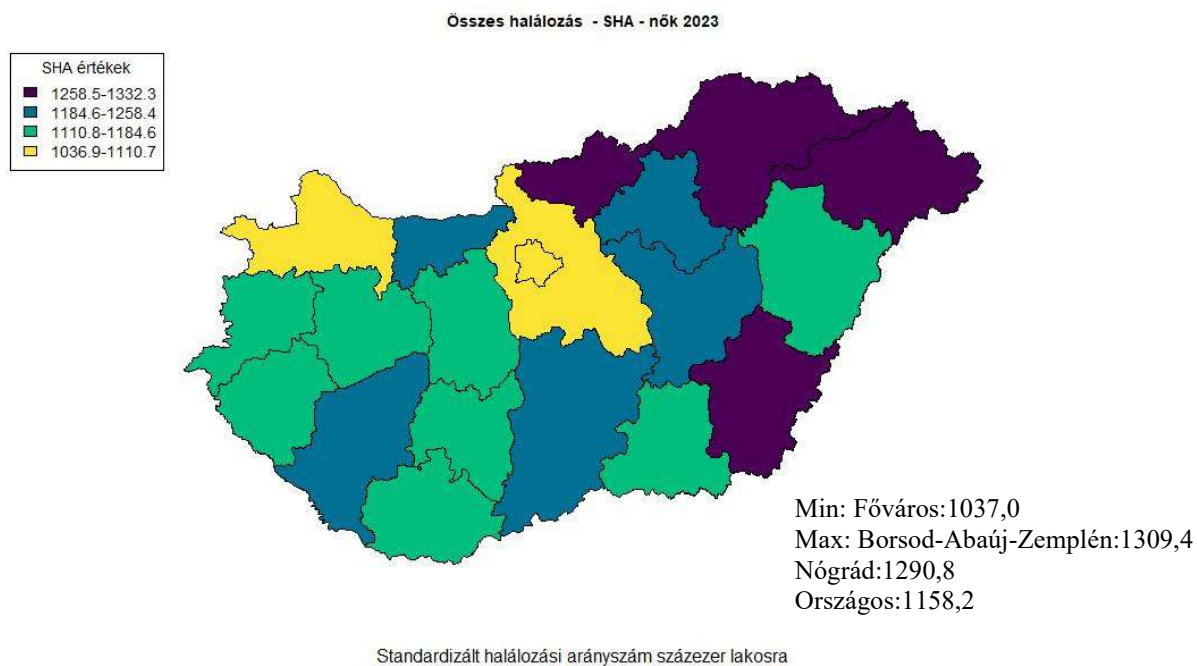
ÖSSZES HALÁLOZÁS

A halálozás okától független vizsgálatokor a teljes lakosság körében látható, hogy Nógrád vármegyében mind a férfiak mind a nők esetében kiemelkedően magas a halálozás.

16. ábra

17. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

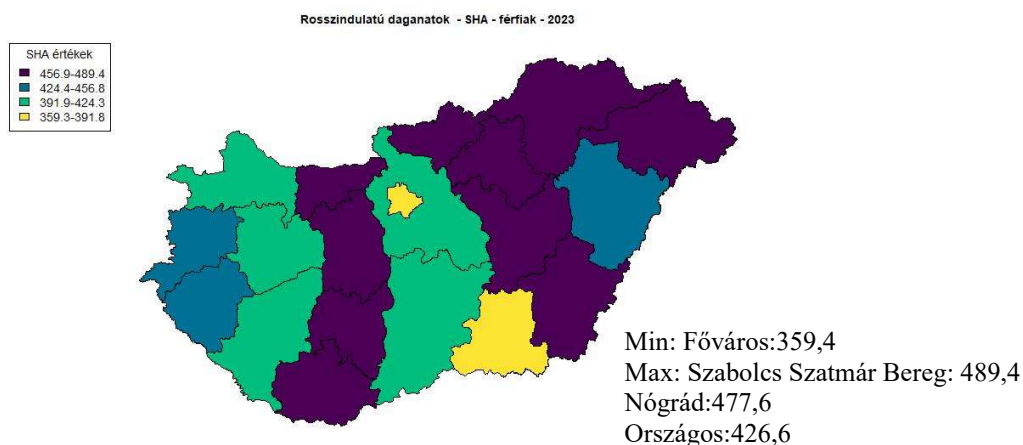
NÓGRÁD VÁRMEGYE OKSPECIFIKUS HALÁLOZÁSI VISZONYAI ÉS A NÉPEGÉSZSÉGÜGY KAPCSOLÓDÁSI TERÜLETEI

Az általános – összes halálok miatti – halálozás minden halálokot magába foglal, de a programok szervezésénél, helyi stratégiák elkészítésénél azt kell figyelembe venni, melyek azok a betegségek, amelyek az adott területen a legtöbb megbetegedést és halálozást okozzák és van-e lehetőség a beavatkozásra. Ezért ennek megfelelően elemezzük az okspecifikus halálozásokat, megbetegedéseket.

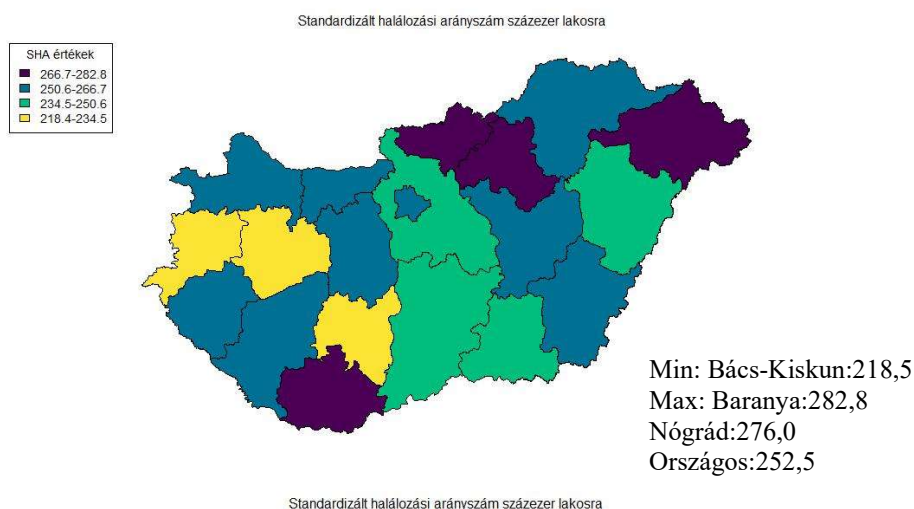
A rosszindulatú daganatok okozta halálozási eltérések

Mind a férfiak mind a nők esetében kiemelkedően magas halálozás látszik 2023-ban Nógrád vármegyében az európai népességre standardizálva.

18. ábra

19. ábra

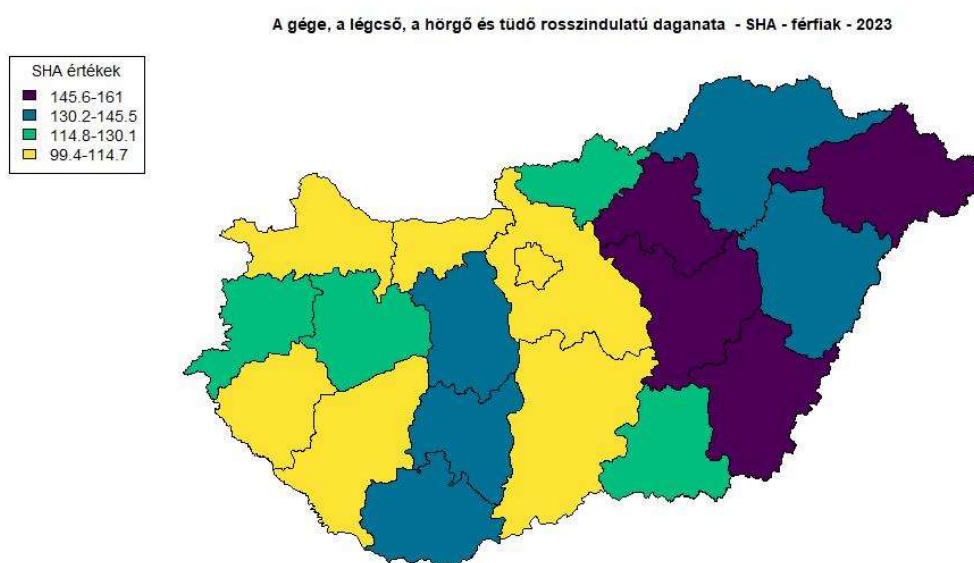

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Légcső- hörgő- tüdő daganatok (BNO-10: C33-34)

Nógrád vármegyében 2023-ban a férfiak esetében nem kiemelkedő a halálozási arányszám a vármegyék között, nők esetében viszont a második legmagasabb érték látható.

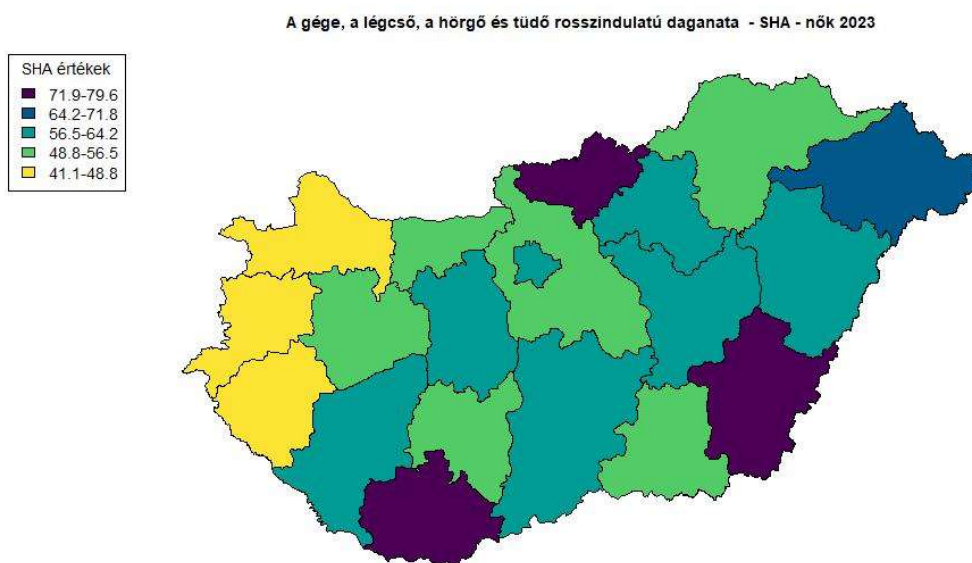
20. ábra

51,0

Standardizált halálozási arányszám százezer lakosra

21. ábra

Standardizált halálozási arányszám százezer lakosra

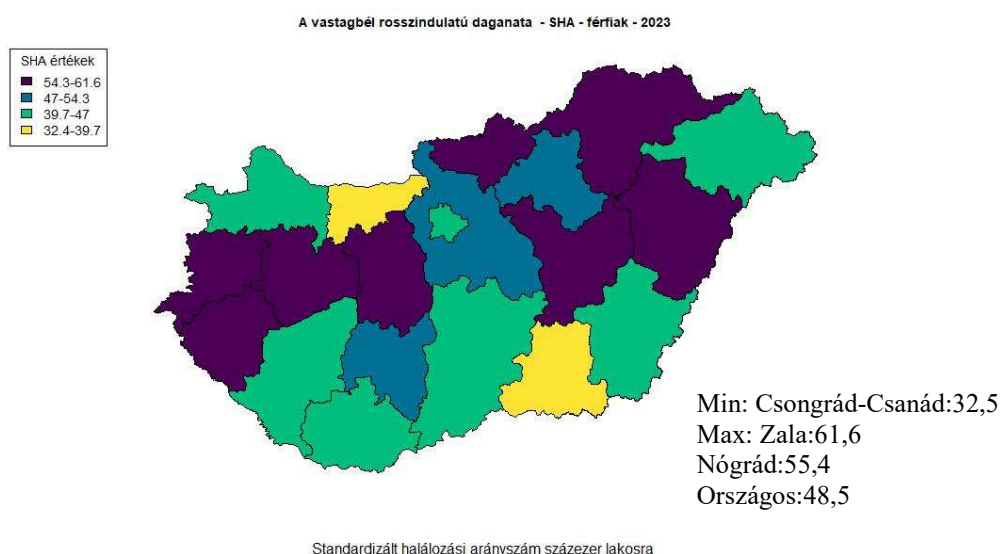
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Vastagbél rosszindulatú daganata /BNO-10:C-18/

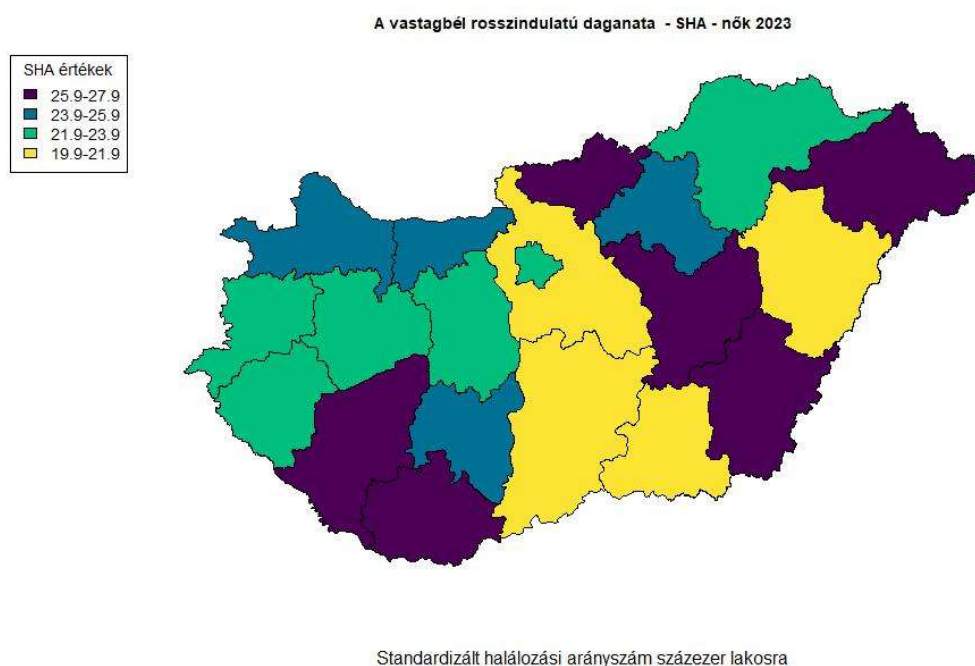
A nemzetközi besorolás változásával 2021-től az adatok már nem összevontan kezelik a vastagbél- végbél daganatokat, hanem kizárólag a BNO-10: C18 kóddal jelölt vastagbél rosszindulatú daganatát vizsgálják.

2023-ban mind a nők esetében mind a férfiak esetében a legmagasabb halálozási kategóriába tartozunk a standardizált értékek alapján alkotott kategóriák közül a vastagbél rosszindulatú daganatos betegsége okozta halálozásban.

22. ábra

23. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Colorectalis szűrés

A szervezett népegészségügyi szűrések közül a vastagbéliszűrés az 50-70 éves korosztályt érinti. Hasonlóan a többi szervezett szűréshez itt sem az egészséges egyén megy orvoshoz, hanem a szűrésben érintett kap egy meghívólevelet, bár annak ellenére, hogy tünetei és panaszai nincsenek, fáradjon el háziorvosához és vegye fel a vastagbéliszűréshez szükséges vizsgálati csomagot.

Fontos tudni, hogy ez nem jelent megterhelő vagy izgalomra okot adó orvosi vizsgálatot. Egy otthon végezhető székletmintavétel, melyet a háziorvos által megadott módon kell eljuttatni a laboratóriumba.

2024-ben előkészítésre került az országos kiterjesztés a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ szervezésében, mely az 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet módosításával bevezetésre is kerül, így 2025. január 01-től minden háziorvosi praxis részére kötelező feladattá tette ezt a szűrésnemet is.

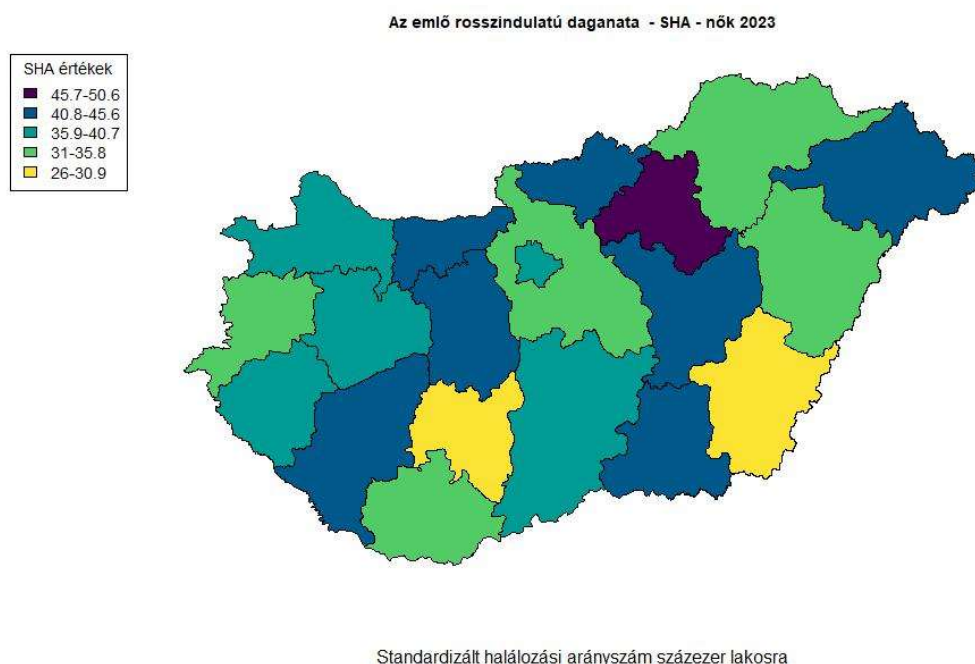

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A női emlő rosszindulatú daganata

Emlőrák halálozás tekintetében Nógrád a 3. legmagasabb halálozású vármegye a kiemelkedően magas Heves és Jász-Nagykun-Szolnok után. A népegészségügyi szűrés lehetősége miatt fontos, hogy nagy hangsúlyt fektessünk az időben felismerve még jól gyógyítható daganattípusra.

24. ábra

Szervezett lakossági emlőszűrés

Az emlőrák a 15-64 éves nők második leggyakoribb rosszindulatú daganatos megbetegedése. A kezelés sikeressége, a gyógyulás esélyei annál jobbak, minél korábbi stádiumban sikerül felfedezni a betegséget. Ebből egyenesen következik, hogy a daganatos halálozás csökkentésére – rövid és középtávon- a korai felismerés és korai kezelés a leginkább ígéretes népegészségügyi stratégia; melynek eszköze a lakosságszűrés.

A rendszeres szűrővizsgálattal az emlőrák okozta halálozás akár 35-40%-kal is csökkenthető. Hazánkban a szervezett emlőszűrés 2001-ben került bevezetésre, mely programhoz a Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház 2002. decemberében csatlakozott.

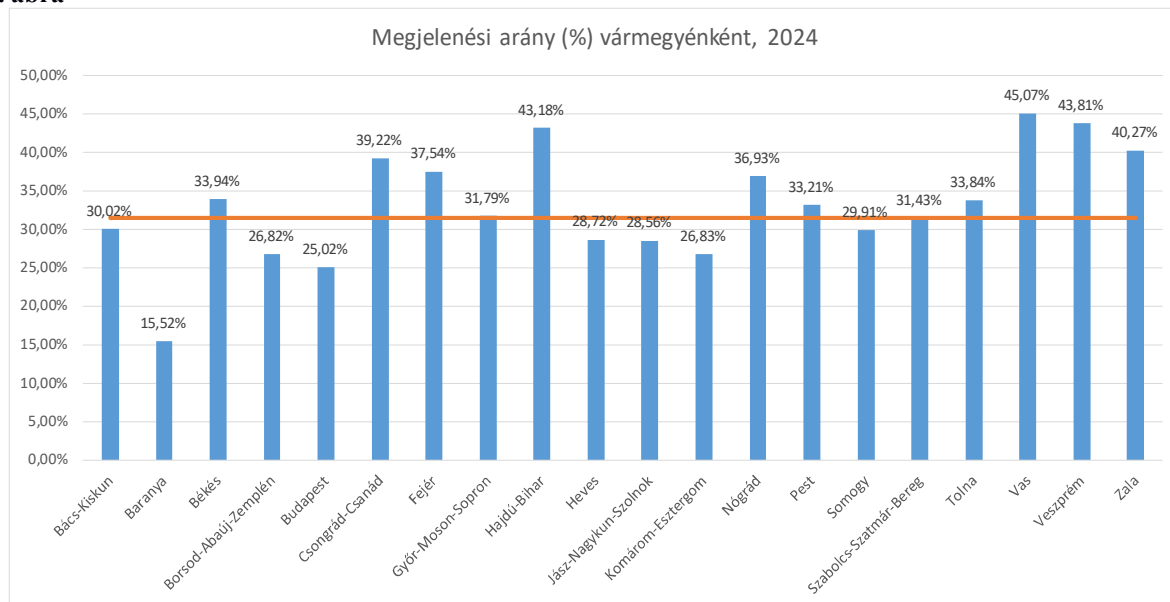
Az érvényes szűrési protokoll szerint a 45-65 év közötti női lakosság kétvétenkénti emlőszűrő vizsgálata javasolt. Az érintett Nógrád vármegyei hölgyek mammográfiás emlőszűrését a Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház Komplex Mammográfiás Központja, valamint a Rétsági járás települései tekintetében a Váci Jávorszky Ödön Kórház Váci Mellközpontja végzi.

A szűrővizsgálaton való megjelenési arány a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ tisztított adatai szerint 2024-ben Magyarországon 31,55% volt, Nógrád vármegyében 36,93% volt. Ez Nógrád vármegyében 2023-hoz képest minimálisan emelkedett.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

25. ábra

A WHO ajánlása szerint az elérendő megjelenési arány legalább 70% kell legyen, mert ez már jelentős egészségügyi hozadékkal bír. Magyarországon a legjobb megjelenési aránnyal bíró Vas vármegye a maga 45,7%-os megjelenés arányával is elmarad a kívánatostól.

A szűrésen való nem túl magas megjelenési arány alakulását nagyban befolyásolja az egyének egészségmagatartása, a szűréssel kapcsolatos ismeretek megléte vagy hiánya, a szűrőközpontok elérhetősége, illetve a lakóhelytől való távolsága.

Az emlőszűrés jelentőségének hangsúlyozása, ezáltal a részvételi arány fokozása érdekében kértük a háziorvosok és az önkormányzatok együttműködését. Igyekszünk egy-egy település programjaihoz kapcsolódóan szervezni a lakosság szűrését, hogy előzetes figyelemfelhívás, motiválás után kerüljön sor az adott település lakosainak szűrésére

Számos helyen az önkormányzat biztosítja a szűrendők csoportos beutaztatását a szűrőközpontba. Az együttműködő önkormányzatoknál sikerült elérni a kívánatos, legalább 70%-ot elérő megjelenési arányt is.

2023-ban a Váci Mellközpont részére átadásra került a Rétság járásból meghívható hölgyek listája összesen 1190 fő (minden első behívásra jogosult átadásra került). A szűrőközpont nem Nógrád vármegye illetékességi területéhez tartozik, az általuk adott információ szerint nem bontható a megjelenési statisztika lakóhely szerint. így nincs információnk az ide meghívott hölgyek tekintetében a megjelenési arányról.

A Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház Komplex Mammográfias Központjába 9398 meghívás történt 2024-ben. A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ utasítására, márciustól kizárólag első meghívásokra van lehetőség a postaköltség megtakarítása miatt.

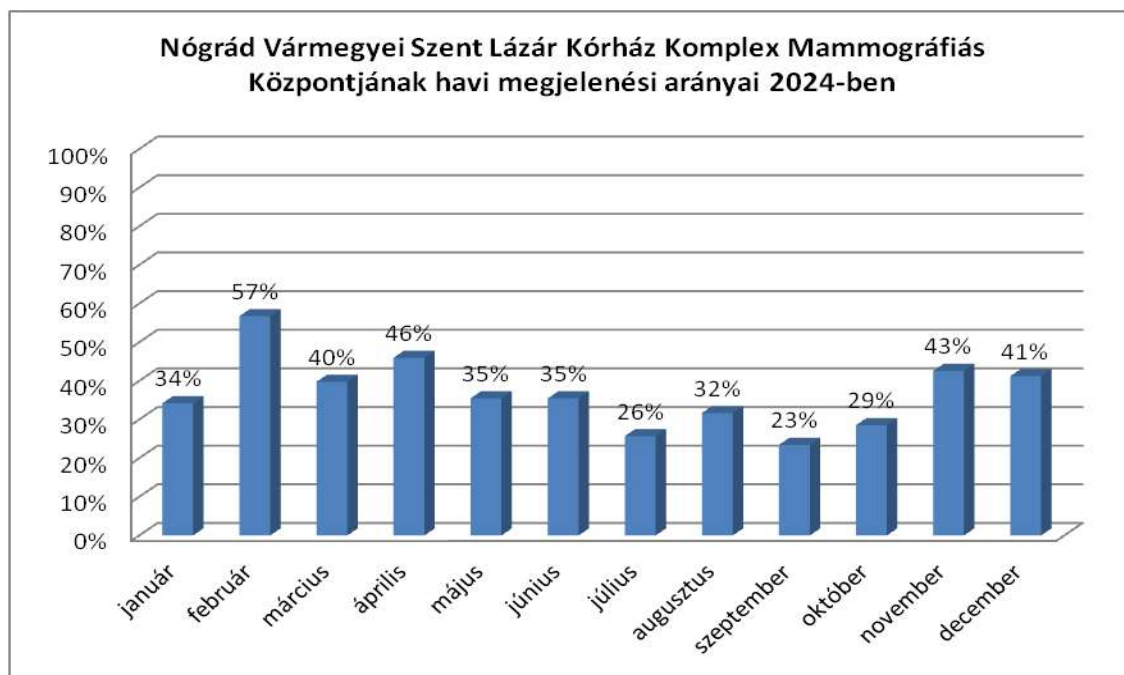
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A szűrésen 3452 fő jelent meg, a korrigált megjelenési arány (a behívottakból levonva a kézebesíthetetlen behívások számát) 36,93 %.

A megjelent 3452 hölgyből 266 fő, 7,7% került visszahívásra és **mind a 266 fő kivizsgálása megtörtént**. A 266 főből 28 fő volt a műtetre javasolt (a visszahívottak 10,5%-a). A vármegyei kórházban operált 22 fő közül 20-nál igazolódott a malignitás (a visszahívottak 7,5%-ánál). Életkor szerinti megoszlásban az igazolt rosszindulatú daganatok 45%-a a 60-65 éves korcsoportba tartozik, 25%-a 55-59 éves, 10%-a 50-54 éves és 4 eset, 20% a legfiatalabb 45-49 éves korosztály.

A vármegyei szűrési koordinátor és a szűrőállomás is minden segítséget megad az önkormányzatoknak amennyiben, megszervezik a szűrendők csoportos beutaztatását a szűrőközpontba. Az együttműködő önkormányzatoknál sikerült növelni a megjelenési arányt is. Ebből is látható, hogy a helyi vezetők felelőssége nem merül ki a település közigazgatási irányításában.

26. ábra

A nők egészsége szempontjából lényeges megemlítenünk egy másik daganattípust, a méhnyakrákot, amely annak ellenére, hogy elsődleges és másodlagos prevenció eszköz is van a kezünkben, még mindig sok áldozatot szed.

Méhnyakrák elsődleges megelőzése: humán papilloma vírus elleni védőoltás

A HPV - azaz a Humán Papilloma Vírus - okozta fertőzés az egyik leggyakoribb szexuális úton terjedő fertőzés. A vírus egyes típusai bizonyos méhnyakrák fajták kialakulásában jelentős szerepet játszanak. A mértékadó nőgyógyász szakemberek szerint lényegében HPV fertőzés nélkül nincs, vagy csak elenyésző számban fordul elő méhnyakrák. A kialakult méhnyakrákok esetében szinte minden esetben bizonyítható az onkogén, azaz rákkeltő HPV törzsek jelenléte.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A méhnyakrák megbetegedés és halálozás csökkentése érdekében számos európai országhoz hasonlóan Magyarországon is átfogó méhnyakrák megelőzési program került kidolgozásra. A program megvalósításának alapvető módszere egyrészt primer prevenciós eszközként a HPV elleni védőoltás bevezetése és beépítése a magyar védőoltási rendszerbe, másrészt a másodlagos megelőzési eszközének, azaz a szűrővizsgálat hatékonyságának, elérhetőségének növelése. Magyarországon a védőoltások elfogadottsága, és a lakosság bizalma az állami védőoltási rendszerben jónak mondható, bár időről időre hallatják hangjukat bizonyos oltás ellenes csoportok

A HPV elleni oltást 2014 szeptemberétől iskolai kampányoltás keretében térítésmentesen, önkéntes oltásként vehetik fel a 7. osztályos 12 éves kort betöltött lányok.

A 2020/2021. tanévben először nyílt lehetőség arra, hogy a 12. életévüket betöltött, és az általános iskola VII. osztályát (7. évfolyamát) szeptemberben kezdő leányok mellett a fiúk is önkéntes HPV elleni védőoltásban részesüljenek az oktatási intézményben szervezett oltások során.

Az alkalmazott oltóanyag kezdetben a legtöbb megbetegedést okozó HPV 16 és a HPV 18 típus ellen biztosított védelmet, a 2018/19-es tanévtől már a 9 komponensű, a 6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52, 58 típusok ellen is védelmet adó oltóanyagot vezették be. Az oltóanyag élő biológiai anyagot, vagy vírusörökítő anyagot nem tartalmaz, ezért fertőzést nem képes kiváltani. A HPV-nek több mint 100 típusa ismert, ezek közül legalább 13 okozhat méhnyakrákot, közülük két típus, a 16-os és a 18-as felelős a rákos megbetegedések 70%-áért. A 9 típus ellen védő oltóanyag a méhnyakrák elleni védelmet tovább növeli, illetve védettséget ad az egyéb nemi szervi és a végbélnyílás környéki daganatok és rákmegelőző állapotokat okozó HPV típusok, továbbá a nemi szemölcsöket okozó vírusok ellen.

A 2024/2025. tanévhez kapcsolódó oltási kampány során Nógrád vármegyében 67 intézményben történt védőoltás beadás az iskola egészségügyi szolgálatok bevonásával.

A NVKH Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a 2024/2025-ös tanévben az őszi kampány során a humán papillomavírus (HPV) elleni térítésmentes védőoltást 35 oktatási intézmény 822 jogosult leány és fiú tanulója közül 618 fő kapta meg. Az előző évek során már oltásban részesült 1 fő. Egyáltalán nem élt az oltás lehetőségével 203 fő. Ennek megfelelően az átoltottság 75,3%.

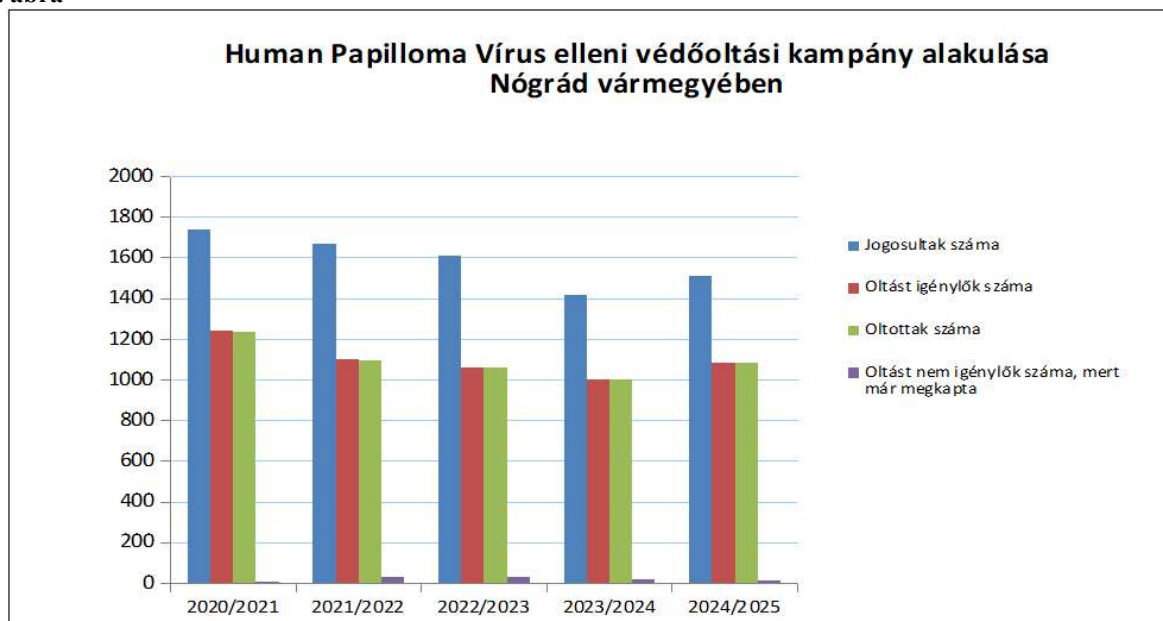
A NVKH Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a 2024/2025-ös tanévben a 32 HPV elleni kampányoltást végző iskola 689 oltásra jogosult leány és fiú tanulója közül 469 fő oltása történt meg. 11 fő nem kérte az oltást, mivel már részesült benne. Egyáltalán nem élt az oltás lehetőségével 198 fő. Az átoltottság 69,7 %.

A vármegyei átoltottság 72,7 % volt a 2024/25-ös tanévben.

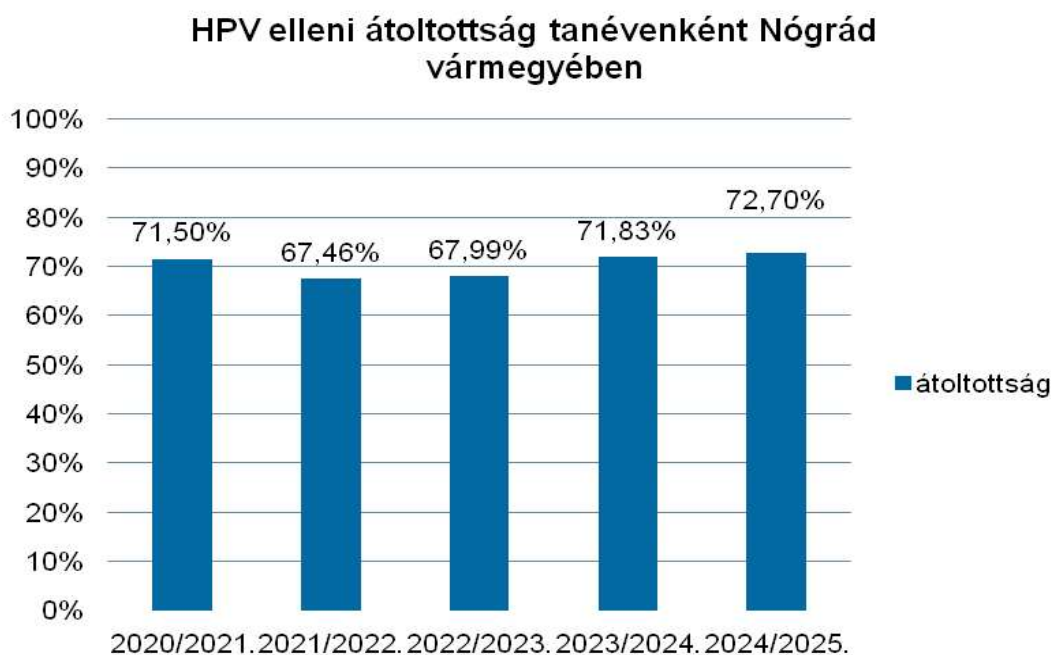

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

27. ábra

28. ábra

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy a fiúk esetében is jelentős hozadéka van a védőoltásnak, hiszen az oltóanyag olyan HPV törzsek ellen alakít ki védelmet, amelyek szerepet játszanak a pénisz, a végbél és egyes fej-nyaki daganatok kialakulásában, továbbá a nemi szemölcsöket okozó HPV törzsek ellen is.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A méhnyakrák okozta halálozás másodlagos megelőzése: a méhnyakszűrés

A méhnyakrák keletkezése időben elhúzódó többszakaszos folyamat, a méhnyakrák fejlődésmenetének ismerete határozza meg a szűrési stratégiát. A jelen időszakban érvényes szűrési protokoll szerint a 25-65 év közötti női lakosság háromévenkénti méhnyakszűrő vizsgálatát javasolja. Megfelelő intenzitású részvétel mellett a méhnyakrák okozta halálozás eradikálható, avagy jelentős mértékben csökkenthető lenne.

A céllakosság átszűrtségéről pontos adatokkal sem vármegyei, sem országos szinten nem rendelkezünk. A statisztikai adatok hiányának oka, hogy a különböző finanszírozási formában elvégzett szűrővizsgálatokról a jelentési kötelezettség nem egységes (pl. a magán orvosi rendelőkben elvégzett szűrővizsgálatok számáról még csak megközelítő adatokkal sem rendelkezünk, holott tudjuk, hogy jelentős azon hölgyek száma, akik a közfinanszírozott állami ellátás helyett magán orvosi ellátás keretei között veszik igénybe a szolgáltatást).

Mivel a méhnyakrák szűrése beletartozik a népegészségügyi célú lakossági szűrések körébe, ezért háromévente meghívásra kerülnek azok a 25-65 év közötti hölgyek, akik a NEAK adatbázisa alapján jogosultak a szűrésre.

Hazánkban jelenleg méhnyakszűrő vizsgálatot nőgyógyász szakorvosok, illetve egyes védőnői szolgálatok védőnői végeznek.

2024-ben az NNGYK tájékoztatása alapján nem történt behívás.

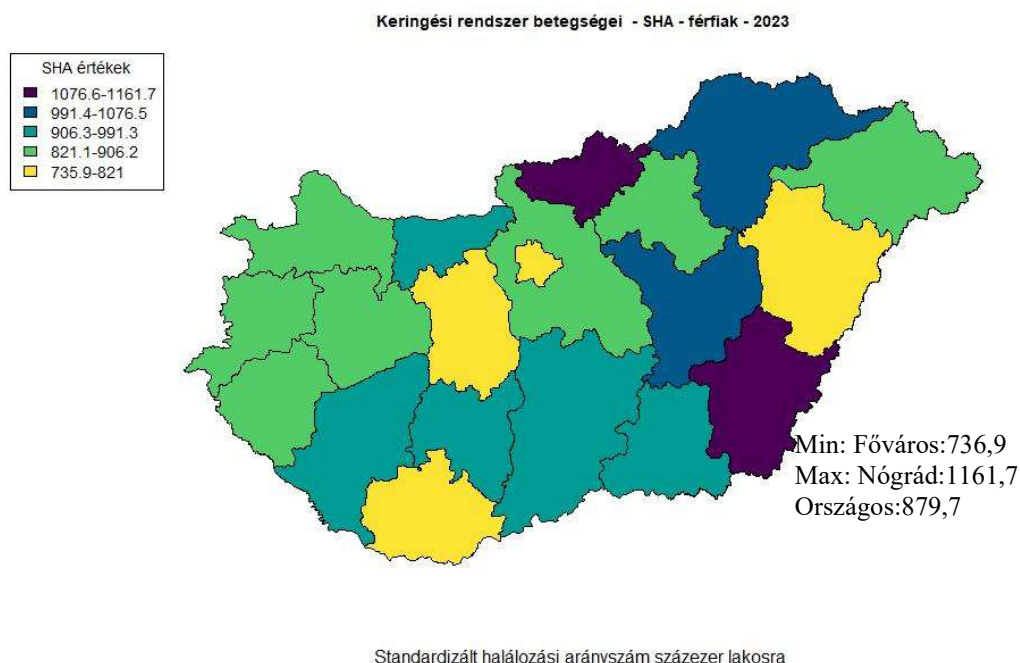

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

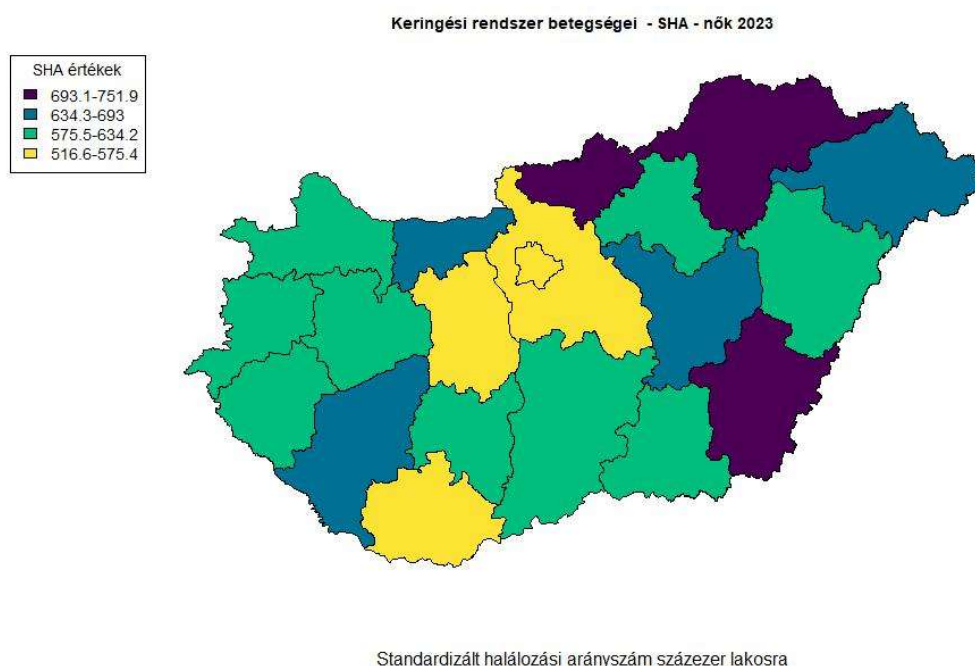
2. Keringési rendszer betegségei okozta halálozás

Mindkét nem esetében látható, hogy a Nógrád vármegyei standardizált halálozás a keringési rendszer betegségei esetében kiemelkedő.

29. ábra

30. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Akut kardiológiai ellátás

Nógrád vármegyében az invazív kardiológiai ellátást (szívkatéterezés) igénylő betegek ellátása és gyógyintézeti elhelyezése az érvényben lévő szabályozásnak megfelelően történik. A roham- és esetkocsik által észlelt betegek szinte kivétel nélkül primeren a végleges ellátó helyekre kerülnek, sokszor helikopteres segítség igénybevételével.

A vármegyében minden mentőegység rendelkezik ún. transztelefonikus EKG (TTEKG) készülékkel. A vármegye valamennyi mentőegysége így közvetlenül tud EKG jeleket küldeni az invazív kardiológiai ellátást nyújtó, budapesti centrumokba. Így a beteg a helyszínről, a közbeeső kórházak mellőzésével, rövid időn belül jut ellátáshoz. Az elküldött jeleket sajnos gyakran nem tudják értékelni a centrumok azok zajossága miatt, vagy nincs elérhető, értékelést végző személy, vagy a központ hívása sikertelen. A rohamkocsik és esetkocsik orvosai, mentőtisztjei gyakran közvetlenül telefonon hívják a centrumokat. A fogadó orvossal konzultálnak a beteg állapotáról, egyeztetik a terápiát. Az EKG készítésére legtöbb esetben mellkasi fájdalom hátterében álló kórkép diagnózisa, kisebb részben akut szívkoszorúér elzáródás tüneteinek észlelése miatt kerül sor, de TTEKG készül heveny szívelégtelenség, szívritmuszavar, eszméletvesztés esetén is. A jellegzetes EKG jel nélküli (ún. NSTEMI) esetek elhelyezése problémás, a centrumok legtöbbször csak laboreredmények birtokában fogadják a betegeket, ehhez előbb egy primeren ellátó kórházba kell szállítani, majd csak innen kerül tovább secunder szállítással szívkatéterezésre. Ez jelentős idővesztést okozhat az ellátásban.

2024-ben 289 esetben küldött TTEKG jelet a mentőszolgálat az ellátó centrumokba.

Keringési megbetegedések elsődleges megelőzése – Táplálkozás-egészségügy, betegélelmezés és diétás étkeztetés

A betegségek 80%-a a helytelen, egészségtelen táplálkozásra vezethető vissza. A magas vérnyomás, a szív-érrendszeri megbetegedések kialakulásának kockázata csökkenthető, ha kevesebb sót és cukrot fogyasztunk, növeljük a zöldség-gyümölcs, teljes kiőrlésű gabona fogyasztását. Ha a szárnyast és a halat részesítjük előnyben, kerüljük a bő zsírban sütést, az állati eredetű zsiradékokat, új konyhatechnológiai eljárásokkal, friss vagy szárított fűszernövényeket felhasználva készítjük ételünket, sokat teszünk magunk és családunk egészségéért. A bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermekek a napi táplálék és energia bevitelük nagy részét az oktatási-nevelési intézményben kapják meg, közétkeztetés keretében. A népegészségügyi hatóság feladata a közétkeztetők ellenőrzése, részletes étlap és nyersanyag-kiszabat vizsgálat, számítással, esetenként laboratóriumi vizsgálattal is kiegészítve.

Az ellenőrzések a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014.(IV.30) EMMI rendeletnek (továbbiakban: Rendelet) való megfelelésre irányultak, NutriComp 5.0 programmal végzett tápanyagszámítással.

2024. év során összesen 7 egységben 16 étkeztetés minősítésére került sor. A minősítések során az 1-3, 4-6, 7-10, valamint a 11-14 éves korosztályok étkeztetése került vizsgálat alá, helyszíni ellenőrzéssel, valamint NutriComp 5.0 programmal, 10 élelmezési napra vonatkozó tápanyagszámítással és étlapelemzéssel egybekötve. A főzőkonyhák százalékos minősítése 66-91% között alakult.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A felmerült leggyakoribb hiányosság volt, hogy a közétkeztető által biztosított étkezés esetén a számított sótartalom meghaladta a korcsoportonkénti határértéket, azonban a közétkeztetők által hozzáadott sótartalom egy esetben sem haladta meg a rendelet által előírt határértéket. Gyakori hiányosság továbbá előírtnál kisebb gyakorisággal előforduló gyümölcs, zöldség, az előírtnál kevesebb tej, vagy ennek megfelelő mennyiségű kalcium tartalmú tejtermék biztosítása. A vizsgált egységek ellenőrzése alkalmával tapasztalt hiányosságok megszüntetése céljából valamennyi ellenőrzést követően hatósági eljárás megindítására került sor, mely során a járási hivatalok népegészségügyi osztályainak munkatársai határozattal kötelezték a hiányosságok megszüntetésére a főzőkonyhák fenntartóit. A hiányosságok megszüntetését a közétkeztetést végző konyhák fenntartói a megadott határidőre teljesítették. Az ellenőrzések során közegészségügyi hiányosság nem került megállapításra.

Kiemelt munkatervi feladat volt 2024-ben a diétás közétkeztetés szűrőpróbaszerű táplálkozás-egészségügyi vizsgálata laboratóriumi vizsgálattal egybekötve, amelyet 2 db főzőkonyhán végeztünk el, mindkét helyen mintavétel is történt gluténmentes ebéd glutén tartalmának laboratóriumi vizsgálatára. A helyszíni ellenőrzések során megállapításra kerültek, hogy minden ellátott rendelkezik a rendeletben előírt szakorvos által kiállított igazolással, a közétkeztető rendelkezik az általa nyújtott gluténmentes szolgáltatást igénybe vevő valamennyi korcsoportra vonatkozó receptúrával, nyersanyag-kiszabati ívvel, valamint étlappal, a gluténmentes étlapon megtalálható: energia, zsírtartalom, telített zsírsav, fehérje, szénhidrát, cukor, só, allergén összetevők. A gluténmentes étrendben felhasznált élelmiszerek diétás alkalmasságát igazoló gyártói tanúsítványai minden élelmiszerre vonatkozóan rendelkezésre álltak. A gluténmentes étrendben használt alapanyagok tárolása, a gluténmentes ételek elkészítése, a kiadagolás és szállítás folyamata a rendelet előírásai alapján történik. A főzőkonyha teljes személyzete rendszeres oktatásban részesül a gluténmentes étrenddel kapcsolatban. A gluténmentes étrendet dietetikus tervezi. A gluténmentes étel készítését diétás szakács végzi. A 10 élelmezési napra vonatkozó étlap, és a hozzátartozó nyersanyag-kiszabati ív alapján végzett tápanyagszámítás, valamint a laboratóriumi vizsgálatot követően kapott eredmények alapján megállapításra került, hogy a 10 élelmezési nap alatt biztosított étkeztetések megfelelnek a jogszabály által előírtaknak.

Kiemelt munkatervi feladat volt továbbá 2024-ben az iskolabüfék, áruautomaták árukínálatának vizsgálata. Összesen 15 db iskolabüfé ellenőrzésére került sor a járási hivatalok népegészségügyi szakemberei által. Vizsgálat alá vont termékek száma 81 db volt. A büfék árukínálatából a szűrőpróbaszerűen kiválasztott termékek közül egy büfében találtak Neta törvény hatálya alá tartozó termékeket. Az ellenőrzést követően 6 termék forgalmazását tiltották meg. Az árukínálatban 2 olyan termék ismét szerepelt, amelynek a forgalmazását 2023-ban már megtiltották. A büfében magas koffein tartalmú italokat is forgalmaztak, valamint édesítőszer tartalmú kekszet. Két terméknél a magas só tartalom miatt volt kifogásolt a ropogtatnivaló. Az ismételten elkövetett jogsértés miatt 40 000 Ft egészségügyi bírságot szabtak ki, és határozatban kötelezték a vállalkozást a termékek forgalmazásának megszüntetésére. Az ellenőrzött élelmiszerek minőség megőrzési ideje megfelelő volt. A büfék árukínálatában a szénsavas és szénsavmentes ásványvizek szerepeltek, de megtalálható volt a cukrozott szénsavas üdítőital is. A gyümölcslevek különböző gyümölcstartalommal szintén megtalálhatóak voltak a polcokon. 100%-os gyümölcstartalmú is szerepelt a kínálatban. Energiaitalt egyik helyen sem forgalmaztak. A szendvicsek között minden büfében volt magvas vagy korpás pékáruból készült, sovány felvágottat tartalmazó helyben készített szendvics. Mellette megtalálható volt a rántott

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

húsos és a húspogácsás szendvics is. Virsli, hot-dog, meleg szendvics több helyen is szerepelt az árukínálatban. Egyik büfében helyben sült pizza is készült. Sajt és nyers zöldség szintén minden büfében került a szendvicsekbe. Gyümölcsöt önmagában, nyersen egy büfé kivételével mindenhol árusítottak, de csak jellemzően 3-4 db volt belőlük. Az árusított nyers gyümölcs: alma, banán, narancs. Nyers zöldséget önmagában egyik helyen sem forgalmaztak. A nyers zöldség a szendvicsekben volt megtalálható. Tej és tejtermékek közül jellemzően ízesített savanyú tejtermékek szerepeltek az árukínálatban. Önmagában tejet nem forgalmaztak. Nassolnivalók között a töltött és töltetlen cukorkák kevésbé fordulnak elő, mint a csokoládéfélék, kekszek és a müzli szeletek. Olajos magvak, puffasztott gabonaszelet szerepeltek az árukínálatban. A büfék higiénés állapota az ellenőrzéskor megfelelő volt. A hulladékok gyűjtése zárt hulladékgyűjtőkben történt, az elszállításig az iskolákhoz tartozó konténerekben tárolták. Kéztisztító és fertőtlenítő szer a dolgozók részére biztosítva volt.

Szociális étkeztetés, szociális konyha szolgáltatás vizsgálatára a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály megkeresése alapján 33 egységben történt. Hiányosság egy közétkeztetést végző főzőkonyha esetében merült fel, ahol figyelmeztető és kötelező határozat kiadására került sor, mivel a főzőkonyhán nem volt ételmezésvezető alkalmazva. A kötelezést követően a főzőkonyhán megbízási szerződéssel alkalmaztak egy ételmezésvezetőt, és a szakácsnő beiskolázására ételmezésvezetői tanfolyam indulása esetén haladéktalanul sor kerül.

A korábbi évek jó gyakorlatát folytatva 2024-ben is részt vettünk iskolai egészségnapokon és szűrőprogramokon, ahol a tápláltsági állapot felmérése mellett előadásokkal is népszerűsítettük az egészséges táplálkozást.

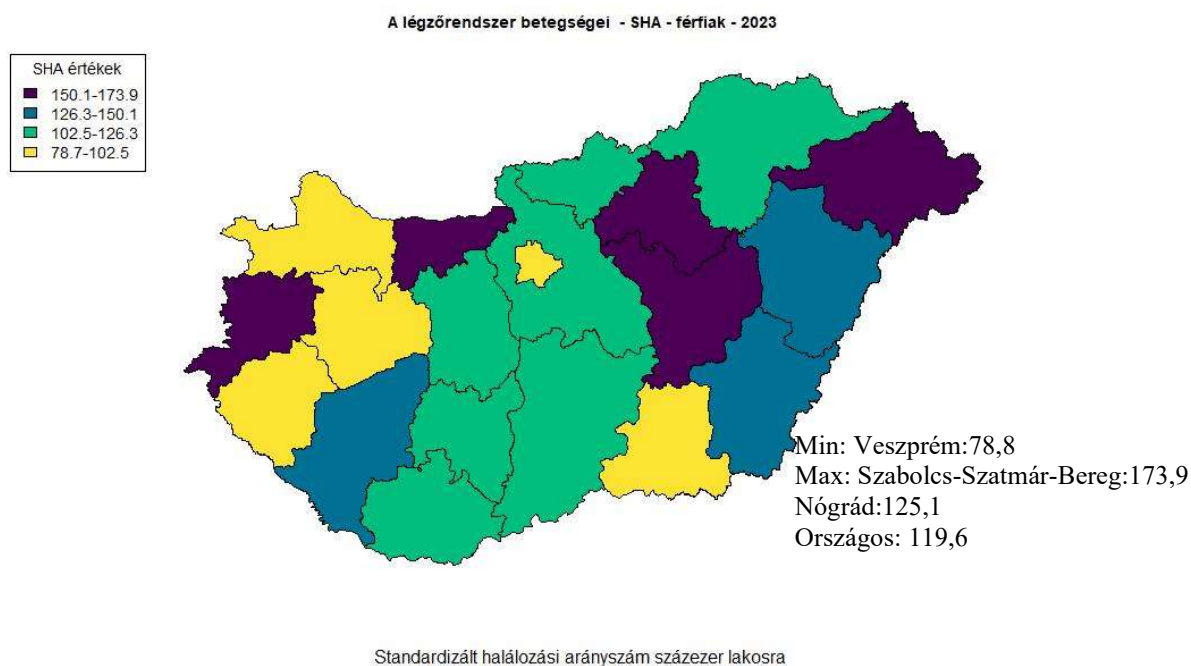

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

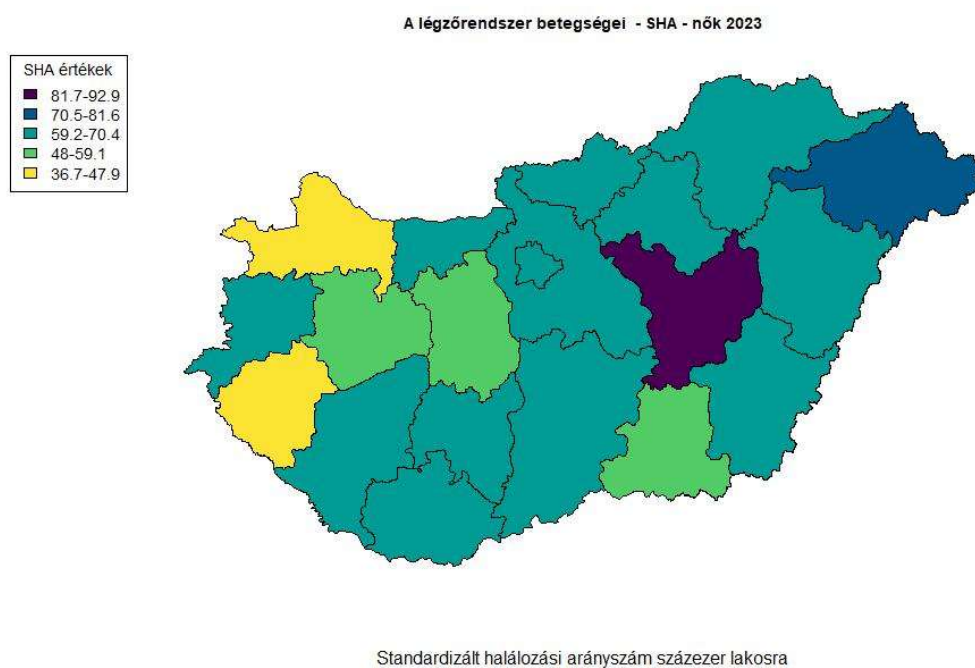
3. Légzőrendszer betegségei okozta halálozás

A légzőrendszer betegségei okozta halálozás tekintetében mind a férfiaknál mind a nők esetében középmezőnyben állunk a vármegyék tekintetében.

31. ábra

32. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Légköri allergének

A pollenterhelés folyamatos monitorozását az országos lefedettségű Aerobiológiai Hálózat csapdaállomásai biztosítják. A pollenmonitorozás 1992 óta folyamatosan működik a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (a továbbiakban: NNGYK) és jogelődjei koordinálásával. A szakmai irányításért az NNGYK Környezetegészségügyi Laboratóriumi Osztálya felelős. Nógrád vármegyében a mintavételt a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály munkatársai végzik. A 2024-ben Salgótarjánban január 22-én került felhelyezésre az első és november 18-án került levételre az utolsó pollendob. A 2024. évben az Aerobiológiai Hálózat 20 állomásán folyt monitorozás.

A Nógrád vármegyei állomás Salgótarjánban a Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház főépületének tetején működik, kb. 30 méter magasságban. Az épület közvetlen környékén földszintes, illetve 1-2 emeletes közintézmények, lakóházak és üzletek helyezkednek el. A belvárostól nyugatra és északra a Karancs-hegység, észak-keletre a Medves-hegység található, amelyek a hosszanti völgyben fekvő várost délről is határolják. Az uralkodó szélirány északi, észak-nyugati, de a völgyek miatt évszakonként változó. A tavaszi pollenösszetételt nagymértékben befolyásolja a várost övező hegységek természetes vegetációja. Az épület közvetlen környékén hárs, nyír, kőris és vadgesztenye, távolabb feketefenyő, fűz, tölgy, gyertyán és akác található.

A monitorozó állomáson 38 növény és 3 gomba légköri pollen-, illetve spórakoncentrációjának folyamatos gyűjtése történik, minden év január végétől október végéig, az időjárás függvényében.

Az elemzést és az értékelést az NNGYK Környezetegészségügyi Laboratóriumi Osztálya végzi.

A szolgáltatott adatok összegzik a levegőben lévő összes pollent a város és 30-40 km-es körzete területéről, s ezzel hasznos információkat nyújtanak a virágzó növények allergiát okozó pollenmennyiségéről.

Salgótarján és környéke – NNGYK Környezetegészségügyi Laboratóriumi Osztálya által közzétett monitorozó állomások pollenadatai alapján – országos viszonylatban a kevésbé pollenszennyezett területek közé tartozik.

A pollenszezon kezdeti szakaszát elsősorban a megelőző téli és az aktuális hőmérséklet határozza meg. **A tavasszal virágzó fáknak szükségük van a téli fagyra, ha ez elmarad, virágzásuk a magasabb hőmérséklet hatására hamarabb elindul.**

A nyári időszakban legnagyobb jelentősége a parlagfűnek (Ambrosia) van, amelynek pollenje a legerősebb légköri allergénnek számít.

A parlagfű szezon alakulásában is meghatározó az időjárás. Májusban és júniusban a parlagfű növekedéséhez csapadékra van szükség, a virágzás időszakában viszont a hosszú, esős időszak kimozdítja a levegőből a pollenszemeket, ezzel időlegesen csökkentve a pollenterhelést. A pollenszórás az eső után ismét felerősödik. A tartós szárazság magas hőmérséklettel párosulva a növényzet kiszáradásához és a pollenterhelés csökkenéséhez vezet.

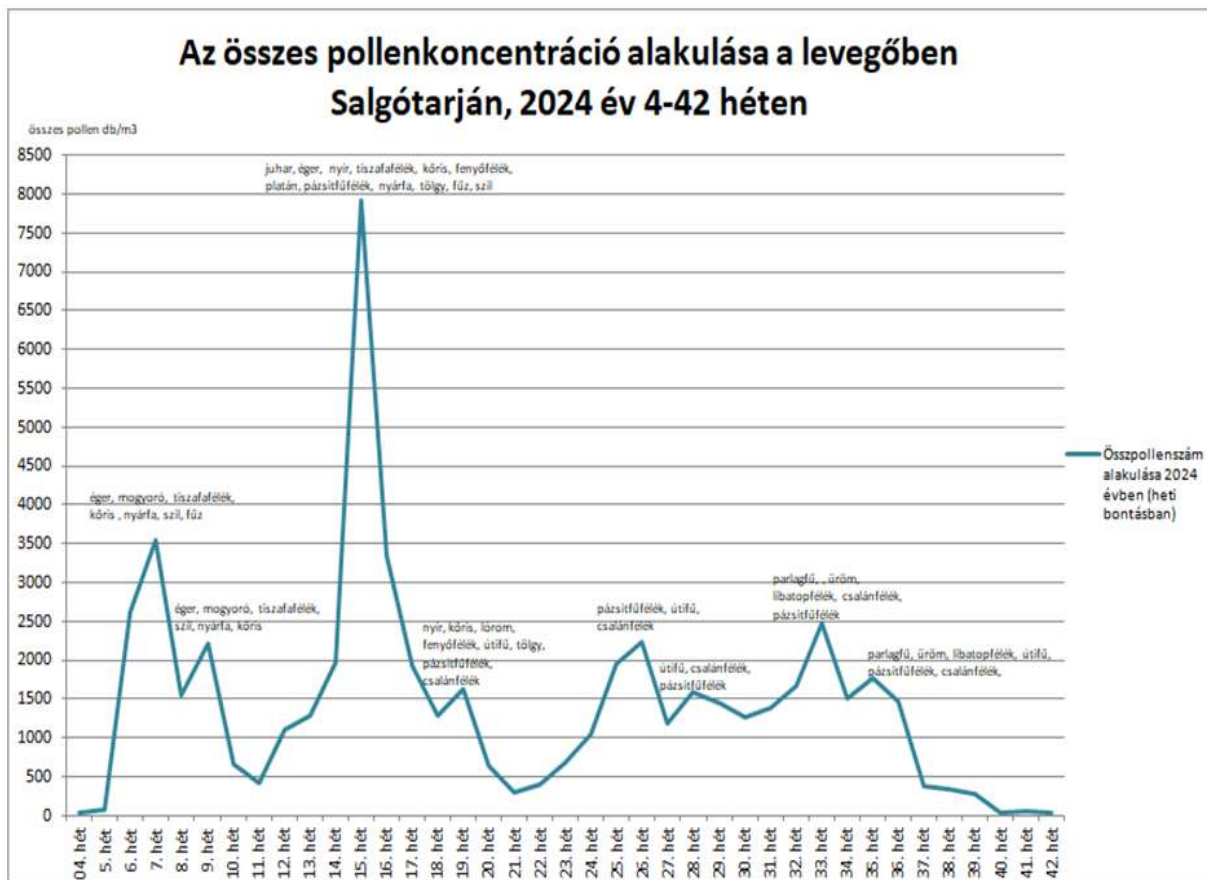

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

2024. január közepén egy hosszabb, a sokéves átlagnál hűvösebb periódus visszavette a pollenszórást. Februárt azonban végig, a sokéves átlagnál jelentősen magasabb hőmérséklet jellemezte, melynek hatására hirtelen megugrott a pollenterhelés. A télhez hasonlóan 2024 tavasza is 1901 óta a legmelegebb tavasza volt – az évszak átlaghőmérséklete a megszokottnál 2,3 °C-kal melegebb, mindhárom hónap külön-külön is melegebb volt a megszokottnál. A csapadék mennyisége az évszakban megközelítette az átlagot, március azonban csapadékban szegényebb volt, az április pedig az átlagosnál kissé csapadékosabb. Április közepén egy hidegfront hatására hirtelen lehülés következett melynek hatására a pollenterhelés is erősen lecsökkent. **2024 nyara is a télhez és a tavaszhoz hasonlóan a legmelegebb nyár volt az éghajlati adatsorban – az évszak átlaghőmérséklete 2,7 °C-kal melegebb volt a megszokottnál. Július az eddigi legmelegebb, augusztus a 2. legmelegebb hónap volt 1901 óta. Összességében a megszokottnál csapadékszegényebb is volt a nyár, június csapadékosabb, július és augusztus azonban szárazabb a megszokottnál. 2024 őszének átlaghőmérséklete csak kis mértékben haladta meg a sokéves átlagot, a szeptember még jelentősen melegebb és csapadékosabb volt a megszokottnál, a november már hűvösebb és szárazabb.**

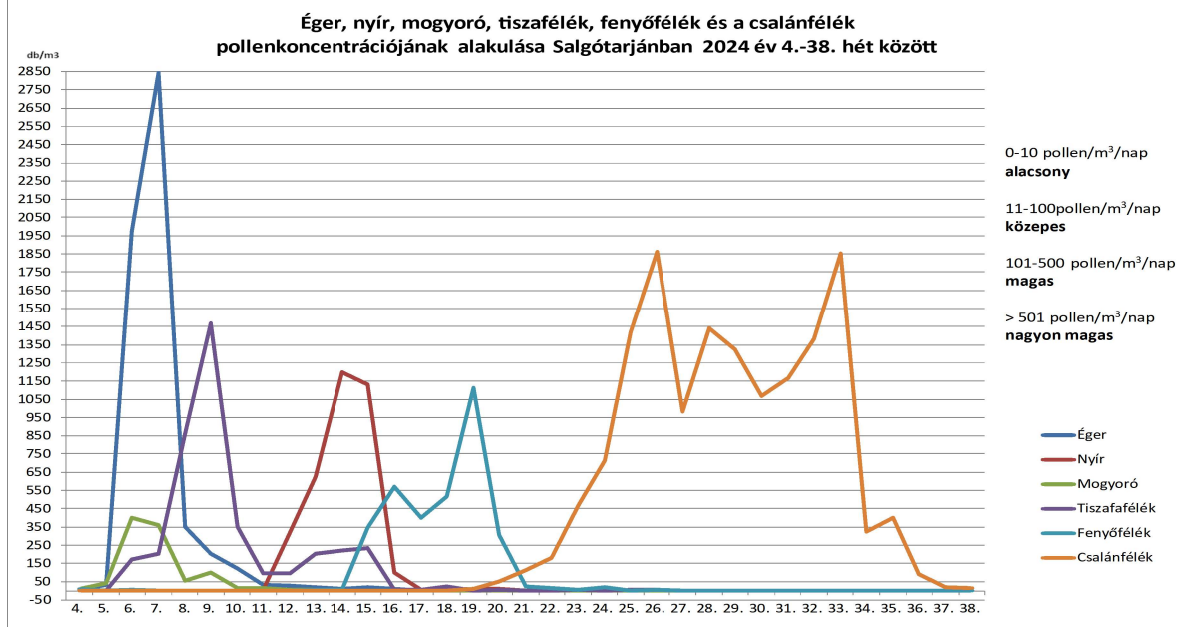
33. ábra

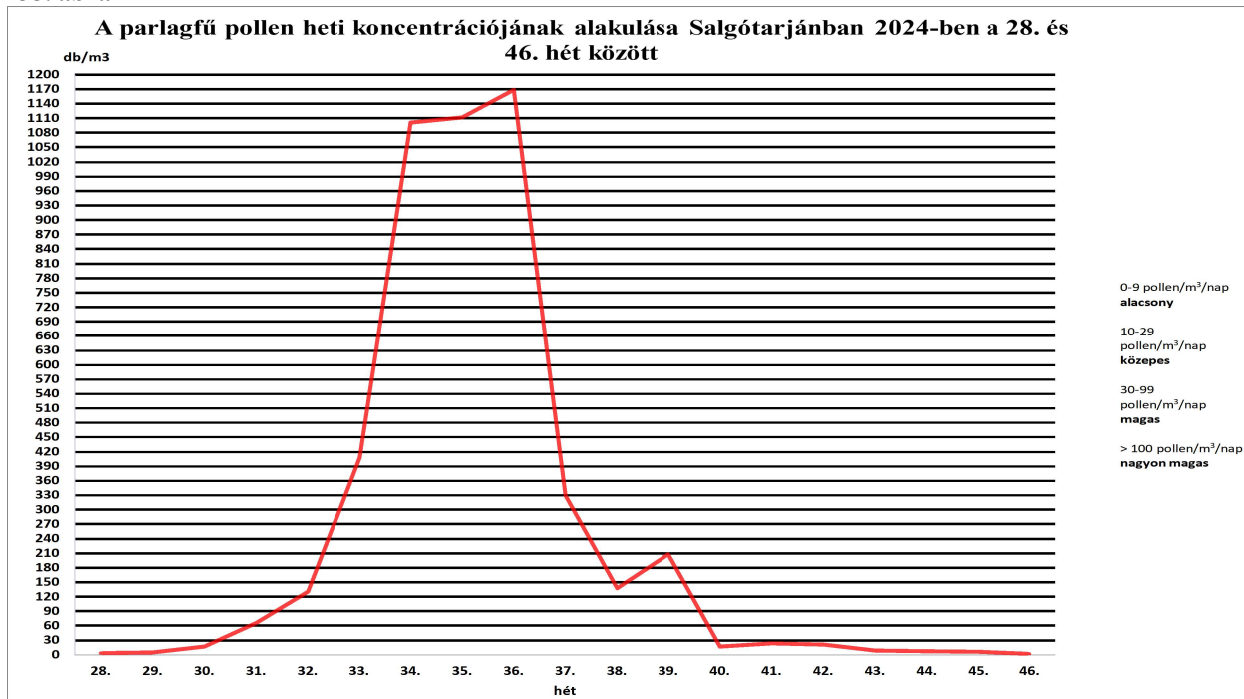
NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

34. ábra

A virágzófák és a csalánfélék pollenjei is sok problémát okoznak az arra allergiások körében. Az ezekre a pollenekre különösen érzékeny allergiásoknál 10 db pollenszem/m³ feletti közepes, az érzékenyeknél 100 db pollenszem/m³ feletti magas napi koncentráció esetén már jelentkeznek a tünetek, 500 db pollenszem/m³ feletti nagyon magas napi koncentráció esetén pedig már minden érzékeny allergiásnál erős tünetek jelentkeznek. A virágzó fák pollenszintje február 9. (6 hét) és május 13. (20 hét) között, míg a csalánfélék pollenkoncentrációja június 3. (23 hét) és augusztus 17. (33 hét) között magas, nagyon magas tartományban alakult.

35. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Szezon kezdete:

- Július elejétől már regisztrálták néhány állomáson a parlagfű pollenszemeit, országos szinten alacsony koncentrációban július utolsó hetétől kezdve jelent meg.
- Tüneteket okozó közepes szintet országos átlagban július 30-án ért el. **(Salgótarjáni adatok: közepes szint 08.01-08.09., magas 08.10-08.14., nagyon magas 08.15., magas 08.16-08.20., nagyon magas 08.21.-09.12., 09.13-09.27. között közepes és magas pollenkoncentrációt mértek. A parlagfű pollenje 09.28-11.11. között alacsony koncentrációban volt jelen.)**

Augusztus 05-től a melegebb, csapadékszegényebb időjárás következtében a pollenkoncentráció a közepes, majd magas tartományban alakult.

Augusztus 17-én nedves szubtrópusi légtömegek érkeztek csapadékkal, majd a 21-én átvonuló hidegfront miatt a pollenkoncentráció visszaesett.

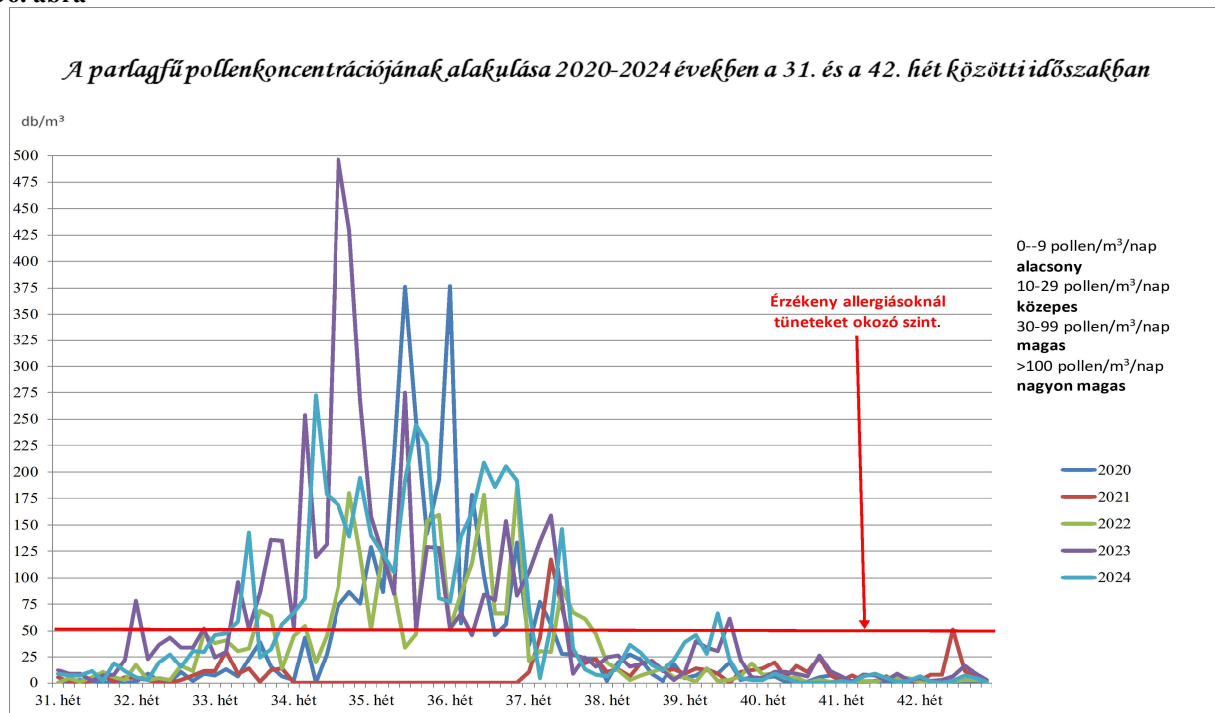
Tetőzés:

A nagyon magas koncentrációt (100 db/m³) Salgótarjában először augusztus 15-én mértek, utoljára pedig szeptember 12-én haladta meg a 100 db/m³-es szintet. A tüneteket okozó napok száma Salgótarjában 2024-ben 52 db volt, ez az érték alacsonyabb, mint 2023-ban (56 db).

A szezon lecsengése:

Szeptember 9-től a nagy mennyiségű csapadék, hatására szeptember 13-tól a pollenterhelés jelentősen mérséklődött közepes - magas parlagfű pollenkoncentrációt mértek. Októberben a megszokottnál hűvösebb időjárás és a hónap elején lehullott nagyobb mennyiségű csapadék miatt a pollenkoncentráció alacsony tartományba estek vissza.

36. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Az elmúlt 5 év adott időszakának parlagfű adatait összehasonlítva elmondható, hogy Salgótarján tekintetében 2023-ban mérték a legmagasabb pollenkoncentrációt, ezt követi a 2020. év, majd a 2024 év.

2024-ben a rendelkezésre álló adatok alapján a 34. héten volt a legmagasabb a parlagfű pollenkoncentrációja Salgótarjánban.

	szezon kezdete	szezon vége	legmagasabb napi koncentráció
2020	augusztus közepe (33. hét)	szeptember vége (39. hét)	augusztus 31. (36. hét)
2021	augusztus közepe (32. hét)	október közepe (42. hét)	szeptember 15. (37. hét)
2022	augusztus eleje (32. hét)	október eleje (39. hét)	szeptember 11. (36. hét)
2023	július vége (31. hét)	október eleje (40. hét)	augusztus 25. (34. hét)
2024	augusztus eleje (31. hét)	szeptember vége (39. hét)	augusztus 21. (34. hét)

A parlagfű szezon az allergiások szempontjából akkor indul, amikor a napi koncentráció értéke eléri, illetve meghaladja a tüneteket okozó szintet. 2020-ban az első - különösen érzékeny allergiásoknál - tüneteket okozó (10 db pollenszem/m³ feletti koncentráció) napot Salgótarjánban augusztus 11-én regisztrálták. Ehhez képest 2021-ben 4 nappal később, 2022-ben 3 nappal korábban, 2023-ban 4 nappal később, 2024-ben pedig 10 nappal korábban (augusztus 01.) detektálták az első tüneteket okozó napot.

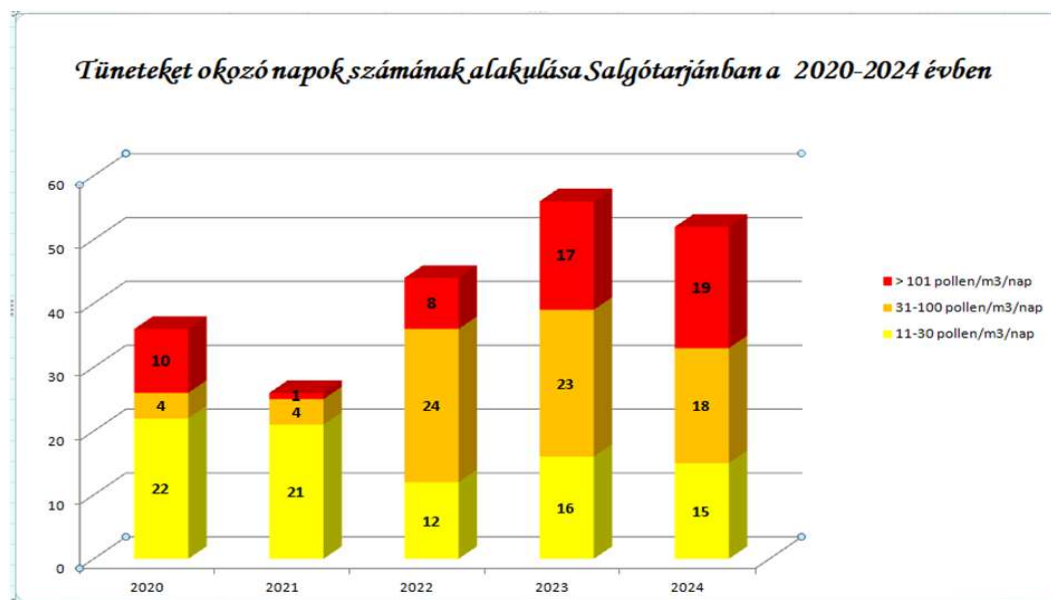
	első tüneteket okozó nap különösen érzékeny allergiásoknál napi pollenkoncentráció alapján	utolsó tüneteket okozó nap
2020	augusztus 11. (33. hét)	szeptember 25. (39. hét)
2021	augusztus 15. (32. hét)	október 22. (42. hét)
2022	augusztus 08. (32. hét)	október 02. (39. hét)
2023	augusztus 15. (33. hét)	október 23. (43. hét)
2024	augusztus 01. (31. hét)	szeptember 27. (39. hét)

Az allergiások szempontjából fontos egy szezonnál az, hogy a pollenterhelés hogyan oszlik meg. Kisebb időszakra korlátozódik, de nagyon magas értékekkel, vagy kissé alacsonyabb napi koncentrációkat mérnek, viszont hosszabb ideig elhúzódik a tüneteket okozó időszak. Erről tájékoztat a különböző kategóriákba tartozó napi koncentráció értékekkel rendelkező napok száma.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

37. ábra

A parlagfű pollenre különösen érzékeny allergiásoknál 10 db pollenszem/m³ feletti közepes, az érzékenyeknél 30 db pollenszem/m³ feletti magas napi koncentráció esetén már jelentkeznek a tünetek, 100 db pollenszem/m³ feletti nagyon magas napi koncentráció esetén pedig már minden parlagfűre érzékeny allergiásnál erős tünetek jelentkeznek.

Az ősz és a tél sem mindig tünetmentes időszak az allergiások szempontjából, hiszen a fagymentes, enyhébb időszakokban az allergén gombák – főleg az *Alternaria*, *Cladosporium* – koncentrációja időnként megemelkedhet és elérheti a tüneteket okozó szintet is. A fűtési szezonban pedig a beltéri allergén terhelés révén gyakoribbá válhatnak a penészgomba és a poratka által kiváltott allergiás megbetegedések.

Levegőminőség

Nógrád vármegye területén kül- és/vagy beltéri levegőminőséget érintő jelentősebb közegészségügyi probléma az elmúlt évben nem merült fel.

Kültéri levegőminőség analizálására szolgáló automata mérőberendezés vármegyénkben kizárólag Salgótarján Megyei Jogú Városban került telepítésre (Vasvári Pál utca), amelynek üzemeltetését a Pest Vármegyei Kormányhivatal végzi. A mérőállomáson jogszabályban meghatározott kiemelt jelentőségű légszennyező anyagok (SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀) mérése történik. Az önkormányzat intézkedéseit megalapozó mintavételeket és vizsgálatokat, majd az eredmények ellenőrzését, rendszeres értékelését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) végzi, és a HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt. (korábbi Országos Meteorológiai Szolgálat) honlapján közzéteszi.

2024-ben Nógrád vármegyében nem került sor szmogriadó tájékoztatási, illetve riasztási fokozatának elrendelésére.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A szmogriadót akkor kell elrendelni, ha a helyi mérőállomáson mért légszennyező anyag(ok) koncentrációjának 3 egymást követő 1 órás átlaga, illetve a szálló por (PM10) esetében 2 egymást követő 24 órás (naptári napra vonatkozó) átlaga eléri a határérték rendeletben rögzített tájékoztatási vagy riasztási küszöbértéket és teljesülnek a rendelet további feltételei.

A szmogriadót Salgótarján Megyei Jogú Város polgármestere rendelheti el a mérési eredmények függvényében.

A szmogriadó kihirdetésével kapcsolatos tájékoztatásában Salgótarján Megyei Jogú Város szmogriadó tervéről szóló 51/2009. (XI. 24.) Önkormányzati rendeletében előírtak alapján javasolhatja, hogy a szabadban történő tartózkodást a lehetőségekhez képest mérsékeljék, a gyerekek, a légúti és keringési betegségben szenvedők, csecsemők, gyermekek és időskorúak csak annyi időt töltsenek a szabadban, amennyit feltétlenül szükséges. A szmoghelyzet további romlásának megelőzése érdekében felkérést adhat ki a lakossági és az üzemi légszennyezők önkéntes, önkorlátozó intézkedéseire, ezen belül a szilárd- és olajtüzelésű berendezések használatának a csökkentésére, a gépjárművek indokolatlan alapjáratú üzemeltetésének lehetőség szerinti mérséklésére. Továbbá a porképző anyagok szállítására vonatkozó előírások betartására, a gépjárműhasználat mérséklésére, lehetőség szerinti szüneteltetésére, a közösségi közlekedés igénybevételének előnyben részesítésére, az építési, bontási - a halasztást nem tűrő állékonyságot életet és egészséget, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető helyzetek megszüntetése kivételével - munkák lehetőség szerinti szüneteltetésére hívhatja fel a figyelmet.

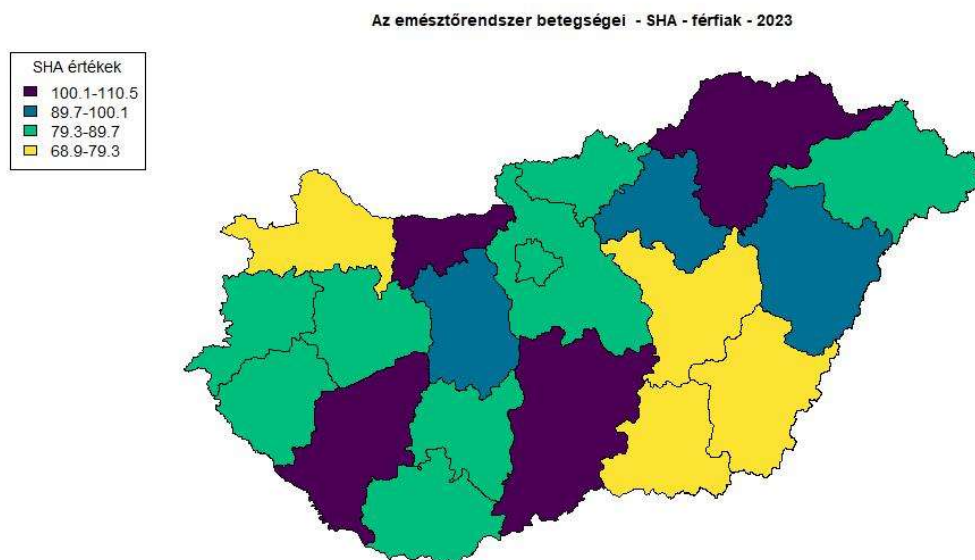

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

4. Emésztőrendszer betegségei okozta halálozás

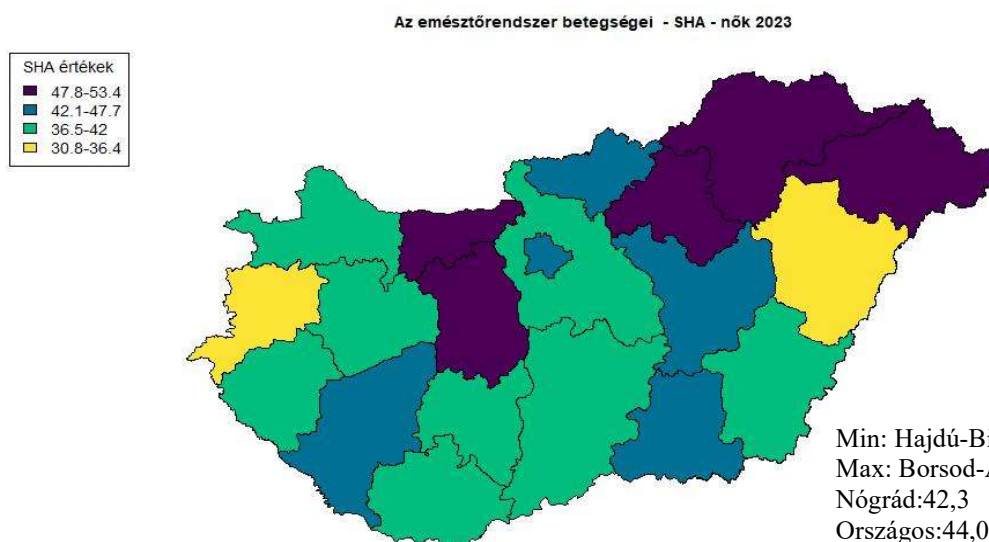
Az emésztőrendszer betegségei okozta halálozási arányszám vizsgálata esetén Nógrád vármegye 2023-ban középmezőnybe tartozik a vármegyék sorában a standardizált érték alapján mind férfiak mind nők esetén.

38. ábra

Standardizált halálozási arányszám százezer lakosra

39. ábra

Min: Hajdú-Bihar: 30,9
Max: Borsod-Abaúj-Zemplén: 53,4
Nógrád:42,3
Országos:44,0

Standardizált halálozási arányszám százezer lakosra

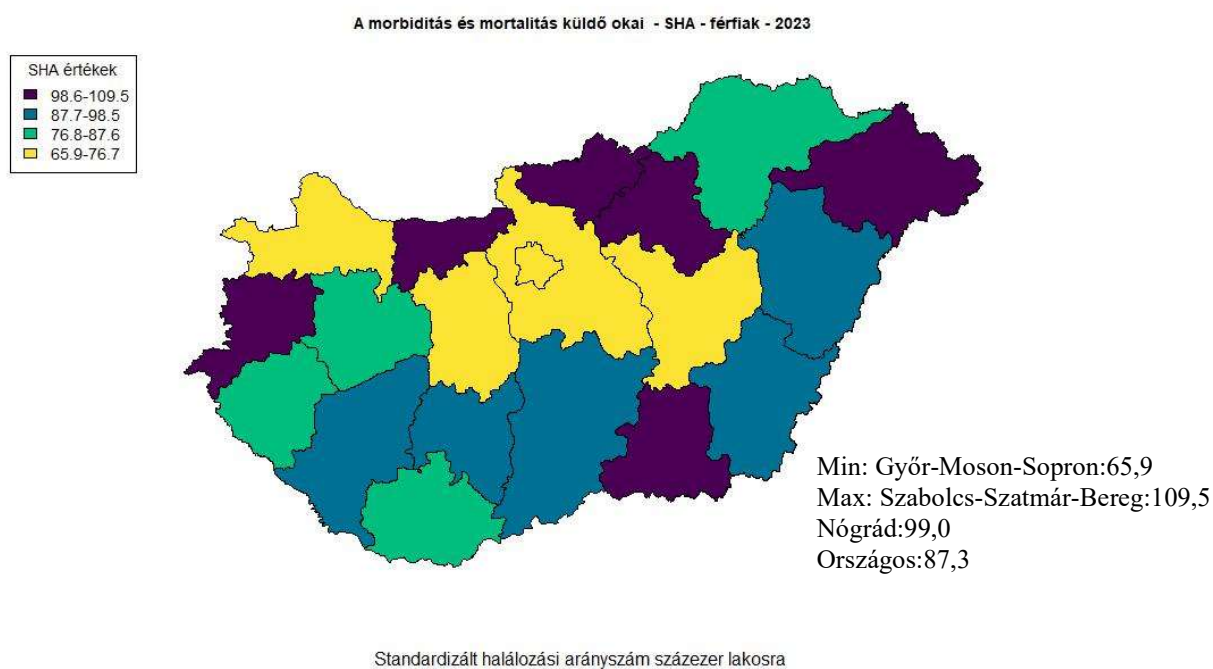

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

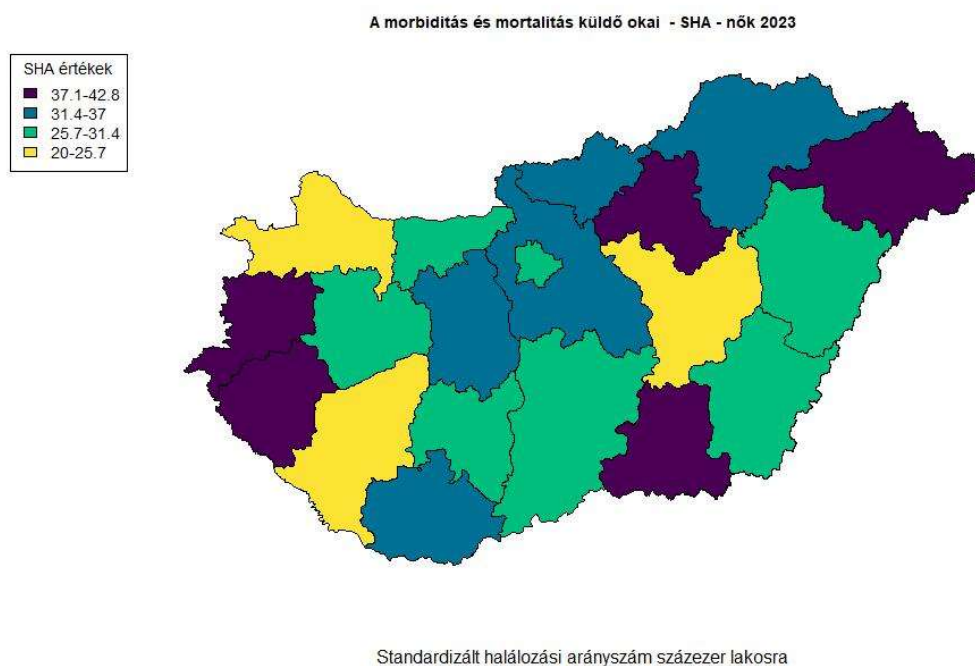
5. Külső okok miatt bekövetkező halálozás

A külső okok miatt bekövetkezett halálozás esetén alacsony esetszámok vannak vármegyei szinteken mivel nem összevont évekkel számolnak hanem csak egy adott év esetszámaival. Mindkét nem esetén a többi vármegyével összehasonlítva is kedvezőtlenebb képet látunk.

40. ábra

41. ábra

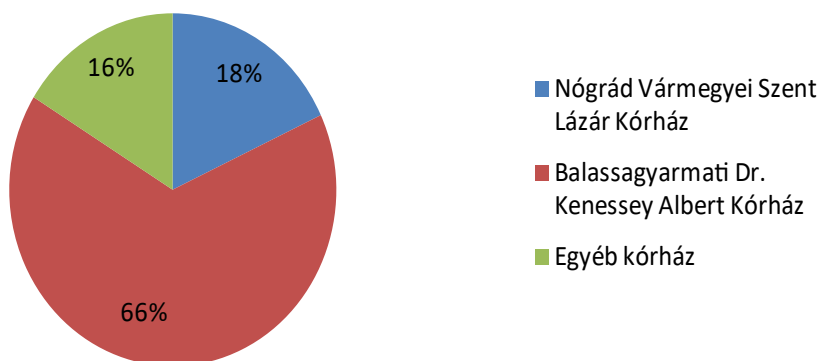
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Kémiai Biztonsági Információs Rendszer

A lakosság mentális állapotára az ezzel összefüggésben álló különböző mérgezési esetekből - öngyilkossági kísérlet, függőségek miatti mérgezések – is következtethetünk, melyeket a Kémiai Biztonsági Információs Rendszerbe jelentenek az ellátó intézmények. Az adatok a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ negyedéves adattábláiból származnak.

42. ábra

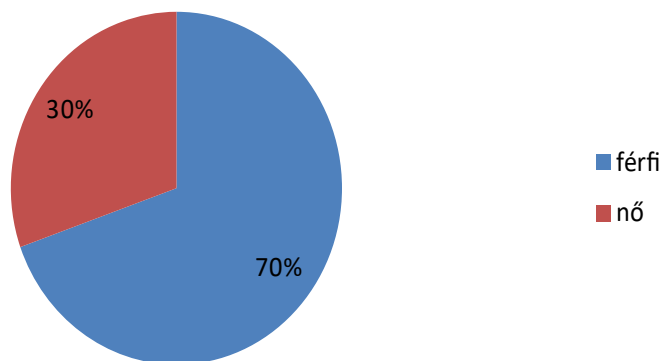
A bejelentések megoszlása bejelentő intézmény szerint, Nógrád vármegyei lakosok esetében 2024-ben (n=549)

A Nógrád vármegyei lakcímmel rendelkező bejelentettek száma 2024-ben 549 eset volt, a bejelentettek 70 %-a férfi.

43. ábra

Nógrád vármegyei lakcímmel rendelkező bejelentettek nem szerinti megoszlása 2024-ben (n=549)

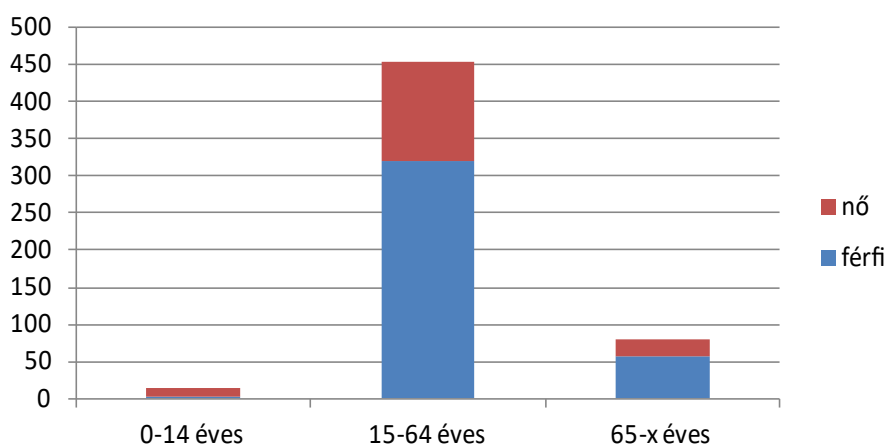
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A bejelentett esetek 82,7 %-a (454 fő) a 15-64 éves korosztályba tartozik, amely korosztályban a bejelentett esetek 71,8 %-a élvezeti/függőség miatt, 18,3 % pedig öngyilkossági szándék miatt került ellátásra.

A 0-14 évesek körében történt 14 bejelentés, melyből 8 eset véletlen mérgezés, 1 pedig élvezeti/függőség miatt került jelentésre, viszont a további **5 eset öngyilkossági szándékkal** ami aggodalomra ad okot.

44. ábra

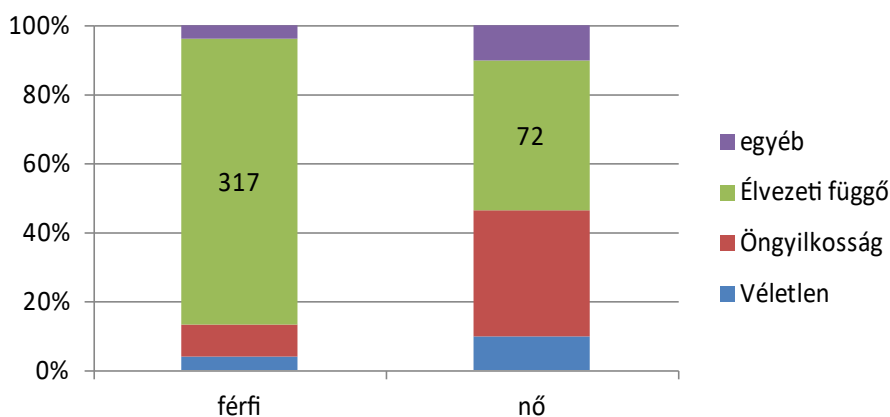
Bejelentett esetek életkor és nem szerint Nógrád vármegyében, 2024 (n=549)

A problémákkal való megküzdés különbségei is láthatók az esetbejelentő eredményeiből, férfiaknál az élvezeti függésből adódik az esetek több mint 80%-a, még a nőknél az öngyilkossági kísérletből adódó bejelentés jóval magasabb a férfiakhoz képest.

45. ábra

Mérgezés jellege szerinti felosztás nemenként Nógrád vármegyében, 2024 (n=549)

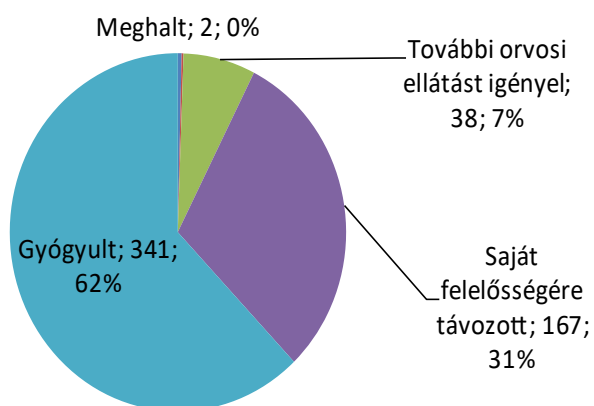

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

A bejelentett esetek kimenet szerinti megoszlásából is látható, hogy a halálozási statisztikák feldolgozása ebben az esetben nem vezet eredményre, hiszen az 549 esetből kettő végződött halállal, egyik esetben élvezeti szerhasználat a másik esetben pedig öngyilkosság miatt.

46. ábra

**Esetek megoszlása kimenet szerint Nógrád vármegye,
2024 (n=549)**

A fentiek alapján elmondható, hogy ugyan az öngyilkosságok okozta halálozás kedvezőbb az országos átlagtól, de a pszichés, mentális egészség és az élvezeti függőségek csökkentése területén van teendő vármegyénkben.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Nemdohányzók védelme

A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Nvt.) előírásainak betartását a járási hivatalok népegészségügyi osztályai és egyéb szervezeti egységei folyamatosan ellenőrzik.

2024-ben Nógrád vármegyében összesen 238 egység – elsősorban közterületek, közoktatási, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, valamint közforgalmú intézmények – helyszíni ellenőrzésére került sor.

Tárgyévben az országos szakmai irányító szervünk által két kiemelt munkatervi feladat került meghatározásra a nemdohányzók védelme érdekében. A 2024. március 1-től április 30-ig terjedő időszakban a vasútállomások dohányzási tilalom alá eső részein, buszmegállókban és aluljárókban a dohányzásra, valamint az elektronikus cigaretta használatra vonatkozó korlátozás betartásának ellenőrzése volt a feladat, ugyanis a más hatóság által észlelt dohányzási tilalom megsértése a legtöbb esetben pályaudvarokon, buszmegállókban és aluljárókban történt. A 2024. november 15. és december 15. közötti időszakban a vízpipázási lehetőséget biztosító vendéglátóipari egységek zárt légterében történő vízpipa használatát valamint a dohányzási korlátozás betartását ellenőrizték a járási hivatalok népegészségügyi osztályának munkatársai, ugyanis számos jelzés érkezett a szakmai irányítóhoz arra vonatkozóan, hogy a szórakoztató és vendéglátóipari egységek zárt légterű helyiségeiben gyakran fiatalok is, ún. shiazo tartalmú vízpipát használnak. Tekintve, hogy a vízpipa ásvány dohányzási célú gyógynövényterméknek minősül, alkalmazása a hatályos jogszabályi rendelkezések szerint dohányzásnak számít, emiatt vízpipát – függetlenül annak dohánytartalmától – dohányzási tilalommal érintett zárt légterű helyiségekben nem lehet használni.

A járási hivatalok népegészségügyi osztályának munkatársai összesen 177 ellenőrzést végeztek, amelyből, 31 munkaidőn túl történt. A munkaidőn túli ellenőrzések valamennyi esetben közterületeken és közösségi közlekedési eszközökön kerültek lebonyolításra.

2018. január elsejétől átalakult a hatósági ellenőrzés rendszere, amelynek keretében egyszerűsített hatósági jogkört kaptak a járási hivatalok. A hatáskör kapcsán a kormányhivatal járási hivatalainak szervezeti egységei 2024. évben 61 alkalommal végeztek a nemdohányzók védelmére vonatkozó egyes szabályok betartására irányuló, népegészségügyi hatáskört érintő egyszerűsített ellenőrzést. Az ellenőrzések közforgalmú intézményekben, szórakoztató- és vendéglátóipari egységekben, valamint közterületeken történtek.

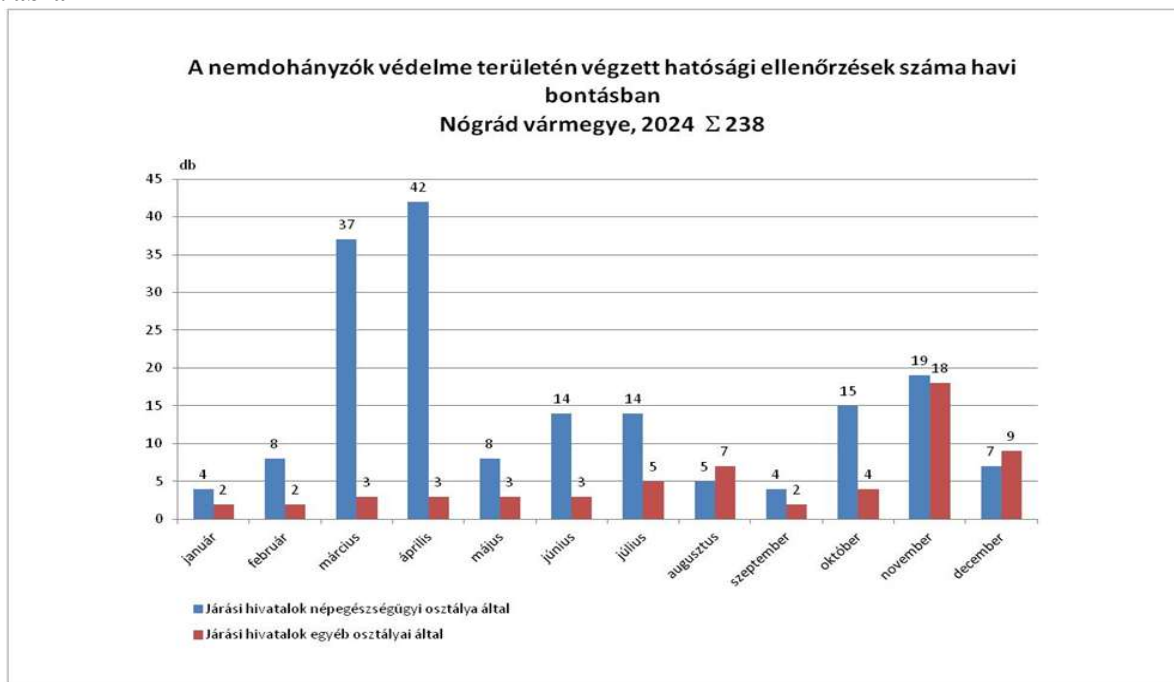
Fenti szervezeti egységeken túl Salgótarján, illetve Balassagyarmat város önkormányzatának közterület-felügyelete is kiemelt feladatként kezeli a közterületet érintő dohányzási korlátozások betartásának ellenőrzését. Szabálytalanság észlelése esetén (korlátozás hatálya alá tartozó területen történő dohányzás, csikk eldobása közterületen) felhívják az érintett figyelmét, szóbeli figyelmeztetéssel élnek.

Hatósági intézkedésre, illetve egészségvédelmi bírság kiszabására tárgyévben nem került sor. Az Nvt.-ben foglaltak megsértése miatt panaszbejelentés sem a Főosztályunkhoz, sem a járási népegészségügyi intézetekhez nem érkezett.

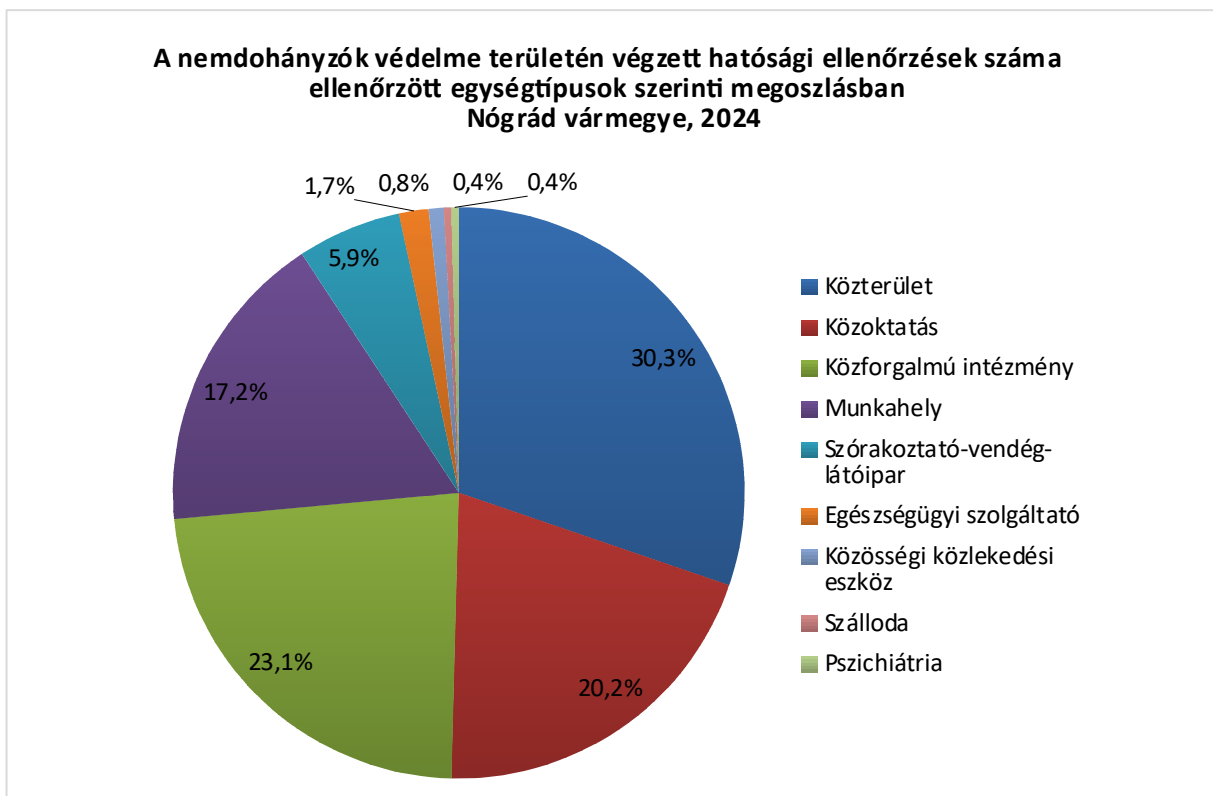

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

47. ábra

48. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

III. Fertőző betegségek epidemiológiája

Jelentésünkben a fertőző betegségek közül azokkal foglalkozunk, melyek járványt és/vagy súlyos betegséget, esetleg maradandó károsodást okozó hatásuk miatt bírnak jelentőséggel. Ezek részben bejelentendő betegségek, részben védőoltással megelőzhetők, valamint ide tartozik az influenza, amivel kapcsolatban figyelőhálózatot működtetünk.

Bejelentendő fertőző megbetegedések

2024-ben 2035 esetdefiníciónak megfelelő fertőzőbeteg bejelentés történt. Valamennyi laborvizsgálattal megerősítendő bejelentett fertőző megbetegedés pozitív vizsgálati eredmény hiányában, illetve negatív vizsgálati eredmény miatt „Nem bejelentendő fertőző megbetegedés”-re módosításra került. 2024-ben 111 ilyen eset fordult elő. Az OSZIR rendszerbe történő jelentéseket a munkatársak folyamatosan figyelemmel kísérik, a bejelentő orvosokkal, a kórházhygiénés szolgálatokkal szükség szerint egyeztetnek és a javításban segítik őket.

Közösségi járványt 14 esetben jelentettek. Enterális közösségi járvány öt esetben fordult elő, 1 esetben Calicivírust sikerült kimutatni, a többi járványnál kórokozót azonosítani nem sikerült. A járvány két esetben kórházban, egy esetben bentlakásos szociális intézményben, 2 esetben pedig óvodában-bölcsődében zajlott. Légúti közösségi járványt 9 esetben jelentettek, melyet 3 esetben Varicella-zoster vírus, 1 esetben erythrogén toxint termelő Streptococcus pyogenes baktérium (skarlát), 2 esetben Influenza A vírus, 1 esetben Influenza A és B vírus együttesen, 1 esetben Humán metapneumovírus okozott, egy esetben pedig kórokozót azonosítani nem sikerült.

A légúti közösségi járványok közül 4 általános iskola és 2 óvoda, 2 szociális bentlakásos intézmény és 2 kórház volt érintve. A halmozottan előforduló megbetegedések alkalmával a nevelési-oktatási intézmények vezetőinek tájékoztatása megtörtént a folyamatos fertőtlenítőszeres takarítás végzéséről, a személyi higiénia fontosságáról, valamint az óvodai környezetbe történő felvételtől.

Kedvező jelenség, hogy a veszettség elleni védőoltások száma a bejelentett sérülések számához képest alacsony, mindössze 16 esetben történt védőoltás. Ez azzal magyarázható, hogy a járványügyi munkatársak nagy hangsúlyt fektetnek az esetek kivizsgálására, a sérülést okozó állat felkutatására és megfigyeltetésére a felesleges oltások elkerülése érdekében.

Fertőző megbetegedés okozta halálozás 3 esetben fordult elő. A halálozás 2 esetben Creutzfeldt-Jacob betegséghez, egy esetben pedig bakteriális gennyes agyhártyagyulladás miatt következett be.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Kedvezőtlen változás, hogy az előző évhez képest emelkedett a skarlát, a salmonellosis megbetegedések száma.

2024-ben sajnálatos módon 18 igazolt szamárköhögés eset került bejelentésre. Közülük öten szorultak kórházi kezelésre. 6 esetben a beteg egy év alatti csecsemő volt. Halálos kimenetelű megbetegedés nem történt, a betegség életkorhoz kötött kötelező védőoltással megelőzhető, melynek jelentősége, hogy a legveszélyeztetettebb korosztályt, a csecsemőket védi meg az akár halálos kimenetelű betegségtől.

Stagnáló tendenciát mutatott a Lyme-kór és az egyéb patogén E. coli által okozott megbetegedések, a hepatitis E vírus okozta, a rotavírus-gastroenteritisek száma. 2024. évben 2 Haemophilus influenzae által okozott invazív megbetegedést jelentettek.

Bejelentett fertőző betegségek száma 2024-ben Nógrád vármegyében	
Légúti megbetegedések	452
Enterális megbetegedések	291
Zoonózisok	148
Idegrendszeri megbetegedések	12
Hepatitis megbetegedések (HAV, HBV, HCV, HEV)	6
HIV/AIDS	0

Bejelentendő enterális fertőző megbetegedések

2024-ben összesen 291 enterális fertőző megbetegedést jelentettek be. A regisztrált esetek 60 %-át baktérium (177 eset), 40 %-át vírus (114 eset) okozta.

Bakteriális enterális fertőző megbetegedések

A bakteriális megbetegedések közül legnagyobb számban campylobacteriosis és salmonellosis fordult elő.

A **campylobacteriosis** megbetegedések száma (103) lényegében stagnált az előző évhez képest (106). A betegek 21,3%-a szorult kórházi ápolásra, halálesetet nem jelentettek, járvány nem fordult elő. Területi megoszlást tekintve a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a morbiditás 61,29‰, a Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 51,49 ‰ volt. A morbiditás a vármegyére vonatkoztatva: 57,07‰. A betegség korstruktúrája az előző évekhez hasonlóan alakult, a legérzékenyebbek a csecsemők voltak, ezt követte az 1-2, majd a 3-5 évesek morbiditása. A legtöbb megbetegedés a nyári hónapokban, a legkevesebb megbetegedés pedig december és január hónapban történt. Az év többi részében hasonló számú eset fordult elő havonta. Az enterális surveillance adatai szerint a C. jejuni dominancia ebben az évben is érvényesült, a regisztrált fertőzések 71,8%-ában a C. jejuni volt a kórokozó.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A regisztrált **salmonellosis** megbetegedések száma (72) enyhén emelkedett az előző évi esetszámhoz (68) képest. Salmonella okozta járványt nem jelentettek. A vármegyei morbiditás: 39,90 ‰, halálozás nem volt. Kórházi kezelést a betegek 26%-a, 19 fő igényelt. A területi megoszlás szerint a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a morbiditás 43,78‰, a Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 34,76‰. Életkor szerinti megoszlás tekintetében legerőteljesebben az öt éven aluliak korosztálya volt érintett. A legtöbb megbetegedés május (11 eset) és június-augusztus-szeptember (10 eset) hónapban fordult elő.

Patogén E. coli által okozott megbetegedést mindössze 2 esetben jelentettek.

Vírusos enterális megbetegedések

Rotavírus-gastroenteritis: 2024. évben az előző évhez képest (112) minimális csökkenést mutat a megbetegedések száma, 108 eset került bejelentésre. A vármegyei morbiditás: 59,84‰. A betegek 72,22%-át kellett kórházban ápolni. Halálozás nem volt. A legtöbb megbetegedés január (49 eset) és február (22 eset) hónapban fordult elő. Területi megoszlást tekintve a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a morbiditás 71,02‰, a Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 45,05‰ volt. Életkor szerinti megoszlás tekintetében a legtöbb megbetegedés az 5 év alatti korosztályban fordult elő.

Vírushepatitisek

2024. évben 2 **Hepatitis A vírus** okozta fertőző májgyulladás fordult elő, HAV fertőzés következtében halálozás nem történt. A betegek kórházi ápolásra szorultak.

Hepatitis E megbetegedés 4 esetben fordult elő.

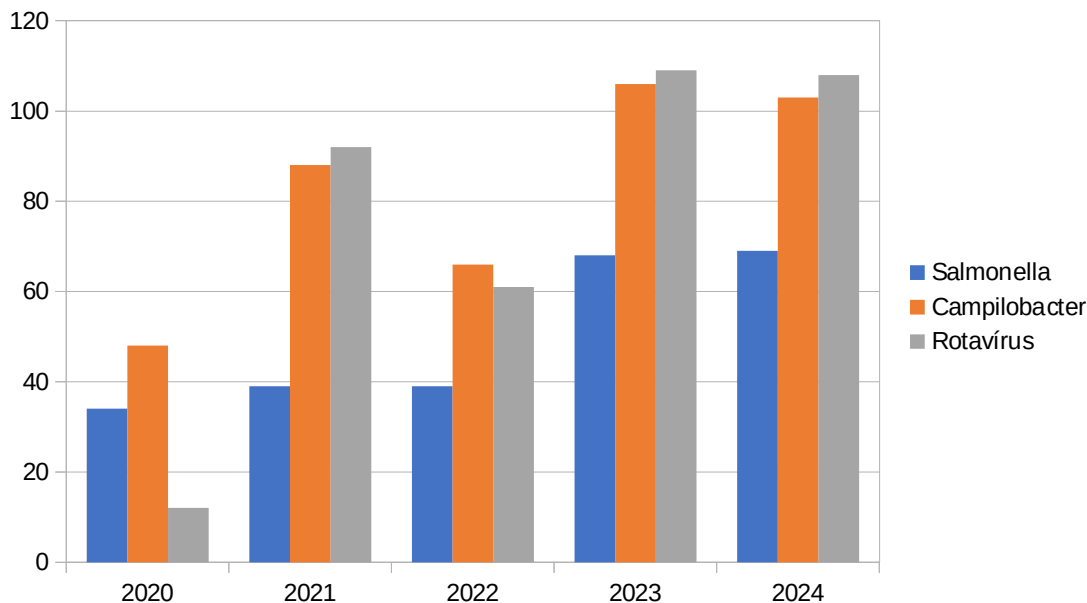
Enterális-közösségi járványt 5 esetben jelentettek. 1 esetben Calicivírust sikerült kimutatni, a többi járványnál kórokozót azonosítani nem sikerült. A járvány két esetben kórházban, egy esetben szociális bentlakásos intézményben, 2 esetben pedig óvodában-bölcsődében zajlott.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

49. ábra

A leggyakrabban előforduló bejelentett enterális fertőző betegségek száma az elmúlt öt évben (2020-2024) Nógrád vármegyében

Bejelentendő légúti fertőző megbetegedések

A légúti megbetegedések legnagyobb részét a **varicella (bárányhimlő)** esetek (315) adták. Számuk az előző évhez képest (588) jelentősen csökkent. Halálozás nem volt. A morbiditás Nógrád vármegyében 174,55‰ volt. Területi megoszlást tekintve a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a morbiditás 107,99‰, a Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 262,61‰ volt. Négy beteg igényelt kórházi kezelést, szövődményt nem jelentettek. A korszpecifikus morbiditás igen jellegzetesen alakult, kiemelkedően magas volt a 6-9 évesek, valamint a 10-14 évesek érintettsége. A legtöbb megbetegedés (91) május hónapban, a legkevesebb (3) augusztus hónapban fordult elő. Községi varicella járvány 3 általános iskolában fordult elő.

A **skarlát** megbetegedések száma az előző évhez képest csaknem a kétszeresére emelkedett, 119 esetet regisztráltak. Kórházi ápolásra nem szorult senki, minden beteg meggyógyult. A morbiditás Nógrád vármegyében 65,94‰ volt. Területi megoszlást tekintve a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a morbiditás 57,4 ‰, a Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 77,24 ‰ volt. A legtöbb megbetegedés a 3-5 éves korcsoportban fordult elő. Járvány egy óvodát/bölcsődét érintett.

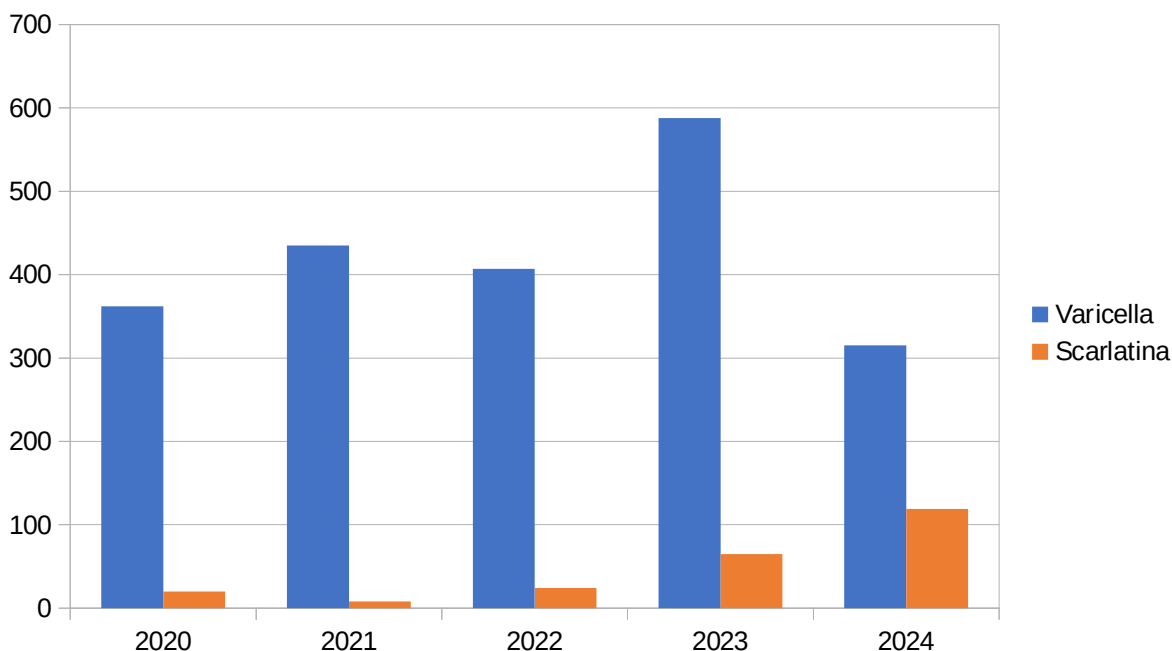
Legionellosis megbetegedést nem regisztráltak.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

50. ábra

A leggyakrabban előforduló bejelentett légúti fertőző betegségek száma az elmúlt öt évben (2020-2024) Nógrád vármegyében

Idegrendszeri fertőző megbetegedések

Az idegrendszeri fertőző betegségek járványügyi helyzete az előző évekhez hasonlóan alakult. Csak sporadikus esetek fordultak elő.

Az év során a surveillance keretében 1 **invazív meningococcus (járványos agyhártyagyulladás) megbetegedést** jelentettek. A beteget kórházban ápták, meggyógyult. A beteg a 0-1 éves korosztályból került ki. A mikrobiológiai vizsgálat során B szerocsoportú *Neisseria meningitidis* tenyésztett ki.

Streptococcus pneumoniae által okozott invazív megbetegedés összesen 14 esetben fordult elő. 10 megbetegedés a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén, 4 megbetegedés a Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén történt. A vármegyei morbiditás: 7,76‰. A betegek a 20 év feletti korcsoportokból kerültek ki. A megbetegedettek közül 12 beteg kórházi kezelést igényelt, halálozás nem volt.

Haemophilus influenzae által okozott invazív megbetegedés két esetben fordult elő.

Kullancsencephalitis megbetegedést illetékességi területünkön kettőt regisztráltak. Mindkettő kórházi kezelést igényelt, és mindkét beteg gyógyult.

Acut flaccid paralysis megbetegedés nem fordult elő.

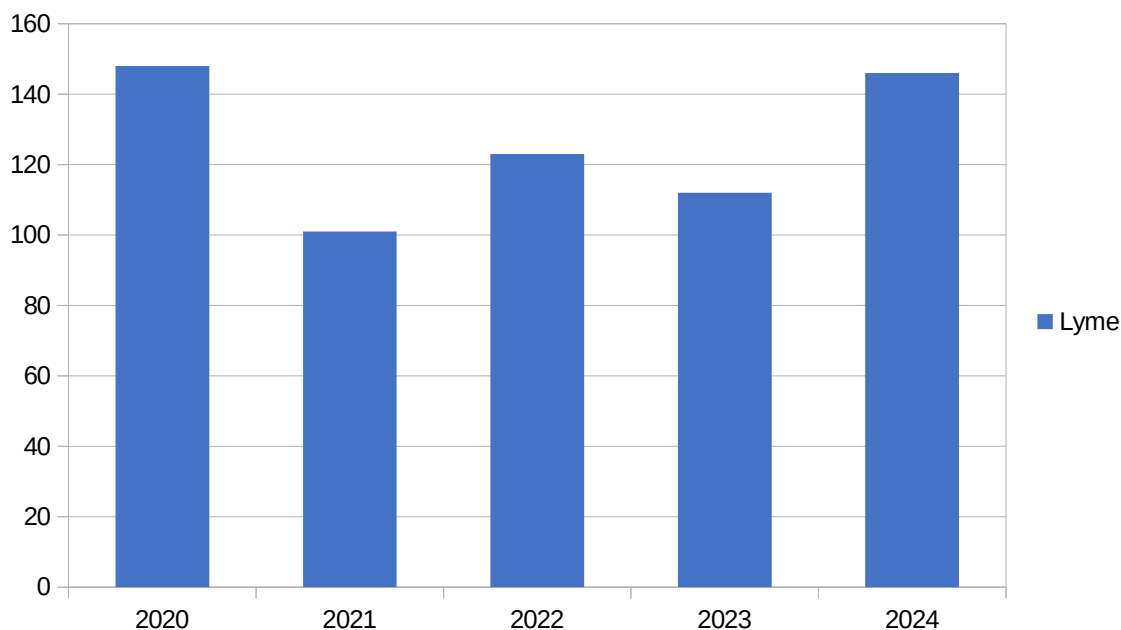
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Zoonózisok

2024.évben 146 **Lyme-kór** megbetegedést jelentettek. Az esetszám emelkedett az elmúlt évhez képest, 2023-ban 112 fertőzést jelentettek be. A betegek közül 1 főt ápoltak kórházban, haláleset nem történt. A vármegyére vonatkozó morbiditás 61,53 ‰. Területi megoszlást tekintve a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén a morbiditás 120,64‰, Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 28,32‰ volt. A morbiditás maximumát az 50 felettiiek körében észleltük. A legtöbb megbetegedés június és július hónapban történt.

51. ábra

A bejelentett Lyme-kór esetek száma az elmúlt 5 évben (2020-2024) Nógrád vármegyében

Tárgyévben **malária, toxoplasmosis, listeriosis, echinococcosis** megbetegedést nem diagnosztizáltak.

Területünkön 2024-ben 1 fő typhus bacilusgazdát tartottunk nyilván. A tárgyévben két alkalommal megtörtént a bacilusgazda széklet és vizelet szűrése, a vizsgálati eredmények mindkét esetben negatívak lettek. A helyszíni járványügyi vizsgálatok alkalmával, a folyamatos fertőtlenítéshez szükséges fertőtlenítőszer kiadásra kerültek.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

HIV/AIDS

2024-ben sem HIV fertőzést, sem AIDS megbetegedését nem jelentettek az OSZIR STD rendszerében. A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya által működtetett HIV/AIDS Tanácsadóban 2024-ben tanácsadáson és szűrésen megjelentek száma összesen 17 fő volt, melyből 12 fő anyatej adományozáshoz kötelezően előírt vizsgálaton, 5 fő pedig önkéntes/anonim szűrésen jelent meg. Mesterséges megtermékenyítéshez kötött kötelezően előírt vizsgálat nem történt. A vizsgálati eredmények negatív eredményt adtak.

Influenza és légúti surveillance

Nógrád vármegyében 2023.év 40. hetétől, 2024.év 20. hetéig tartó szezonban a légúti surveillance keretén belül 28 háziorvos és házi gyermekorvos körzetben kísértük figyelemmel az influenzaszerű megbetegedések alakulását.

A járványügyi helyzet változásával a tavalyihoz hasonlóan **szükségessé vált az adatgyűjtés kibővítése, mely az influenzaszerű megbetegedések (ISZM) mellett kiterjedt az akut légúti fertőzésekre, megbetegedésekre (ARI) .**

A háziorvosi praxisok megoszlása:

NVKH Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály	Gyermek körzet	Felnőtt körzet	Vegyes körzet	Összesen
NVKH Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály	4	7	5	16
NVKH Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály	2	4	6	12
Összesen	6	11	11	28

Praxisok által ellátott személyek száma:

Gyermek körzet 6 – praxisok által ellátott személyek száma: 4872 fő
Felnőtt körzet 11 – praxisok által ellátott személyek száma: 17220 fő
Vegyes körzet 11 – praxisok által ellátott személyek száma: 16193 fő
Összesen: 28 38285 fő

A kijelölt körzetek által ellátott populáció száma **38285 fő** volt, amely a megye lakosságának (185649 fő) **20,62 %-át** adta.

Az NVKH Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya illetékességi területén a megfigyelt populáció létszáma 21654 fő volt.

Az NVKH Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya illetékességi területén a megfigyelt populáció 16631 fő volt.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

A megfigyelt populáció korcsoportos megoszlása (fő):

NVKH Járási Hivatal	<1	1-2	3-5	6-9	10-14	15-24	25-34	35-59	60 éven felüli	összes
NVKH Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály	231	435	688	1089	1170	2493	2103	6672	6773	21654
NVKH Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály	131	210	435	657	748	2024	2178	5282	4966	16631
Összesen	362	645	1093	1746	1918	4517	4281	11954	11739	38285

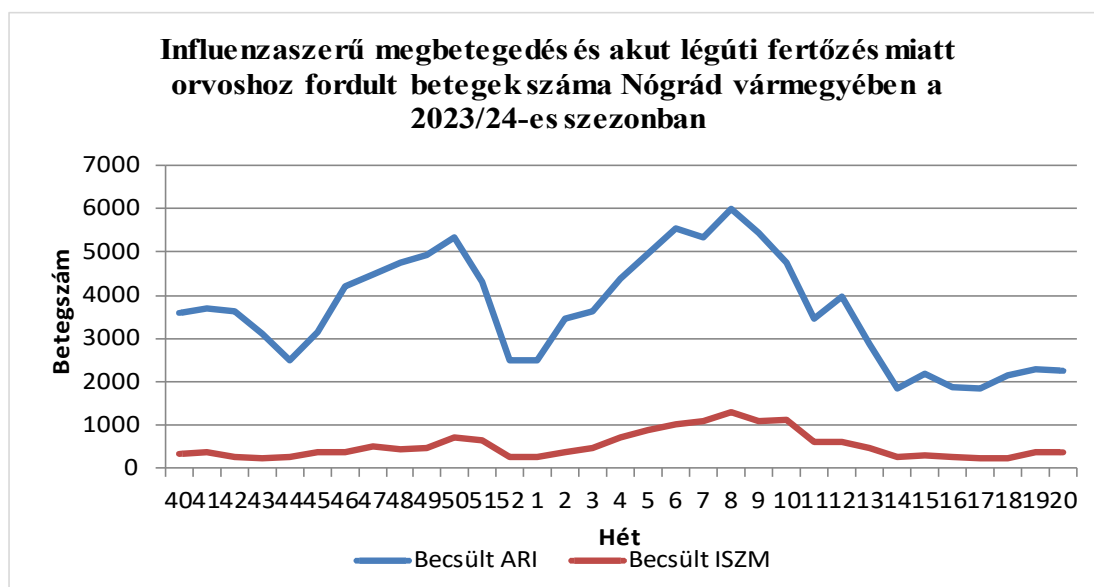
Az Influenza figyelőszolgálat által jelentett és becsült esetek

A 2023/2024. évi influenza szezonban a 40. és a 20. hét között, a megfigyelt populációból (38285 fő) a **becsült** influenzaszerű megbetegedések kumulatív száma **17 274** fő volt, a becsült ARI száma **120 769**, ennek megfelelően a vármegye lakosságának kb. 9,3 %-a betegedett meg influenzaszerű tünetekkel és 65,05 %-a esett át akut légúti fertőzés tüneteinek a vizsgált időszakban. Az előző influenza szezonhoz képest (13282 fő) a megbetegedettek száma 3992 fővel emelkedett. Az akut légúti fertőzéssel orvoshoz fordulók száma is jelentősen megnőtt.

A figyelő szolgálatban résztvevő háziorvosok jelentési hajlandósága javult az előző évekhez képest. A virológiai vizsgálatra beküldött minták száma is nőtt. A minták bejuttatásában a népegészségügyi főosztály és a járási hivatalok népegészségügyi osztályainak munkatársai vállaltak fontos szerepet, a minták bejuttatása azonban olykor komoly szervezést igényelt. A beérkezett eredményekről a mintavevő sentinel orvosokkal minden esetben konzultáltunk.

Influenzaszerű megbetegedések időbeli alakulása

52. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

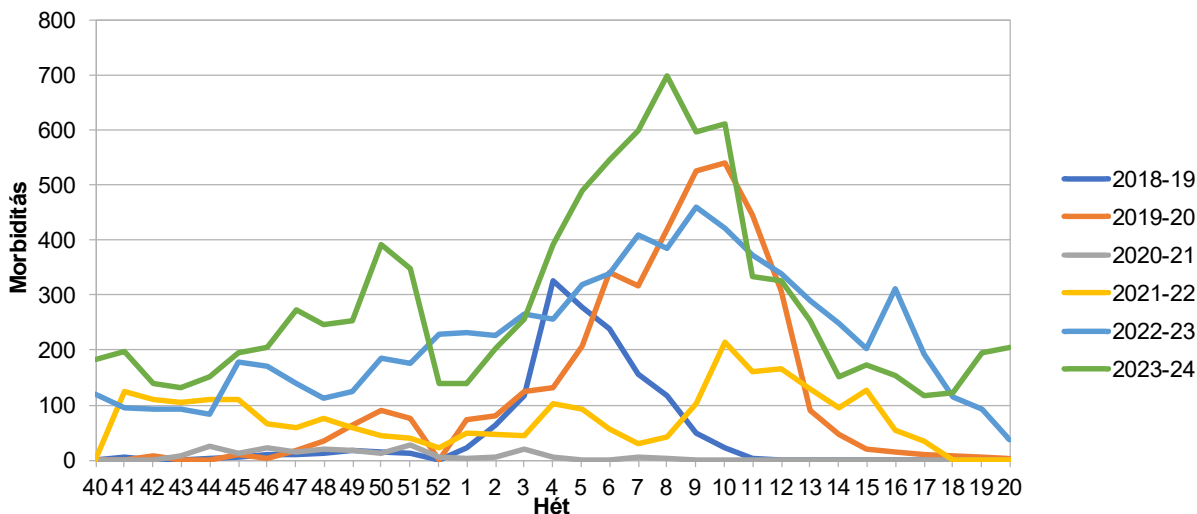
A figyelőszolgálatban résztvevő háziorvos, házi gyermekorvos az orvos-szakmai tapasztalata, valamint az előző évek gyakorlatának figyelembe vételével döntötte el, hogy kit szerepeltet az influenzaszerű betegekre vonatkozó jelentésben és kit az ARI jelentésben.

A virológiai adatok egyértelműen azt mutatták, hogy az influenzaszerű tünetekkel orvoshoz forduló betegek egy jelentős részénél SARS-CoV-2 állt a tünetek hátterében, más esetekben a RSV tehető felelőssé a tünetekért, egy alkalommal pedig Humán metapneumovírus volt kimutatható, ezért az adatok értékelésénél ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni. Ebben a szezonban a figyelőszolgálatban résztvevő orvosoknak esetdefiníció alapján a tavalyi szezonhoz hasonlóan különbséget kellett tenniük az akut légúti fertőzés és az influenzaszerű megbetegedések között, és a jelentésben mindkettőt rögzíteniük kellett.

Ebben az influenzaszezonban a megbetegedések száma elérte és meghaladta a járványküszöböt, a járványgörbén azonban nem egyetlen, hanem egy kisebb (2023.év 50-52.hete között), és egy nagyobb (2024. 04. és 10. hete között) magasabb betegszámot jelentő csúcs jelenik meg.

53. ábra

Az influenzaszerű megbetegedések 100000 lakosra jutó morbiditásának változása az idei és az elmúlt 5 szezonban

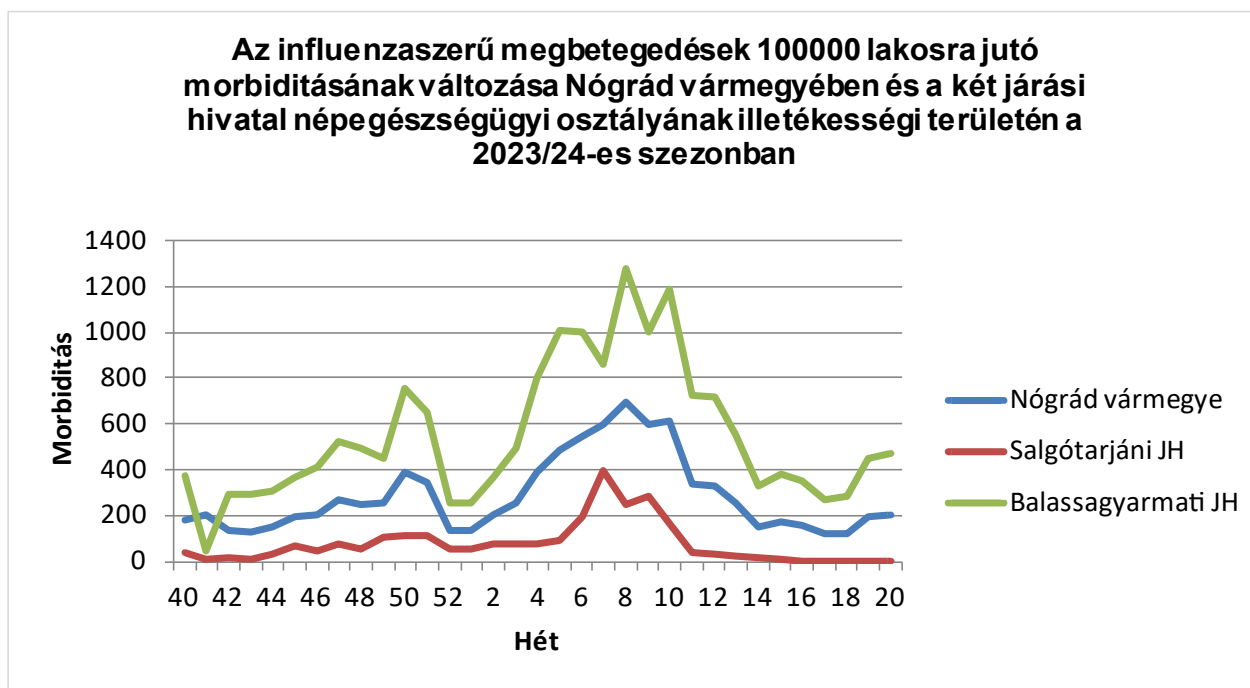
Az influenza járvány vármegyén belüli eltérő jellegzetességei

Nógrád vármegye 6 járása két járási népegészségügyi osztályhoz tartozik, 3-3 járással, Észak-Déli irányban kettéosztva a vármegyét (Kelet-és Nyugat Nógrád). A két járási népegészségügyi osztály illetékességi területén, ahogy az alábbi ábra is mutatja eltérő morbiditást regisztráltak.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

54. ábra

A járvány a vármegyében a **8. héten érte el a csúcst**, amikor a Nógrád vármegyére vonatkoztatott morbiditás 697,4 ‰. A 16. héttől ismét emelkedő tendencia volt jellemző, ami Nyugat-Nógrádban jelentett nagyobb számú megbetegedést.

Közösségi járványok

Kórházi halmozódást egy alkalommal jelentettek a Pásztói Margit Kórházból. Az itt levett minták Influenza-A vírus jelenlétét igazolták. Ennek megfelelően a kórházigazgató átmeneti látogatási tilalmat rendelt el.

Közösségi halmozódásról két alkalommal érkezett bejelentés. Az óvodai járvány eseteiből levett mintában Humán metapneumovírus volt kimutatható. Az általános iskolai halmozódás során levett minták negatív eredményűek voltak a vizsgált vírusokra.

Oltóanyag felhasználás

Nógrád vármegyében a 2023/24-es influenza szezonban **20000 adag** térítésmentes **3Fluart** és **48 adag Vaxigrip Tetra**, valamint **20 adag Fluenz Tetra** oltóanyag állt rendelkezésre.

Az influenza elleni térítésmentes oltás igénybevételének fontosságáról körlevél formájában az Országos Mentőszolgálat Nógrád Vármegyei Kirendeltségét, a Nógrád Vármegyei Rendőr-Főkapitányságot, a fekvőbeteg- és szociális intézményeket és a háziorvosokat többször is tájékoztattuk. A lakosság figyelmét több média megjelenés alkalmával is felhívtuk az influenza elleni oltás fontosságára, a szövődmények elkerülése érdekében az oltás felvételére. Ennek ellenére az oltási hajlandóság a korábbi évekhez hasonlóan elmaradt a kívánatostól.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Influenza elleni térítésmentes oltóanyag felhasználásának kimutatását az alábbi táblázat szemlélteti.

3Fluart	Kapott mennyiség:	Felhasznált mennyiség	Felhasználási arány
Balassagyarmat	7700	2816	36,57%
Salgótarján	12000	5571	46,42%
Népegészségügyi Főosztály	300	152	50,66%
Vaxigrip Tetra	Kapott mennyiség	Felhasznált mennyiség	Felhasználási arány
Balassagyarmat	20	14	70%
Salgótarján	24	24	100%
Népegészségügyi Főosztály	4	4	100%

A 2023/24-es influenza szezonban a beérkező jelentések alapján az influenza elleni térítésmentes **3Fluart felhasználás az előző szezonhoz hasonlóan 42,69 % volt.** Az oltóanyagok fogyását mutató jelentések csak a háziorvosok egy részétől érkeztek be. Több alkalommal felhívtuk a háziorvosok figyelmét jelentési kötelezettségükre. Ennek ellenére a két időszakos jelentés sem tükrözi sajnos a praxisok 100 %-ának oltóanyag fogyását.

A koronavírus járvány megjelenésekor a Vaxigrip TETRA influenza elleni oltóanyag iránti igény is megnőtt. A 2021-22-es szezonban már ez az igény is jelentősen lecsökkent. A 2022/23-as szezonban a vármegyébe ingyenesen beérkező, mindössze 70 db oltóanyagnak mindössze 61,42 %-as fogyott el a jelentések szerint. A 2023/24-es szezonban ennek megfelelően kevesebb oltóanyag érkezett vármegyénkbe. Az oltóanyagok elosztásához a gyermekorvosi és vegyes háziorvosi praxisok orvosaitól az oltási indikációknak megfelelő bontásban egyénre szabva kértük be az igényeket, és az oltást követően a visszaigazolást. Az oltóanyag felhasználás így hatékonyabbnak bizonyult, de 100 %-os oltóanyag felhasználást sajnos így sem sikerült elérni

Influenza elleni oltást követő nemkívánatos eseményről nem érkezett bejelentés.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

TBC- tuberculosis

A tbc járványügyi jelentősége a XX. század második felében végbement esetszám csökkenés után ismét növekedett, hiszen olyan úgynevezett multirezisztens törzsek jelentek meg és okozták az esetek jelentős részét, melyek a klasszikus tbc ellenes szereknek ellenállnak. Mindez nagyfokú kezelési nehézséget okoz, különösen, ha figyelembe vesszük a kezelendő betegek együttműködési készségét.

A jogszabályi változás alapján csak a rizikócsoporthoz tartozó személyeket szűrjük, de őket folyamatosan. Az ellátórendszernek pedig lehetősége van hatóságunktól kérni a kényszergyógykezelés elrendelését.

Az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet adatai alapján 2024-ben diagnosztizált új tbc-s betegek száma 8 fő volt a vármegyében. Az incidencia 4,43 százezrelék volt, ami a 2023 évhez képest csökkenést mutat.

2024-ben 7 **beteg esetében nem szűrés során** fedezték fel, hanem valamilyen panasz miatt küldték el a tüdőgyógyászhoz, 1 esetben pedig kontaktként került vizsgálatra.

Az újonnan nyilvántartásba vett 8 tbc-s esetből mind a 8 tüdőt érintő megbetegedés volt, nem tüdőt érintő megbetegedést nem diagnosztizáltak a vármegyében.

Nemenkénti megoszlás: férfi: 7 fő, nő: 1 fő

A korcsoportos bontás szerint **gyermekkori megbetegedés 1 fő, kontaktként fertőződött.** Felnőttek esetében jellemző korcsoport nincs, 1-1 fő fordul elő korcsoportonként.

Az újonnan diagnosztizált esetek között 2024-ben nem volt nem magyar állampolgárságú személy.

Nógrád vármegyében 6 **felnőtt és 1 gyermek tüdőgyógyászati szakrendelő**, valamint 2 **SEF** (állandó telephellyel rendelkező) **Tüdőszűrő Állomás működött** 2024-ben. Mobil Tüdőszűrő nem üzemelt.

Szűrővizsgálatok száma: 8365 fő, ebből **kiemelték száma:** 258 fő (3,1%).

Szűrővizsgálatok kimenetele:

- **aktív tbc:** 9 fő
- tbc-s maradvány: 13 fő
- tüdőrák: 9 fő
- egyéb tüdőbetegség: 44 fő
- nem tüdőbetegség: 20 fő
- kivizsgálás folyamatban: 19 fő
- nem kooperáló páciens: 7 fő
- negatív: 137 fő

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Védőoltással megelőzhető fertőző betegségek

A védőoltások kidolgozása és széleskörű alkalmazása – sok más fontos tényező mellett – nagy szerepet játszott abban a hatalmas változásban, mely az utóbbi fél évszázadban lezajlott. A nemrég még a haláloki statisztika élén álló járványos betegségek napjainkra a sor végére kerültek és nem egy közülük szinte teljesen elveszítette közegészségügyi jelentőségét.

2024-ben a szomszédos országokban jelentősen több számárköhögéses esetről számoltak be. Vármegyénkben 2024-ben 18 igazolt eset került bejelentésre. Közülük öten szorultak kórházi kezelésre. 6 esetben a beteg egy év alatti csecsemő volt. Halálos kimenetelű megbetegedés nem történt.

A számárköhögés elleni védőoltás hazánkban a kötelező gyermekkori védőoltások közé tartozik, fő célja, hogy csökkentse csecsemőknél és kisgyermekeknél a súlyos megbetegedés és halálozás kockázatát. Emellett a felnőtt lakosság körében általában 10 évente javasolt a diftéria-pertussis-tetanusz tartalmú védőoltás beadása, továbbá az újszülött védelme érdekében a várandósok védőoltása javasolt a harmadik trimeszterben. A családban, a közeli hozzátartozóknak adott védőoltás segít megvédeni a fertőzéstől az idősebbeket, illetve az egészségi állapotuk miatt nem oltható személyeket, továbbá a családba érkező újszülöttet is.

A betegség kapcsán szükséges járványügyi intézkedések elsődleges célja is az, hogy megvédjük az újszülötteket, csecsemőket a súlyos megbetegedéstől. Több alkalommal felhívtuk a vármegye orvosainak figyelmét, hogy amennyiben felmerül a számárköhögés gyanúja, abban az esetben a fertőző beteg bejelentés mellett diagnosztikus laboratóriumi vizsgálat végzése is kötelező. Ha a beteg szoros környezetében a légúti tünetekkel rendelkező betegeknél fennáll a számárköhögés gyanúja, a laboratóriumi vizsgálat náluk is kötelező.

Életkorhoz kötött kötelező védőoltások

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások olyan fertőző betegségekkel szemben védik meg a gyermekeket, amelyek nemrégiben még igen súlyos, tömeges járványokat, vagy akár halált okoztak. Magyarországon minden gyermek ingyenesen részesül 12 féle kötelező védőoltásban, további egy védőoltás szintén ingyenesen, de önkéntesen vehető igénybe.

Elsőként beadandó a **BCG** (Bacillus Calmette-Guérin) védőoltás, amely az egy éves kor alatti tuberculosis (tbc, gümőkór) legsúlyosabb formái ellen alakít ki védettséget. Ezt az oltást az újszülött a születés utáni néhány napban, még a kórházban megkapja. A **diphtheria-torokgyík** (D), **tetanusz-merevgörcs** (T), a **pertussis-számárköhögés** (aP), valamint a **poliomyelitis-járványos gyermekbénulás** (IPV) és a **Haemophilus influenzae b** (Hib) ellen védő kombinált oltás első adagját 2 hónapos korban kapják a csecsemők. Egy éves kor alatt még további két adagra van szükség (3 hónapos és 4 hónapos korban), míg a második életévben egyszer (18 hónapos korban) kapnak DTPa+IPV+Hib oltást az oltási naptárnak megfelelően. 6 évesen a gyermekek Hib komponens nélkül DTPa+IPV oltást, 6. osztályban diphtheria, tetanusz, pertussis emlékeztető oltást kapnak.

Az **MMR morbilli-kanyaró, mumpsz-járványos fültőmirigy gyulladás és rubeola-rózsahimlő** elleni oltást 15 hónaposan kapják a csecsemők. 6. osztályban az oltást megismétlik.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A rubeola elleni védettség kiemelten fontos, hiszen a várandósság első szakaszában átvészelt fertőzés súlyos magzati károsodást okozhat.

A **pneumococcus** baktérium gennyes középfülgyulladást, tüdőgyulladást, vérmérgezést vagy akár gennyes agyhártyagyulladást is okozhat. Elsősorban az 5 év alatti korosztály, azon belül is a csecsemők a legveszélyeztetettebbek a fertőzéssel szemben. Az oltást (PCV) 2, 4 és 12 hónapos korban kapják meg a csecsemők.

A **varicella-bárányhimlő** elleni védőoltás 2019 szeptemberétől került a kötelező védőoltások közé. Az oltást két részletben kapják meg a gyermekek 13 és 16 hónaposan.

A **hepatitis B vírus** elleni védőoltást 7. osztályban kapják a tanulók. A vírus vérrel és testnedvek útján terjed és májgyulladást okozhat.

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokon belül megkülönböztetünk **folyamatos** (BCG, DTPa+Hib +IPV, PCV, Varicella, MMR) és **kampányoltásokat** (MMR újraoltás, dTap újraoltás, Hepatitis B). Az életkorhoz kötött kötelező oltásokat 11 éves kortól iskolai oltások keretében kell elvégezni. A kampányoltások iskolai osztályokra és nem a tanulók életkorára vonatkoznak.

A 2023/2024-es tanévben az általános iskola VI. osztályát (6. évfolyam) végzők körében az **MMR és a dTap** emlékeztető oltások beadása szeptember hónapban, az általános iskola VII. osztályát végzők körében a **hepatitis B elleni oltás I. részoltása és az önkéntes humán papillomavírus** elleni védőoltások beadása október hónapban került megszervezésre.

A kötelező védőoltások teljesítési aránya igen jónak mondható, vármegyei szinten valamennyi oltást 99 % feletti arányban hajtottak végre.

Az oltáselmaradások oka jellemzően: tartós súlyos veleszületett betegség, immunterápia, huzamosabb külföldi tartózkodás, külföldön történő születés, néhány esetben szülői hanyagság, érdektelenség. Az elmaradt oltások mielőbbi pótlását a védőnők rendszeresen figyelemmel kísérik.

2024. évben előre nem tervezett többlet feladatként jelentkezett az életkorhoz kötött kötelező folyamatos és kampányoltásokkal kapcsolatos hatósági feladat a népegészségügyi feladatkörükben eljáró járási hivatalokban, melybe a Népegészségügyi Főosztály és a Jogi, Humánpolitikai és Koordinációs Főosztály munkatársai is bekapcsolódtak. Összesen 12 hatósági ügy volt folyamatban (5 védőoltás elmaradás miatt hivatalból indult eljárás és 7 esetben kérelemre indult védőoltás alóli mentesítési eljárás). Hét gyermek 8 elmaradt védőoltásának ügyével függöttek össze az ügyek, egyetlen esetben történt meg a gyermek oltása. A továbbra is folyamatban lévő ügyekből mindössze 2 ügy esetében nincs jogi képviselő a szülő mellett, a többi - összesen 10 ügyben - az országosan jellemzően ilyen ügyeket vállaló és képviselő ügyvédi csoport áll a háttérben. A járási hivatalok által hozott döntéseket sorra támadják meg bírósági keresettel. Mindez folyamatos terhet ró a népegészségügyi szakterületre, Nógrád vármegyében az elmúlt 10 évben mindössze egy ilyen ügy volt, ehhez képest jelentős növekedés volt tapasztalható 2024-ben.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Életkorhoz kötött kötelező védőoltások teljesítése Nógrád vármegye, 2024			
Védőoltás megnevezése	Oltásra kötelezettek száma	Oltott személyek száma	Átoltottság (%)
BCG (0-4 hét)	1660	1658	99,8
DTPa + Hib + IPV (2 hó)	1660	1660	100
PCV (2 hó)	1660	1659	99,9
DTPa + Hib + IPV (3 hó)	1660	1659	99,9
DTPa + Hib + IPV (4 hó)	1660	1656	99,7
PCV (4 hó)	1660	1659	99,9
PCV (12 hó)	1701	1701	100
Varicella (12 hó)	1701	1700	99,9
MMR (11 év)	1701	1700	99,9
Varicella (15 hó)	1701	1699	99,8
DTPa + Hib + IPV (18 hó)	1701	1658	99,8
MMR újraoltás	1608	1598	99,3
dTap újraoltás (11 év)	1602	1593	99,4
Hepatitis B I. oltás* (12 év)	1475	1469	99,5
Hepatitis B II. oltás* (12 év)	1477	1467	99,3
Hepatitis B II. oltás**(12 év)	1419	1412	99,5

* a 2024/2025 iskolai tanévben oltott személyekre vonatkozó adatok

**a 2023/2024 iskolai tanévben oltott személyekre vonatkozó adatok

Megbetegedési veszély esetén kötelező védőoltások

2024-ben Nógrád vármegyében összesen 1284 HBsAg szűrés történt terhesgondozás keretében. 12 gondozatlan terhességből született újszülött kapott aktív hepatitis B elleni immunizációt. Ez a szám az egy évvel ezelőttivel lényegében megegyezik. 2024-ben született HBsAg pozitív anyáról nem érkezett bejelentés. A területünkön működő fekvőbeteg ellátó intézmények Szülészeti Osztályai a beadott oltásokról rendszeres jelentést küldenek.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A HBsAg vizsgálati anyagok feldolgozását a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Hepatitis Laboratóriuma végezte. A vizsgálati anyagok gyűjtését és továbbítását, a szűréssel kapcsolatos feladatok ellátását a Népegészségügyi Főosztály biztosította. A vizsgálati eredményeket a beküldő kapta, illetve havi bontásban a kormányhivatal is tájékoztatást kapott a vizsgálati eredményekről.

Veszetség fertőzésre gyanús sérülés miatt védőoltásban 16 fő részesült teljes oltási sorozatban.

Megbetegedési veszély elhárítása céljából térítésmentesen végzett védőoltások

A krónikus dialízis programba kerülő betegek oltását vármegyénkben az egyedüli dialízis központként működő salgótarjáni Nemzeti Dialízis Központ végzi. 2024-ben I. részoltásban 43 beteg, II. részoltásban 48 beteg, III. részoltásban 39 beteg, IV. oltásban 11 beteg, emlékeztető oltásban pedig 9 beteg részesült.

Hastífusz kórokozó-hordozó környezetében védőoltás nem történt. A vármegyénkben nyilvántartott bacillusgazda félévenkénti szűrővizsgálata és a helyszíni ellenőrzés megtörtént.

Az influenza elleni térítésmentes oltás igénybevételének fontosságára felhívtuk a háziorvosok figyelmét. A Népegészségügyi Főosztály a Nemzetközi Oltóponton térítésmentes influenzaoltást is végzett.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Nem kötelező védőoltások

A nem kötelező védőoltások – hasonlóan a kötelező védőoltásokhoz – olyan fertőző betegségek ellen nyújtanak védelmet, amelyek akár súlyos szövődményekkel is járhatnak.

2023 évben a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő Ellátási és Koordinációs Főosztály IV. (Észak-Magyarország) adatai alapján a Nógrád vármegyei orvosok által felírt (nem kötelező) védőoltások típus szerint csoportosítva a következőképpen alakultak:

Nógrád vármegyei orvosok által felírt oltóanyagok száma 2024-ben	
Diftéria-tetanusz-acelluláris pertussis	174
Diftéria-tetanusz-poliomyelitis	0
Hastífusz	83
Hepatitis A	155
Hepatitis B	127
Hepatitis A és B	119
Humán papillomavírus	57
Influenza elleni oltóanyagok	76
Kullancsencephalitis	627
Meningitis	3602
Kanyaró, mumpsz és rubeola	2
Invazív pneumococcus	36
Rotavírus enteritis	496
Tetanusz	359
RSV	2
Varicella	26

A táblázatból kitűnik, hogy vármegyénkben az önkéntesen igénybe vehető védőoltások száma továbbra is alacsony. 2023. évben legnagyobb számban (36021 fő) – valószínűleg a 2 éves kor alatti gyermekek védőoltásának támogatása miatt – a meningococcus baktérium különböző

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

típusai által okozott **gennyes agyhártyagyulladás** (meningitis) elleni oltás felírása szerepelt. Ennél a betegségnél kamaszkorban – mely az egyik legveszélyeztetettebb korosztály – már egy oltás elegendő a C típus elleni védetség kialakításához, két éves kor alatt pedig 100 %-os társadalombiztosítási támogatással rendelhető az oltóanyag.

A második helyre a kullancs által terjesztett **vírusos agyvelőgyulladás** (kullancsencephalitis) elleni védőoltás (627 fő) került. A védőoltás 1 éves kortól adható. Az alapimmunizálás 3 oltásból áll, a védetség fenntartása érdekében 5 évente ismétlő oltás szükséges.

A harmadik helyen a rotavírus enteritis (672 fő) elleni vakcina szerepel. A **rotavírus** a gyomor és a belek fertőzését előidéző vírus, amely súlyos gyomor-bélhurutot okozhat. Csecsemő- és kisdedkorban az egyik leggyakoribb okozója a súlyos hasmenésnek. Évente világszerte mintegy 500 000 halálos áldozatot követel, leggyakrabban az 5 év alatti gyermekek körében. Kétféle vakcina létezik, mindkettőt szájon át kell beadni, az egyik három, a másik két részletből áll. Az első oltás a 6. élethétől adható, a további adagok ezt követően, leghamarabb 4 hetente alkalmazhatóak. A gyermeknek 24 hetes koráig az oltás valamennyi adagját meg kell kapnia, hiszen a megfelelő védelem időben történő kialakítása a cél.

Összesen 36 alkalommal került felírásra az invazív pneumococcus elleni vakcina .

A **pneumococcus** baktérium a tüdőgyulladás leggyakoribb kórokozója, de okozhat gennyes középfülgyulladást, vérmérgezést vagy akár gennyes agyhártyagyulladást is okozhat. A betegség leginkább az 5 év alattiakat érinti, azon belül is **egy éves kor alatt különösen** sebezhetőek a gyerekek, majd az életkor előre haladtával **50 éves** kor felett ismét emelkedés figyelhető meg. **Hazánkban 2014 óta** már nem csak választható, hanem **kötelező a védőoltás csecsemőkorban**, ami 3 oltásból álló sorozat oltást jelent.

Bárányhimlő elleni védőoltásban 26 fő részesült. Ez a védőoltás Magyarországon 2019 szeptemberétől az életkorhoz kötött kötelező védőoltások közé tartozik, melyet 12 illetve 15 hónapos korban kapnak meg a gyermekek, ám a felnőttek egy részének is érdemes beadatni. Hazánkban az összes fertőző megbetegedés mintegy felét a bárányhimlő okozza. Kétféle vakcina érhető el a bárányhimlő vírusa ellen. Mindkettő élő, legyengített vírust tartalmaz, amely egészséges embereknél nem okoz megbetegedést. Az oltás két adagból áll, a második beadását követően alakul ki a védetség. A két oltás között (az oltóanyagtól függően) 4-6 illetve 4-8 hetet szükséges várni. Az oltás 9 hónapos kortól adható, de leginkább másfél éves kor környékén ideális, még mielőtt a gyermek közösségbe kerülne.

A **merevgőrcs** (tetanusz) egy viszonylag ritka, de súlyos betegség, melyet a Clostridium tetani nevű baktérium okoz. Ez a baktérium olyan toxinokat termel, melyek az idegeket támadják meg, és izomgörcsöket okozhat. Tetanusz elleni vakcina 359 esetben került felírásra posztexpozíciós (fertőzést követő) profilaxisként. Erre elsősorban akkor van szükség, ha esély van arra, hogy megfertőződünk a baktériummal, vagyis szennyezett eszközzel vágunk vagy szúrtunk meg magunkat.

Az **influenza** elleni vakcina beadatása különösen ajánlott az időseknek, a krónikus betegeknek és a munkakörükből kifolyólag sok emberrel érintkezőknek, illetve a gyermekközösségek tagjainak. Az oltás 6 hónapos kortól adható. Az oltást évenként ismételni kell, beadatásának legalkalmasabb pillanata kora őszre tehető. A védetség kialakulásához 2-3 hétre van szükség. Influenza elleni oltóanyag 76 fő részére került felírásra.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal 2013 óta működtet Nemzetközi Oltóhelyet, melyet elsősorban a külföldre utazók vesznek igénybe kötelező vagy ajánlott védőoltások felvétele, tanácsadás céljából. 2024-ben összesen 13 személy részesült védőoltásban.

Továbbra is szükségesnek tartjuk a lakosság informálását a védőoltások tekintetében.

Védőoltásokat követő nemkívánatos események:

OKNE bejelentés 2024-ben egy alkalommal érkezett Főosztályunkra. A bejelentést a Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézet tette. A helyszíni ellenőrzés során megállapításra került, hogy a bejelentett eset oltási baleset volt, oltási reakciót nem észleltek.

A bejelentést követően tartott helyszíni ellenőrzés során tapasztaltak alapján felhívtuk az intézmény vezetőjének figyelmét az oltóanyag tárolással és logisztikával, valamint az oltás beadásával kapcsolatos tevékenységek nagyobb körültekintéssel való végzésére, ezen kívül kértük új hűtő és hőmérők beszerzését.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

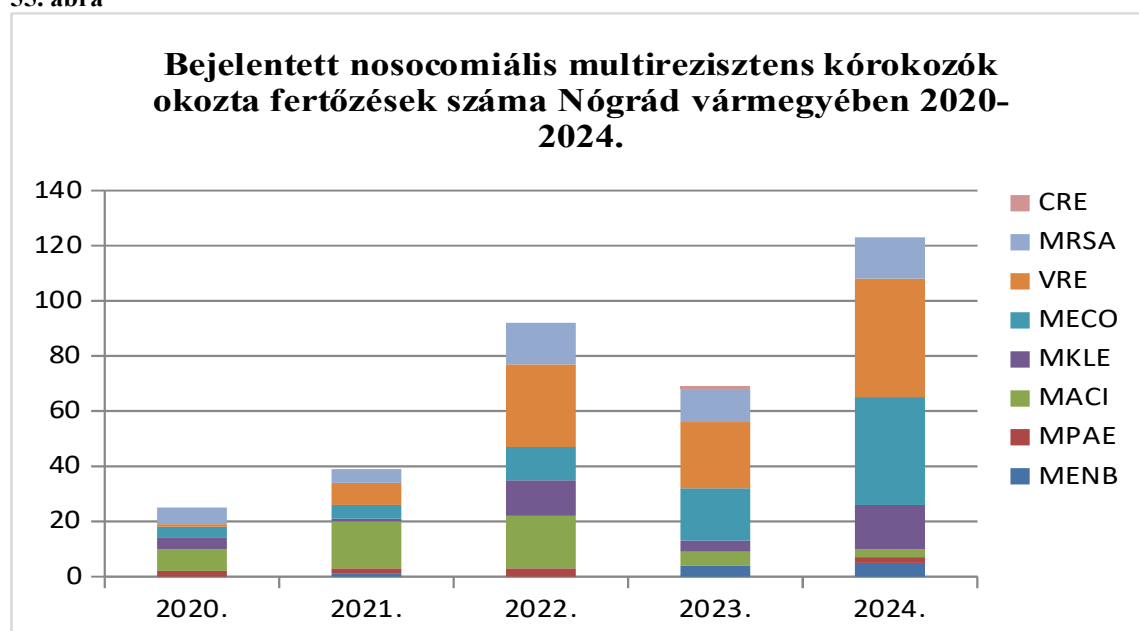
Egészségügyi ellátással összefüggő (nosocomiális) fertőzések

Multirezisztens kórokozók:

Vármegyénk 3 fekvőbeteg-ellátó intézménye 2024-ben összesen 124 multirezisztens kórokozó okozta fertőzést jelentett.

Az egészségügyi ellátással összefüggő, ún. nosocomiális eredetű, multirezisztens kórokozó okozta fertőzések számának alakulását szemlélteti az alábbi grafikon Nógrád vármegyében 2020 és 2024. között.

55. ábra

Jelmagyarázat:

CRE: Imipenem/meropenem rezisztens egyéb Enterobacteriaceae

MRSA: Methicillin-rezisztens Staphylococcus aureus

VRE: Vancomycin-rezisztens Enterococcus spp.

MECO: Multirezisztens Escherichia coli

MKLE: Multirezisztens Klebsiella spp.

MACI: Multirezisztens (imipenem/meropenemmel szemben nem érzékeny) Acinetobacter baumannii

MPAE: Multirezisztens Pseudomonas aeruginosa

MENB: Multirezisztens Enterobacter spp.

MSTM: Multirezisztens Stenotrophomonas maltophilia

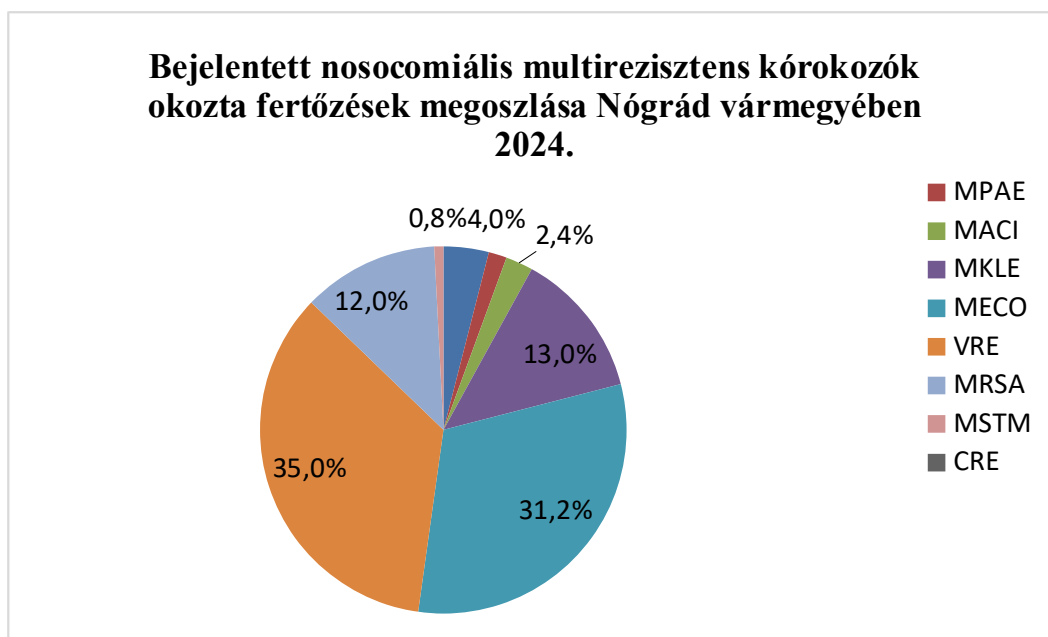
A COVID-19 pandémia alatt visszaesett a bejelentés szám, majd folyamatos növekedés volt látható, 2023-ban a bejelentések száma a pandémia előtti szintet közelítette, és 2024-ben tovább nőtt. Az intézményekben az elvégzett mikrobiológiai diagnosztikus vizsgálatok száma és a kórházhigiénés szakemberek leterheltsége meghatározó abban, hogy bejelentésre kerülnek-e ezek a fertőzések. Az infekciókontroll folyamatos fejlesztésével az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések száma csökkenthető, de csak akkor tudunk a folyamatokba hatékonyan beavatkozni, ha folyamatosan monitorozzuk a megjelenő fertőzéseket, azok kórokozóit, és feltárjuk a védekezés lehetőségeit.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ezért esetszám növekedés abból is adódhat, hogy az intézmények jobban odafigyelnek a fertőzések megjelenésére, elvégzik a szükséges mikrobiológiai laboratóriumi vizsgálatokat, kontrollálják a betegellátás folyamatát a fertőzések elterjedésének megakadályozása érdekében és szigorú szabályokat vezetnek be az antibiotikumok alkalmazását illetően. Ugyanakkor az antibiotikumok nem megfelelő indikáció alapján történő alkalmazása az alapellátásban, vagy a beteg „önkezelése” a házipatikából elősegíti a rezisztens kórokozók kialakulását, melyekkel végső soron a fekvőbeteg ellátásnak kell megküzdenie.

56. ábra

2024-ben a multirezisztens fertőzések egyharmadát a vancomycinre rezisztens *Enterococcus* okozták. A VRE baktériumot az emberek egy kis része tünetek jelentkezése nélkül hordozhatja a bélrendszerében (kolonizáció), ahonnan a széklettel folyamatosan vagy időszakonként a környezetbe kerülhet. Mivel e baktériumok nagy része a bélben él, továbbterjedésükre is főként széklet közvetítésével kell számítani. A kórházban fekvő, VRE hordozó vagy VRE-vel fertőzött betegről a kórokozó másokra is áterjedhet. Ennek megakadályozására a beteget el kell különíteni, környezetében óvintézkedésekre van szükség. Leggyakrabban húgyúti fertőzést, véráramfertőzést, szívbelhártya gyulladást, hasüregi és kismencedei fertőzést, valamint sebfertőzést, illetve bőr- vagy lágyrész fertőzést okozhat.

A fertőzések második harmadát a multirezisztens *Escherichia coli* (MECO) baktérium okozta. Az *Escherichia coli* (*E. coli*) baktérium különböző törzsei az ember élettani bélflórájának részét képezik. Részt vesznek bizonyos, a szervezet működéséhez szükséges folyamatokban, egyes vitaminok termelésében, és jelenlétükkel gátolják a kórokozó mikroorganizmusok elszaporodását. A szervezet más részébe (pl. húgyutak, nyílt sebek stb.) jutva azonban fertőzést tudnak okozni, melyet antibiotikummal szükséges kezelni. Az antibiotikumok egyik igen nagy és leggyakrabban alkalmazott csoportját alkotják az ún. béta-laktám típusú antibiotikumok. Egyes kórokozók azonban olyan enzimeket termelnek, melyek ezek az antibiotikumokat elbontják, és hatástalanná teszik. Ezek közé tartoznak az ESBL termelő kórokozók is.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

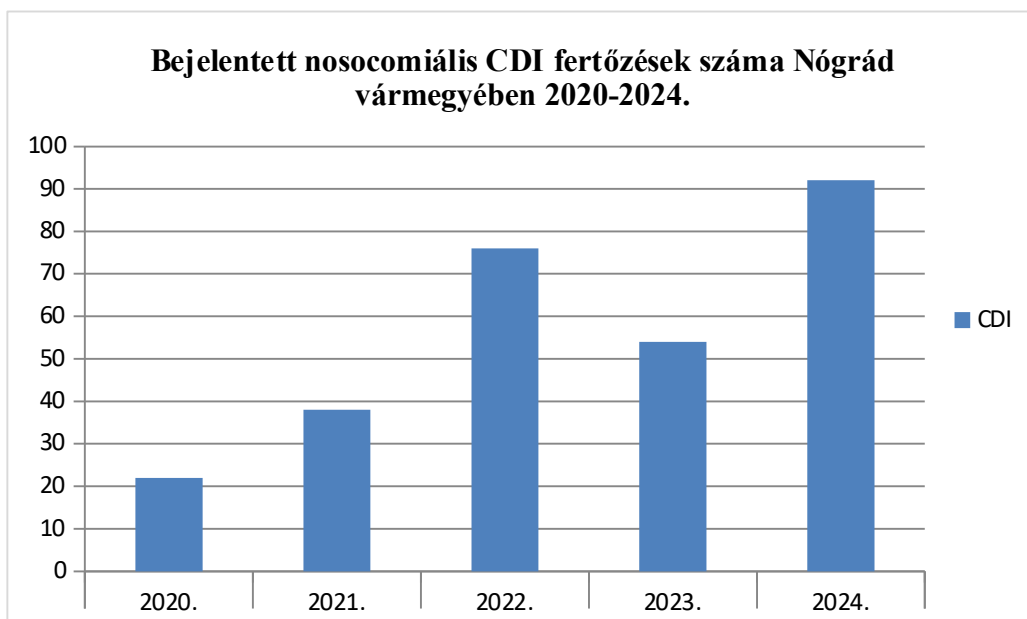
Leggyakrabban a bélbaktériumok, közöttük az E. coli lehetnek ESBL termelők, és így ellenállóvá válnak a béta-laktám antibiotikumokra. Az ESBL termelő kórokozók számos fertőzést okozhatnak attól függően, hogy hová jutnak el a szervezetben. Gyakran húgyúti fertőzést, sebfertőzést, vagy véráramfertőzést okoznak. Szűk skálán, de a fertőzések kezelésére ugyanakkor rendelkezésre állnak egyéb antibiotikumok.

Clostridioides (korábban: Clostrídium) difficile (CDI) fertőzések:

A Clostridioides difficile egy baktérium, amely antibiotikum kúrát követően túlzottan elszaporodhat a vastagbélben, a gyógyszer ugyanis felborítja a bélrendszer normális baktériumflóráját. A megjelenő nagyszámú Clostridioides baktérium olyan toxinokat termel, mely súlyos hasmenéshez, a folyadék-elektrolit háztartás felborulásához, bélgyulladásához vezet. Különösen veszélyeztetettek az idős, krónikus betegséggel küzdő betegek, gyakori a visszaesés, és köztük nem ritka a halálos megbetegedés kialakulása sem. A 2000-es évek elejétől olyan hipervirulens, ellenálló és nagyobb toxintermelésre képes törzsek elterjedése jellemző, amelyek sokkal súlyosabb megbetegedéseket okoznak, mint a korábban jellemző törzsek.

2024-ben összesen 92 Clostridioides difficile esetet regisztráltak Nógrád vármegye kórházaiban. Nógrád vármegyében 2019-ben volt a legmagasabb a bejelentett esetszám. A CDI fertőzések esetén 2019-ben végeztünk validációs vizsgálatot, melyet előzetesen egyeztettünk az intézményekkel a Megyei Infekciókontroll és Antibiotikum Bizottság (MIAB) ülésén. A MIAB ülésén a jelentések megfelelősége érdekében részletes tájékoztatást adtunk, a validáció elvégzése után pedig a CDI megfelelő bejelentésének érdekében, valamint a betegek izolációjának, a megfelelő kórházhygiénés intézkedések megtételének érdekében rövid tájékoztatót állítottunk össze a kórházaknak. A COVID-19 pandémia alatt a bejelentések száma visszaesett ugyan, de folyamatos növekedés volt látható, 2023-ra a bejelentések száma visszaesett, majd 2024-ben ismét növekedés tapasztalható.

57. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

IV. Egészségügyi ellátás

Háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi és ügyeleti ellátás

A vármegyében a közfinanszírozott háziorvosi szolgálatok száma 2025. július 31-ei állapot szerint: 132, ebből felnőtt háziorvosi szolgálat: 53, házi gyermekorvosi szolgálat: 23, vegyes körzet: 56. Területi ellátási kötelezettség nélküli közfinanszírozott körzet nem működik a vármegyében.

A betöltetlen szolgálatok száma: 40, ebből 13 felnőtt háziorvosi, 8 házi gyermekorvosi, 19 vegyes körzet. Tartósan, tehát több mint 6 hónapja betöltetlen egy-egy vegyes, felnőtt és gyermekorvosi körzet kivételével, 37 körzet a vármegyében.

Háziorvosi alapellátás Nógrád vármegyében 2025. július 31.

	Engedélyezett	Betöltött	Betöltetlen	Ebből tartósan betöltetlen
Felnőtt háziorvosi körzet	53	40	13	12
Gyermek háziorvosi körzet	23	15	8	7
Vegyes körzet	56	37	19	18
Háziorvosi ellátás összesen	132	92	40	37

A betöltetlen körzetek száma az előző évhez képest eggyel növekedett. Továbbra is **betöltetlenek a felnőtt háziorvosi körzetek** Bátorterenyén (3 körzet), Romhányban (2 körzet) továbbá Salgótarjánban (4 körzet), Érsekivádken, Diósjenőn, Balassagyarmaton, Rétság 1-1 körzet.

A gyermekköri körzetek betöltetlenek maradtak Salgótarjánban (5 körzet) továbbá Bátorterenyén (1 körzet) és megüresedett 1 gyermekköri körzet Pásztón és a Diósjenő-Berkenye-Nógrád településeket ellátó gyermekköri körzet. Szintén betöltetlenek maradtak a vegyes Ecseg, Jobbágyi, Litke-Ipolytarnóc, Sósartyán-Kishartyán, Szirák-Bér, Cserhátsurány-Herencsény, Endrefalva-Szécsényfalfalu-Piliny, Nógrádmegyer-Magyargéc, Mátraszőlős, Bárna, Kálló-Erdőkürt-Erdőtarcsa, Tereske-Szátok, Karancsok, Somoskőújfalu, Borsosberény-Horpács, Nagylóc-Hollókő, Mohora háziorvosi körzetek, Karancslapujtón egy körzet. Betöltetlenné vált a Ludányhalászi és Nógrádszakál lakosságát ellátó körzet.

A 2017. június 30-a után betöltetlenné vált Nagybarány-Lucfalva-Nagykeresztúr-Kisbarány-Márkháza-Sámsónháza körzetet, valamint Mátranovák települést ismét állandó orvos látja el, egy betöltetlen körzetet pedig összevontak a település betöltött körzetével Drégelypalánkon.

A 132 közfinanszírozott engedélyezett körzet közül 92-ben van állandó orvos, 77 háziorvos és 15 házi gyermekorvos.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Háziorvosok és házi gyermekorvosok számának alakulása 2021. és 2025. július 31. között
Nógrád vármegyében

2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
107	103	102	94	92

A Balassagyarmati járásban 15 háziorvos és 4 házi gyermekorvos, a Rétsági járásban 8 háziorvos és 2 házi gyermekorvos, a Szécsényi járásban 5 háziorvos és 2 házi gyermekorvos látja el a betegeket.

A Salgótarjáni járásban 27 háziorvos és 4 házi gyermekorvos, a Pásztói járásban 12 háziorvos és 1 házi gyermekorvos, a Bátorfyerenyei járásban 10 háziorvos és 2 házi gyermekorvos működik.
A vármegyében dolgozó állandó háziorvosok átlagéletkora 62 év, a házi gyermekorvosoké 65 év.

Az alábbi táblázatokban járásonként tüntettük fel a 2025. december 31-ig 50., 60. és 65. életévüket betöltő háziorvosok és házi gyermekorvosok számát.

Járás	Háziorvosok száma	50. életévüket betöltött háziorvosok száma	60. életévüket betöltött háziorvosok száma	65. életévüket betöltött háziorvosok száma
Balassagyarmat	15	11	7	4
Rétság	8	7	4	3
Szécsény	5	4	4	2
Salgótarján	27	26	23	20
Pásztó	12	11	8	7
Bátorfyerenye	10	8	6	6
Vármegye összesen	77	67	52	42

Amennyiben a körzetek betöltésében változás nem következik be 2025 végére Nógrád vármegyében **a háziorvosok 55 %-a, a házi gyermekorvosok 47 %-a lesz várhatóan 65 év feletti.**

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Járás	Házi gyermek- orvosok száma	50. életévüket betöltött házi gyermek- orvosok száma	60. életévüket betöltött házi gyermek- orvosok száma	65. életévüket betöltött házi gyermek- orvosok száma
Balassagyarmat	4	3	3	2
Rétság	2	2	1	1
Szécsény	2	2	2	1
Salgótarján	4	4	3	2
Pásztó	1	1	1	0
Bátonyterenye	2	2	2	1
Vármegye összesen	15	14	12	7

A házi gyermekorvosi, a felnőtt és vegyes háziorvosi ellátást tekintve valamennyi járásban feladatot ró az önkormányzatokra az orvosok nyugállományba vonulása esetén az alapellátás biztosítása.

Fogászati ellátás

A közfinanszírozott fogorvosi körzetek száma összesen a vármegyében 58, ebből 36 a salgótarjáni járási népegészségügyi osztály illetékességi területén található, közülük 16 körzetben az ellátás helyettes fogorvossal történik. A balassagyarmati járási népegészségügyi osztály területén 22 db közfinanszírozott körzet található, 5 körzetben helyettes orvossal tudják a feladatot ellátni az önkormányzatok.

Helyettes fogorvosi ellátás áll csak rendelkezésre Salgótarján három körzetében, Bátonyterenye három körzetében, Pásztó két körzetében, Karancslapujtő egy körzetében valamint Cered, Ecseg, Jobbágyi, Lucfalva, Mátraszele, Mátraverebély, Vanyarc, Márkháza, Nagybárkány, Kisbárkány, Sámsonháza, Etes, Bárna, Bercel, Galgaguta, Drégelypalánk, Ipolyvece, Hont, Érsekvadkert, Nógrádkövesd, Szécsénke, Becske, Nőtincs, Ősagárd, Felsőpetény, települések lakói részére. Több esetben a lakosok ellátása nem a saját településükön, hanem csak másik településre, közeli városba való utazással oldható meg.

A vármegyében dolgozó állandó és helyettes fogorvosok átlagéletkora 51 év, 28 %-uk 2025 év végéig betölti a 65. életévét.

Az alábbi táblázatban tüntettük fel a 2025. december 31-ig 50., 60. és 65. életévüket betöltő, Nógrád vármegyében dolgozó állandó és helyettes fogorvosok számát.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

	Fogorvosok száma	50. életévüket betöltött fogorvosok száma	60. életévüket betöltött fogorvosok száma	65. életévüket betöltött fogorvosok száma
Nógrád vármegye	54	27	20	15

Számos lehetőség van a betöltetlen alapellátási körzetek meghirdetésére, ingyenesen is az Országos Kórházi Főigazgatóság honlapján, a házi orvosok letelepedését, praxisjog vásárlását pedig pályázatok is segítik.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő tájékoztatása szerint Nógrád vármegyében a betöltetlen házi orvos/fogorvosi körzetek közül az alábbi sikeres pályázatok történtek 2024-ben.

Pályázatot benyújtó egészségügyi alapellátási szolgálat típusa	A betölteni kívánt házi orvos/fogorvosi szolgálat helye (települései)	Pályázat típusa
fogorvosi	Tolmács, Tereske, Rétság	letelepedési
fogorvosi	Karancseszti, Karancsalja	letelepedési
fogorvosi	Magyarnándor, Mohora, Cserhátaláp, Szanda, Debercsény, Terény	letelepedési
házi orvos	Salgótarján	letelepedési

A NEAK minden évben közzéteszi a honlapján (www.neak.gov.hu) az aktuális pályázati kiírással kapcsolatos valamennyi információt, valamint az előző évben sikeresen pályázók nevét. **A pályázatot mindig az aktuális kiírásnak megfelelően kell benyújtani, a naprakész információk a NEAK honlapján (www.neak.gov.hu) megtalálhatóak.** A főbb pályázati célokról az alábbiakban leírtak szerint adunk tájékoztatást.

A házi orvos praxisjog vásárlásának támogatása

A támogatás célja:

A támogatás célja a praxisjoggal nem rendelkező házi orvosok és fogorvosok részére a praxisjog megvásárlásához vissza nem térítendő támogatás nyújtása a házi orvos/fogorvosi életpályán való elinduláshoz/újrainduláshoz. A praxisjogukat értékesíteni kívánó házi orvosok/fogorvosok pótlása, annak érdekében, hogy a betöltetlen szolgálatok száma csökkenjen, illetve ne növekedjen, a lakosság folyamatos házi orvos/fogorvosi ellátása biztosított legyen, így a házi orvos/fogorvosi ellátás magasabb színvonalon működjön.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A tartósan betöltetlen háziorvosi és fogorvosi körzeteket betöltő orvosok letelepedésének támogatása

A támogatás célja:

A támogatás célja a legalább 12 hónapja betöltetlen háziorvosi és fogorvosi körzeteket betöltő orvosok letelepedésének támogatása, ezáltal az ott élő lakosság folyamatos ellátásának biztosítása, az alapellátás (háziorvosi ellátás; fogorvosi ellátás) magasabb színvonalon és minőségben történő ellátása érdekében.

Alapellátás ápolási vonatkozásai

Vármegyénkben alapellátási ápolási tevékenységet 252 szolgáltató végez, tevékenységük a felnőtt háziorvosi ellátástól a foglalkozás egészségügyi ellátáson át, a rendvédelmi szervek alapellátásáig több szakterületet felölel. Vármegyénkben 132 háziorvosi körzet (felnőtt, vegyes és gyermekorvosi) van. Jellemzően egy szolgáltató egy szakdolgozót alkalmaz, elenyésző a két főt foglalkoztató vállalkozások száma. A szakdolgozók szakképzettségi mutatói az ellátás ebben a szegmensében is nagyrészt megfelelőek. A mindennapi munkavégzést tekintve fontos tény, hogy a korábbi évek alapellátást érintő változásai – a praxisok létrejötte – negatív hatással voltak a szakdolgozókra. A korábban közalkalmazottként foglalkoztatott ápolók, asszisztensek kikerültek a közszférából és a praxistulajdonosok magánalkalmazottjaivá váltak. Ezzel a szakdolgozók munkavégzésének helyi szabályozása sok tekintetben tisztázatlan, rendelkeznek ugyan munkaköri leírással, de több olyan feladatot is el kell végezniük, mely nem tartozik szorosan a jogszabályban meghatározott feladatuk közé. Szinte magától értetődő, hogy az ápoló egyben orvosírnok, recepciós, vagy praxismenedzser is, de több helyütt a rendelő takarítását is elvárják tőlük. Ennek az a következménye, hogy a jogszabályban előírt feladataik, mint pl.: egészségnevelés, ápolási, gondozási tevékenységek elvégzésére vajmi kevés idő marad. Mindezt súlyosbítja az is, hogy sok körzetben helyettesítés folyik, gyakran a helyettesítő orvos a saját asszisztense munkájához ragaszkodván több körzet adminisztrációja is egy emberre hárul. Azon körzetekben, ahol az helyettesítés ellenére fix a helyettesítésre szoruló körzet ápolója, asszisztense, gyakran orvos személyes jelenléte nélkül kénytelen rendelkezésre állni a betegek számára.

Központi ügyeleti ellátás

2023. december 1-től Nógrád vármegyében is átvette az Országos Mentőszolgálat a központi ügyeletek működtetését. Háziorvosi ügyeleti ellátás 2023. december 1-től Nógrád vármegyében Salgótarjánban, Balassagyarmaton, Szécsényben és Pásztón működik, Szécsényben és Pásztón hétköznap 16.00-22.00 óráig, munkaszüneti és ünnepnapon 8.00-14.00 óráig. Salgótarjánban és Balassagyarmaton hétköznap 16.00 órától másnap reggel 8.00 óráig, munkaszüneti és ünnepnapon 8.00 órától másnap 8.00-ig működnek az ügyelet. Az ügyeleti telephelyekben változás csak Balassagyarmaton történt, az ügyelet a kórház épületében kapott helyet. Az OMSZ általi működtetés egyik legnagyobb hozadéka, hogy újra van házi gyermekorvosi ügyeleti ellátás Salgótarjánban, hétköznap 8.00 órától 22.00 óráig, munkaszüneti és ünnepnapon 8.00-14.00 óráig. Fogászati ügyelet csak Salgótarjánban működik, munkaszüneti, ünnep- és pihenőnapokon 8.00-14.00 óráig.

A központi ügyeletek betegforgalmának elemzését az alábbi táblázatok tartalmazzák.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ezzel párhuzamosan érdemes a kórházak sürgősségi betegellátó osztályainak esetforgalmát is figyelemmel kísérni.

Központi ügyeletek betegforgalmának alakulása 2020.-2024. között

Ügyelet helye	Összes ellátott esetszám				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Salgótarján – városi és városkörnyéki együtt (2024-től felnőtt ügyelet)	6799	6805	8940	8537	10564
Házi gyermekorvosi ügyelet	-	-	-	-	5709
Pásztó	2650	2376	2636	2644	2069
Héhalom	1156	1053	1172	-	-
Bátonyterenye	2818	2812	3194	2728	-
Balassagyarmat	5137	4640	2605	2311	5859
Szécsény	4551	4563	5195	4103	2506
Rétság	1651	1625	1802	1555	-
Vármegye összesen	24 762	23 874	25 544	21 878	26 707

Az ügyeletek esetforgalmát elemezve látható, hogy a COVID-19 pandémia alatti csökkenés a 2022-es évben már nem folytatódott, lassan közelítette a pandémia előtti évek esetforgalmát, a csökkenés folyamatos volt a balassagyarmati ügyeleten, és a legkisebb forgalom 2023-ig a rétsági ügyeleten volt. A két legnagyobb esetszámot ellátó ügyelet 2020 és 2023 között a salgótarjáni és a szécsényi ügyelet voltak. A mentőszolgálat általi átvételt követően 2024-ben az esetszámok növekedése látható, mind összességében, mind telephelyenként, kivéve a szécsényi és a pásztói ügyeleteket. Az új ügyeleti rendszerben a telefonon bejelentkező betegnek lehetősége van telefonon tanácsot kérni az ügyeletet ellátó egészségügyi személyzettől. Sok esetben ez elegendő, nem szükséges tényleges ellátás, a csökkenés hátterében két ügyelet esetében ez is állhat. Ugyanakkor az ügyeleti telephelyek átrendeződésével (Bátonyterenyen és Rétságon nincs ügyeleti ellátás 2023. december 1-től), a balassagyarmati és a salgótarjáni ügyeleteken nagyobb arányú növekedést látunk.

Központi ügyeletek 1000 lakosra jutó esetszáma 2020-2024. között

	1000 lakosra jutó esetszám				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Vármegye összesen	128	124	134	121	148

Az ügyeleti ellátás mentőszolgálat általi átvétele nem befolyásolta nagymértékben az ügyeleteken ellátott betegek számát, kismértékű emelkedést látunk. Az ügyeletek működése eddig zavartalan, panasz a lakosság részéről nem érkezett.

Nógrád vármegyében a Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórházban és a Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézetben működik Sürgősségi Betegellátó Osztály.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Kórházak sürgősségi betegellátó egységeiben ellátottak száma 2020-2024. között

	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház	22 945	24 635	25 721	26 364	30 698
Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház- Rendelőintézet	19 339	20 903	18 125	16 503	17 901
Vármegye összesen	42 284	45 538	43 846	42 867	48 599

A sürgősségi betegellátó osztályok esetforgalmában a 2021-től bekövetkező csökkenést 2024-ben jelentős emelkedés váltotta fel, mely főként a vármegyei kórházat érintette.

Védőnői ellátás

A védőnői tevékenység elsődlegesen megelőző tevékenység, hiszen fontos, hogy mindenki élete első pillanatától megkapja az esélyt az egészséges fejlődéshez, felnőtté váláshoz. Ehhez egy komplex gondozást nyújt a védőnői hálózat, amely a fogantatástól az iskoláskor végéig kíséri, és a nővédelemmel folytatva megalapozza egy egészséges új élet létrejöttét.

A védőnők képzettsége kiemelkedően magas fokú, és rendkívül széleskörű feladatot látnak el a település egészségügyi rendszerében, mellyel hozzájárulnak a felelős családtervezéshez, az anyák, illetve gyermekeik védelméhez, emellett a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében is szerepet vállalnak. A 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról, alapján a védőnők területi ellátási kötelezettség alapján gondolnak.

Az ellátottak:

- ▼ a várandós nő
- ▼ a gyermekágyas anya,
- ▼ gyermekek (újszülött kortól az iskoláskorig)
- ▼ iskolás gyermekek (amennyiben nincs főállású iskolai védőnő)
- ▼ nővédelem (családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, szűrővizsgálatok végzése, szervezése);
- ▼ otthon gondozott gyermekek ellátása (oktatási intézménybe nem járó 6 éven felüli)
- ▼ családgondozás (környezet-és mentális problémák esetén segítségnyújtás, tájékoztatás, jelzés a társszakmák felé, azokkal való együtt működés stb.)

A védőnői ellátás személyi feltételei

Nógrád vármegyében a lakosság védőnői ellátásának biztosítása céljából az alapellátásban a szervezett védőnői állások száma 113. Közülük 93 területi védőnői, 15 iskola-védőnői állás, 2 kórházi védőnői, és 3 Családvédelmi Szolgálati állás.

A 93 szervezett védőnői körzetből 76 területi védőnő látja el, közülük 61 körzetben (65,6 %) a védőnők iskola-egészségügyi feladatokat is ellátnak. 2023. július 1-jén életbe lépett törvénymódosítás után a területi védőnők feletti munkáltatói jogkört a Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház, mint a vármegyei irányító kórház gyakorolja.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Illetékességi területünkön az alapellátásban lévő 15 iskola védőnői körzetet 14 iskola védőnő látja el, az ő munkáltatói jogviszonyuk változatlanul maradt az önkormányzati intézményeknél.

A jogszabály szerint az egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható nők, gyermekek száma összesen 250 fő lehet, főként ez alapján történik a védőnői körzetek kialakítása, módosítása amely esetén figyelembe kell venni a létszám adatok mellett a település szerkezetét, lakosság összetételét, oktatási intézményeket, és mindezekre vonatkozóan a szakmai felügyelet véleményét. 2024 körzetmódosítás nem történt vármegyénkben.

Vármegyénkben két kórházi védőnői ellátást biztosító újszülött osztállyal rendelkező fekvőbeteg intézet működik. A Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház- Rendelőintézetben a 40 órában foglalkoztatott kórházi védőnő helyett, 2024 05. 30-tól ismét csak megbízási szerződéssel, 20 órában látja el, egy területi védőnő a kórházi védőnői teendőket. A Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórházban továbbra is főállásban, 40 órában foglalkoztatnak védőnőt.

A vármegyénkben 3 Családvédelmi szolgálat működik, melyekben kormánytisztviselőként végzik feladatukat a védőnők, 1 főállású 2 fő pedig részmunkaidőben.

Az alapellátásban szervezett védőnői állások járásonkénti megoszlását és a védőnői ellátás személyi feltételeit az alábbi táblázat tartalmazza. (2024. december 31.)

	Területi védőnői		
	szervezett állások száma	betöltött állások száma	betöltetlen állások száma
Balassagyarmati járás	18	15 (83,3 %)	3 (16,7%)
Bátonyterenyei járás	10	9 (90 %)	1 (10%)
Pásztói járás	17	9 (52,9 %)	8 (47,1%)
Rétsági járás	13	13 (100 %)	0 (0%)
Szécsényi járás	9	7 (77,8 %)	2 (22,2 %)
Salgótarjáni járás	26	23 (88,5 %)	3 (11,5 %)
Nógrád vármegye összesen	93	76 (81,7 %)	17 (18,3 %)

A szervezett állások 81.72%-a betöltött, ez a 2023-as évhez (78.49%) képest némi javulás, de az országos átlagtól még mindig jóval elmarad (93.51%). A járási hivatalok illetékességi területét összehasonlítva, továbbra is a Salgótarjáni Járási Hivatal illetékességi területe (Salgótarjáni, Bátonyterenyei, Pásztói járások), ezen belül is a Pásztói járás vezet a betöltetlen állások arányát illetően.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Az alapellátásban dolgozó védőnők életkor szerinti megoszlását 2024-ben az alábbi táblázat mutatja

Járási Hivatal	Területi védőnők száma			
	22-49 év közötti	50-64 év közötti	64 év feletti	Átlag életkor
Balassagyarmati	16	17	3	48,84
Salgótarjáni	36	10	2	41,79
Összesen	52	27	5	45.31

Az alapellátásban dolgozó védőnők átlag életkora 45.31 év, az előző évhez képest csökkent (2023. évben 45,6 év volt).

A védőnői ellátás tárgyi feltételei

Területi védőnő

A 2023-as munkáltatónéváltás ellenére a munkavégzés helyéül szolgáló ingatlant továbbra is az önkormányzat biztosítja, azonban a szakmai minimumfeltételeket az új munkáltató, amely ez esetben a vármegyei irányító kórház.

Az ellátás jogszabályban előírt tárgyi feltételeit a kórház a települési önkormányzattal kötött megállapodás útján is biztosíthatja. Mivel lakossághoz közeli ellátásról van szó, a települési önkormányzatok együttműködése így továbbra is nélkülözhetetlen.

A 93 védőnői körzetben 81 önálló védőnői tanácsadó működik, A minimum feltételek ellenőrzése 2024. december 31-ig 64 tanácsadó esetében történt meg. A védőnői tanácsadók felszereltsége több esetben elavult, korszerűsítésre szorul. A helyiségek berendezése régi, kopott, néhány helyen az 1960-as évekből származó bútorokat is használatban találtunk, alternatíva hiányában.

Az épületek állapota esetenként szintén nem kielégítő: repedezett falak, hiányos padozat, valamint általánosan elhasználódott, régimódi infrastruktúra jellemezte. Bár 2023-ban a tanácsadók új telefonkészülékeket kaptak, ezek nyomógombos eszközök, ami nem felel meg a korszerű kommunikációs igényeknek. Az orvosi rendelő felújításával egybekötve ugyanakkor néhány védőnői tanácsadó is megújult.

Iskola védőnő

Az iskola védőnők 15 körzetben 32 alap- és középfokú köznevelési intézményben végeznek védőnői tevékenységet. Közülük 14 intézményben orvosi rendelő/szoba, 15 intézményben védőnői szoba biztosított. Három intézményben az iskola-egészségügyi ellátás keretében végzendő védőnői alapszolgálatok ellátásához sem iskolaorvosi rendelő, sem védőnői szoba, sem olyan helyiség nem biztosított, ahol a vizsgálatok szabályosan elvégezhetők. Ezekben az esetekben az iskola-védőnői tevékenységet a védőnői tanácsadóban, illetve másik köznevelési intézmény védőnői szobájában végzik a főállású iskola védőnők.

Az alapfelszereltség hasonló módon alakul a területi védőnőkéhez, de az eszközök nagy

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

százaléka elavult.

Ahol nincs főállású iskola védőnő a területi védőnő látja el az iskola védőnői tevékenységet is. Ezzel tevékenysége, figyelme is jóval megosztottabb, szétforgácsolódik, előnye viszont, hogy nemcsak 6 éves korig, hanem az iskoláskor végéig nyomon követi a gyermek fejlődését, így hatékonyabb lehet a gyermekek gondozása.

Sajnos az ilyen körzeteket ellátó védőnők is helyettesítenek, ami nemcsak rendkívül megterhelő szellemileg, és pszichésen egyaránt, hanem a fent említett előny egy része is elvész.

Kórházi védőnő

Mindkét kórház újszülött osztálya a védőnői feladatok ellátására a tárgyi minimum feltételeknek megfelel, adott a lehetőség a négyszemközti gondozásra, a szükséges informatikai háttér biztosított, a szemléltető eszközök rendelkezésre állnak.

CSVSZ védőnő

A Családvédelmi szolgálat vármegyénkben három tanácsadóban működik, mindhárom megfelel a minimum feltételeknek.

A Balassagyarmati Járási Hivatal illetékességi területéhez 1 tanácsadó tartozik, a Salgótarjáni Járási Hivatalhoz kettő (Salgótarjánban és Pásztón).

Mindhárom helyen adott a lehetőség a négyszemközti gondozásra, a szükséges informatikai háttér biztosított, a szemléltető eszközök rendelkezésre állnak.

Járóbeteg szakellátás

A járóbetegek ellátását 3 fekvőbeteg ellátáshoz integrált járó beteg szakellátó, valamint 2 önálló rendelőintézet biztosítja Szécsényben és Rétságon. Valamennyi szakdolgozó megfelel a munkavégzéshez szükséges előírt feltételeknek. A fluktuáció minimális.

Mindkét járóbeteg szakellátó központ modern, szépen felújított, az előírásoknak megfelelő. 2024. július 1-től költségvetési szervként működnek, Szécsény és Térsége Egészségügyi Centrum és Rétsági Egészségügyi Centrum néven.

Járóbeteg szakellátás ápolói vonatkozásai

A szakdolgozók alkalmazása többféle foglalkoztatási formában történik. Valamennyi szakdolgozó megfelel a munkavégzéshez szükséges előírt feltételeknek. A fluktuáció minimális. Mindkét járóbeteg szakellátó központ modern, szépen felújított, az előírásoknak megfelelő.

Járóbeteg irányítás (JIR) és Járóbeteg támogató (JTR) rendszer bevezetése minden járóbeteg szakellátó intézményben bevezetésre került a 2024 évben. A páciensek előzetes előjegyzésre érkeznek, hívási sorszámozatot kapnak belépéskor, majd a sorszámmal tudják hívni a betegeket a szakrendelésre. Ennek az a célja, hogy az intézménybe érkező páciensek, minél hatékonyabban tudjanak eljutni az ellátás helyére, a lehető legkevesebb várakozási időt töltve az intézményben. Az előjegyzési időpontkiosztási folyamatról eljárásrend készült, az OKFŐ által kiadott Járóbeteg-Irányítási Ágazati Módszertan alapján, valamint az OKFŐ előírások szerint megtörtént a személyes időpontfoglalás, és a Call Center elkülönítése. Ezeket a feladatokat jelentős humán erőforrás bővítéssel tudták az intézmények teljesíteni.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Mentés, betegszállítás

A vármegyében 2024. évben 18 szervezett mentőegység látta el a feladatokat. A vármegye területén 8 mentőállomás (egymástól 15-20 km távolságra), 1 mentésirányító és 1 betegszállítás irányító csoport működik. A salgótarjáni mentőállomáson rohamkocsi szolgálat és 12 órás esetkocsi szolgálat működik. Salgótarján, Balassagyarmat, Pásztó és Rétság mentőállomásokon folyamatos az esetkocsi szolgálat, a mentőtiszt autót a szécsényi mentőállomásról riasztható. Bercel mentőállomáson munkanapi 12 órás esetkocsi fut.

Összes mentési feladat szám 2024. évben 27 885 volt, ez az előző évhez képest 8,5 % növekedést mutatott.

A mentő-gépkocsik átlagos életkora 2024-ben 7,21 év volt, egy darab Mercedes Sprinter típusú mentőgépkocsit kapott a mentőszolgálat, így összesen 37 db gépkocsival rendelkeztek.

A mentőállomások eszközparkja és felszerelése az előírtaknak megfelelő. Minden egységen megtalálható a LUKAS 2 és 3 mellkaskompressziós eszköz, mely az újraélesztések során fontos felszerelése a mentőszolgálatnak. A mentéstechnikai eszközök beszerzésében a mentőállomásoknak nagy segítséget nyújtanak a különböző pályázatok, alapítványi illetve önkormányzati támogatások. Legnagyobb szükség tartalék mentéstechnikai eszközökre van, melyek nem csak a mentésben, de a rendezvények magas szintű egészségügyi biztosításában is segítik a mentőszolgálat munkáját.

Nógrád vármegyében 2024-ben 1 tömeges baleset történt, mely közlekedési baleset volt, 7 fő sérülttel.

Humánerőforrás ellátottság:

- Szervezett orvosi létszám: 4,8 fő
Betöltött orvosi létszám 1,25 fő
- Szervezett mentőtiszt létszám: 23,31 fő
Betöltött mentőtiszt létszám 25,75 fő
- Szervezett mentőápolói létszám: 67,53 fő
Betöltött mentőápolói létszám: 65,5 fő
Szakképzett mentőápolók: 57 fő, ebből 10 fő mentőtechnikus
Szakképzetlen ápolók: 8 fő (Szakképzésük folyamatban van.)
- Szervezett mentőgépkocsi-vezetői létszám: 72,33 fő
Betöltött mentőgépkocsi-vezetői létszám: 70 fő, ebből 27 fő mentőtechnikus

A Mentés Irányító Csoport jelenlegi állománya: 15 fő, ebből: 10 fő mentőápoló képesítéssel rendelkezik.

A Betegszállítási Irányító Csoport összlétszáma: 5 fő.

Egyéb dolgozó: 8 fő

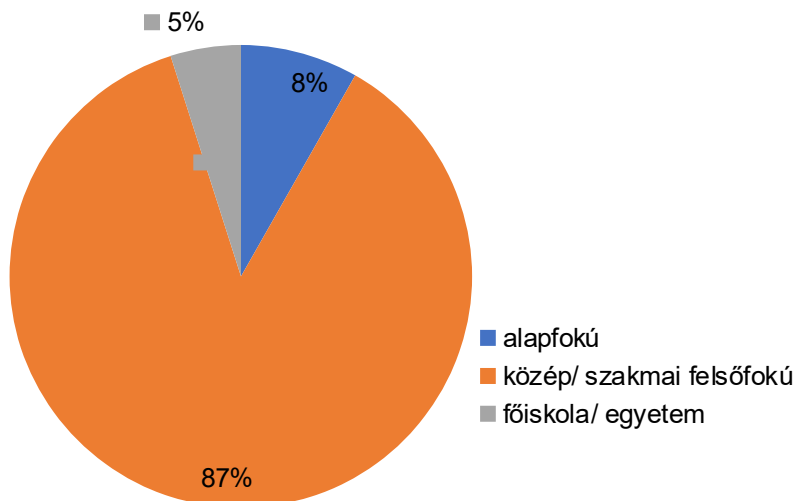
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Fekvőbeteg ellátás ápolási vonatkozásai

A Nógrád vármegyében működő 3 fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézményben, 48 szervezeti egységben, 1499 ágyon történik fekvőbeteg ellátás. Az engedélyezett szakdolgozói létszám 882 fő, amelyből a betöltött álláshelyek száma 837. A szakdolgozók jelentős rétegét képezi a középfokú végzettséggel rendelkező ápolók száma (87%). Az ellátás szakmai színvonalának előfeltételét jelentő szakképzettségi mutató, igen magas aránya kiemelendő. A szakdolgozók több mint 95%-a rendelkezik a munkaköréhez szükséges szakképesítéssel.

58. ábra

Ápolók végzettség szerinti beosztása (%) 2024

A főiskolai - egyetemi végzettségű ápolók száma a fekvőbeteg ellátásban, az elmúlt évhez képest stagnált. Ennek oka, továbbra is a tisztázatlan kompetenciákban és az anyagi megbecsülés hiányában keresendők.

A kompetenciakörök meghatározásának hiányában a főiskolai - egyetemi végzettségű ápolók, alig több jogosultsággal rendelkeznek a középfokú képzettséggel rendelkező kollégáikhoz képest, ezáltal a magasabb szakmai tudásuk kihasználatlan.

Az elmúlt években a felvételre jelentkező szakképzett ápolók, asszisztensek, szakasszisztensek száma fokozatosan csökkent, 2024-ben a Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház - Rendelőintézet beszámolója alapján, a szakdolgozók felvételi aránya egy kis emelkedést mutatott. Az üres állásokat ápolási asszisztensekkel, szociális gondozókkal és segédápolókkal próbálják feltölteni, megkönnyítve ezzel az ápolók munkáját.

Fontos a képzett segédápolók foglalkoztatása, mert ha az alapápolási tevékenységeket a segédápolók végzik a szakápolók helyett, több idő jut a szakápolási tevékenységekre, amely az ápolás minőségi javulását eredményezi.

Mindhárom fekvőbeteg ellátó intézmény felismerte, hogy az orvostudomány és a technológiai környezet állandó fejlődése megkívánja a folyamatos alkalmazkodást a szakdolgozók részéről is. Az intézmények saját és pályázati forrást is felhasználva próbálják biztosítani az ismeretek folyamatos fejlesztését a szakdolgozók vonatkozásában is, részben új szakképesítések, részben pedig továbbképzések támogatásával

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Szakképesítések típusai és a képzésben résztvevők száma (2024-2025 év)

Szakképesítés	2024. évben lezárult képzések	2025. évre áthúzódó képzések
Ápolás és betegellátás (Msc)	1	1
Ápolás és betegellátás (BsC)	1	5
Általános ápoló (5)	5	13
Csecsemő és gyermekápoló	2	
Klinikai laboratóriumi szakasszisztens		3
Reumatológiai szakápoló		2
Biológus (MsC)	1	1
Egészségügyi menedzser		1
Mentőtiszt		1
Mentőápoló	1	1
Klinikai szakpszichológus		1
Klinikai biokémikus	1	
Felnőtt intenzív terápiás szakápoló	5	
Biológus (BsC)	1	
Fertőtlenítő, steriliző		3
Nukleáris medicina szakasszisztens		1
Hospice szakápoló, palliatív gondozó	3	
Radiológiai asszisztens		1
Gyógytornász MSC		1
Műtősegéd, gipszmester	1	
Műtéti szakasszisztens	2	2
Szövetteni asszisztens	1	
Orvosi labordiagnosztikai analitikus		5
Fizikus		1
Szülészeti, nőgyógyászati szonográfus		1
Orvosi diagnosztikai analitikus (MsC)	1	

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Szakképzési és Továbbképzési Központtal és az Országos Mentőszolgálattal együttműködve, szakdolgozói kötelező szakmacsoportos továbbképzéseket szervez évi két alkalommal a Vármegyeháza épületében. Mindkét alkalommal, két-két napon át, közel 160 fő részvételével. Ezzel is megkönnyítve a működéshez szükséges kreditpontok megszerzését a vármegyében és azon kívül dolgozóknak is, megspórolva számukra a hosszabb utazási időt és kiadást.

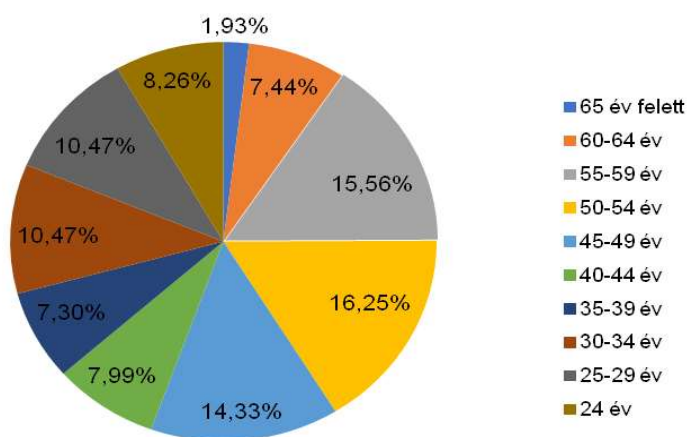
NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Annak érdekében, hogy minél teljesebb képpel rendelkezünk a szakdolgozókról, évről évre széles körű felmérést végzünk körükben, melynek természetesen részét képezik a fekvőbeteg ellátásban foglalkoztatott szakdolgozók is. A reprezentatív elemzéshez szükséges adatokat az ápolási igazgatók minden évben egy meghatározott szempontrendszer alapján rendelkezésünkre bocsájtják. A fentiekben már bemutatott szakképesítési mutatók mellett vizsgáltuk a szakdolgozók életkori megoszlását is.

A nyilvántartás adatai alapján a fekvőbeteg ellátásban foglalkoztatott szakdolgozók legnagyobb hányadát a 45-49 éves (14,33%), 50-54 éves (16,25%) és a 55-59 éves (15,56%) dolgozók teszik ki. A legnagyobb arányt a 40-65 év felettiek (63,5%) adják, még a 25-39 éves (28,24%) szakdolgozóké igen alacsony. Ez aggodalomra ad okot, mivel a jellemzően csökkenő tendenciát mutató frissen végzett, pár éves tapasztalattal rendelkező szakápolók száma távolodik a fokozatosan „kiöregedő” pályaelhagyók számától.

59. ábra

Ápolók életkor szerinti megoszlása (%) 2024

A részletes elemzésből kitűnik, hogy a szakdolgozók döntő többsége legalább 10 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik, mely stabil alapot teremt a biztonságos, magas színvonalú betegellátáshoz. Ugyanakkor ha a fiatal pályakezdekők arányát nézzük (8.%) nincs igazi utánpótlás nemzedék, tehát a szakma továbbra sem vonzó a fiatalok számára.

A Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház úgy próbálja a fiatalok számára vonzóvá tenni az ápolói pályát, hogy pályorientációs programokat szervez külső helyszíneken (iskolák - osztályfőnöki óra, Sportcsarnok), kórházuk instruktorai által a Skill labor eszközeivel.

Az ápolásvezetők jelzése alapján az előző évekhez hasonlóan folytatódik az elvándorlás a szakdolgozók körében, akiknek pótlása elsősorban a betegágy mellett dolgozó ápolók esetében jelent nagy problémát. Míg korábban csak a megváltozott élethelyzetekből (pl. nyugdíjazás, gyermekvállalás) adódóan lehetett elvándorlással számolni és problémát csak a speciális szakképesítést és hosszabb gyakorlati időt igénylő szakterületek hiányzó szakembereinek pótlása jelentett, ma már a kevesebb tapasztalatot igénylő területekre is nehéz a megfelelő szakemberek felvétele.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az intézmények a dolgozók megtartása érdekében számos alternatívával próbálkoznak. Elismerik a legjobban teljesítő ápolókat, példaként állítva őket valamennyi szakdolgozó elé. Ezen kívül az intézmények támogatják a konferenciákon, szakmai rendezvényeken, versenyeken való részvételt is.

2024-ben a Pásztói Margit Kórházban került megrendezésre a Nógrád Vármegyei Szakmai Verseny, ahol öt csapat mérhette össze tudását.

Az Országos Kórházi Főigazgatóság által előírt Kommunikációfejlesztési tréningen mind három kórház szakdolgozói részt vettek. A szakdolgozók legnagyobb része nyitott volt az új tapasztalatokra, új kommunikációs készségek elsajátítására. A legtöbb szakdolgozó megfelelő kommunikációs eszköztárral rendelkezik, elsajátított már egyfajta tudást az évek során, hogy hogyan kell jól, empátikusan, asszertíven kommunikálni és viszonyulni a betegekhez és azok hozzátartozóihoz. Azonban a tapasztalatok megosztása során jelezni szükséges azt is, hogy hiába a felkészültség és a sokévnnyi tapasztalat, ezek a készségek nem minden helyzetben kerülnek alkalmazásra, nem mindig van türelem, kedv, energia az „én üzenetek” kommunikálására, mely mögött az évek óta húzódó kiégés szindróma valószínűsíthető.

A jólléti intézkedések pl.: közös kirándulások szervezése, intézeti tornaterem ingyenes használata, diétás és pszichológiai tanácsadás lehetősége havi rendszerességgel stb. mellett az intézmények a munkakörülmények javítására is megpróbálnak hangsúlyt fektetni. Mindhárom fekvőbeteg ellátást nyújtó intézmény keresi a lehetőséget olyan pályázatokon való részvételre, mely az intézmények infrastrukturális fejlesztését célozzák meg. A sikeres pályázatoknak köszönhetően számos olyan a betegellátást, ápolás könnyítését célzó eszközt sikerült beszerezni, amely hozzájárulhat az ápolók munkaterhelésének csökkentéséhez, ezáltal az ápolás minőségének a javulásához.

Vármegyénk mindhárom intézményében bevezetésre került az **Ápolástámogató rendszer (ÁTR)**. Mivel az ÁTR nem kompatibilis a kórházakban használt medikai rendszerrel, ezért az ápolónőkre a dupla dokumentálás terhe nehezedik. Az adatrögzítést nehezíti, hogy az aktuális Dashboard felületen sok olyan beteg szerepel, akik már nincsenek az osztályon, illetve más osztályokról, intézményekből nem megfelelően eltávoztatott betegeket nem tudják az ÁTR-be felvenni. Nehezítő körülmény még, hogy a Zebra készülékek és a Dashboard felület lassan működik a WIFI hálózat gyengesége, leterheltsége miatt, nem minden rögzített adat jelenik meg az ÁTR rendszerben. A vármegyei intézményekben az ÁTR-t használó osztályokon szinte minden ápolónőnek van jogosultsága a használathoz, be tudnak lépni a Zebra adatrögzítőbe. A Zebra nyomtatók és az aktivált adatrögzítők üzemkészek.

Mobil szűrési szolgálat

Az OKFŐ országosan 11 megyébe telepített szűrőbuszokat, köztük Nógrád vármegyébe is. A Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház végzi a lakossági szűréseket a „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program keretében. Együttműködési megállapodással, Heves vármegyével közösen hajtja végre a programot. Jelenleg a hatvani kórházzal van együttműködési szerződésük. A szűrőprogramban az alábbi vizsgálatokat végzik: általános állapotfelmérés, szájüregi szűrés, melanoma szűrés, méhnyak szűrés, neurológiai szűrés és belgyógyászati szűrés. 2024. év júniusában az OKFŐ új eszközökkel látta le a szűrőbuszt pl.: bemutató táblák, Boka-kar index, ABPI, automata defibrillátor, video otoszkóp, dermatoszkóp szett, látásvizsgáló tábla, vércukor-,

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

koleszterin-, triglicerid-, húgysavmérő készülékek, vérnyomásmérő, spirométer, pulzoximéterek, ultrahangos érdoppler, ill. fogyóeszközök stb.

A „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program ütemtervében a Felzárkózó települések (FETE települések) kiemelt fókusszal szerepelnek, melynek számos előnye mellett sajnos az a hátránya, hogy hétköznapi kis lélekszámú település révén kevesen jönnek el a szűrésre. A 2024-es évben a programokon részt vett lakosok száma összesen 1082 fő, szűrővizsgálatokon részt vettek száma 990 fő volt.

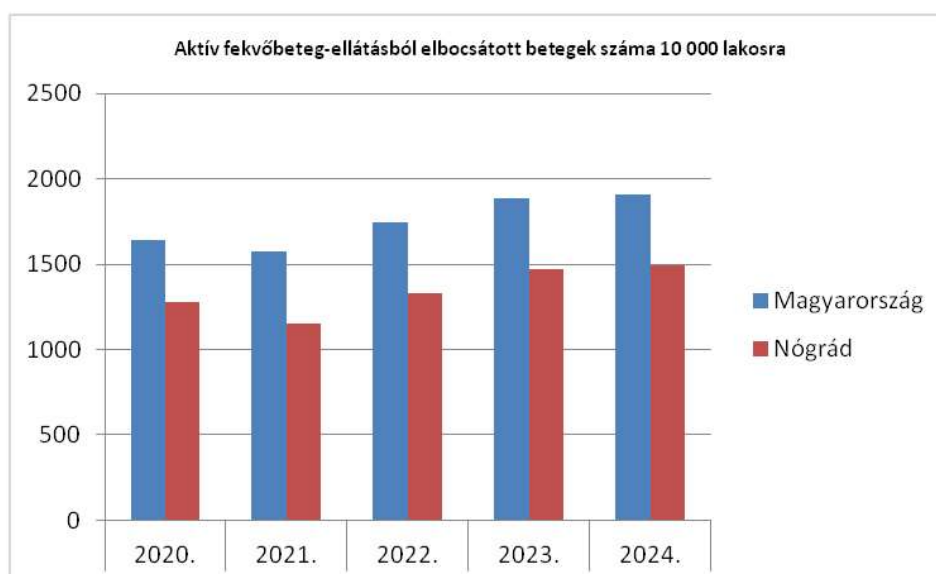
A fekvőbeteg ellátásból elbocsátott betegek számát vizsgálva 2020. és 2024. között látható, hogy a COVID-19 pandémia alatt mind országosan, mind Nógrád vármegyében csökkenés figyelhető meg, a betegek nagy része valószínűleg COVID-19 miatt ellátott beteg, hiszen egyéb ellátások, főleg a krónikus és rehabilitációs ellátások háttérbe szorultak ezen időszak alatt. A járványhelyzet javulásával, az ellátások normál rend szerinti visszaállításával viszont 2022-től már növekedés tapasztalható.

Fekvőbeteg-ellátásból elbocsátott betegek száma 2020. és 2024. között (aktív és krónikus osztályok együtt)

	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Nógrád vármegye	27 408	23 641	27 284	29 888	30 047
Magyarország	1 761 372	1 645 230	1 829 661	1 991 468	2 010 204

Lakosságszám arányosan vizsgálva az aktív ellátást végző osztályokról elbocsátott betegek száma az utóbbi 5 évben, krónikus ellátást tekintve az utóbbi 3 évben alatta marad az országos adatnak.

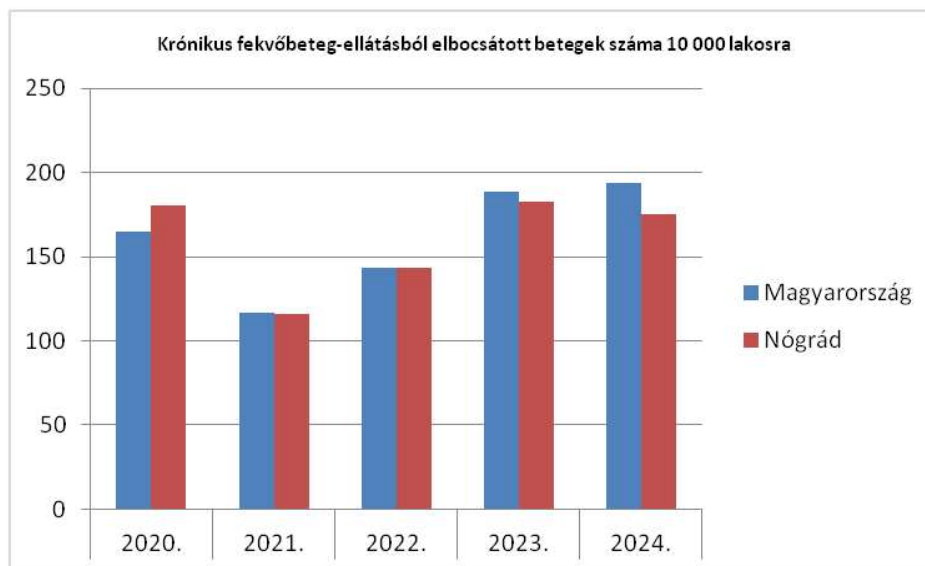
60. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

61. ábra

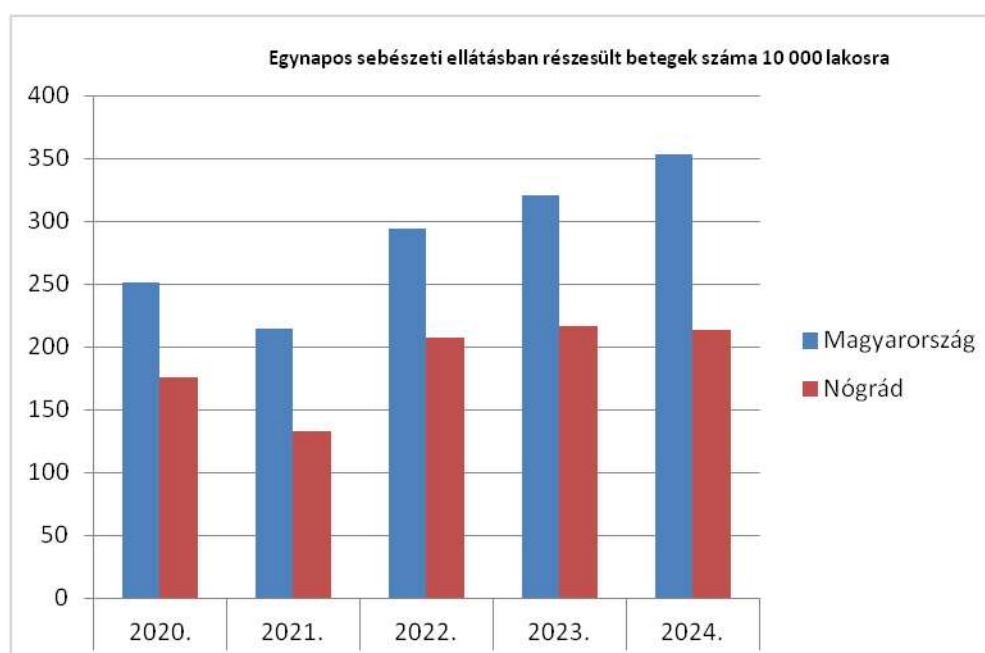

Az egynapos ellátásban részesültek száma a vármegyében az utóbbi 3 évben stagnál, míg országosan növekedés tapasztalható.

Egynapos ellátási esetszám 2020. és 2024. között

	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Nógrád vármegye	3304	2469	3839	3927	3838
Magyarország	245 007	208 258	285 189	307 851	337 336

62. ábra

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az egynapos ellátások elterjedése (mely során a beteg egészségügyi intézményben tartózkodása nem haladja meg a 24 órát) az intézmény számára az ellátási költségek csökkenése miatt, az ellátott számára a munkából való kiesés csökkenése, a kórházi fertőzések elkerülése végett előnyös.

Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

A vármegyében 28 ápolást és gondozást nyújtó, 2 rehabilitációs és 5 átmeneti ellátást nyújtó intézmény működik. Az ápolást és gondozást nyújtó intézmények közül, 7 rendelkezik szakápolási tevékenység végzésére működési engedéllyel.

2024. május 15-én, főosztályunk által került megrendezésre „Ápoló Gondoskodás” elnevezéssel, Nógrád vármegye valamennyi idősellátásával foglalkozó intézmény bevonásával egy olyan szakmai nap, melynek középpontjában az idős ember és a velük foglalkozó szakemberek álltak. A konferencia, az ápolás és gondozás különböző színterein – fekvő- és járóbeteg ellátó intézményekben (első sorban rehabilitáció, traumatológia, ortopédia, belgyógyászat, ápolási osztály, krónikus osztály dolgozói számára), az egészségügyi alapellátásban, a bentlakásos szociális intézményekben, a betegek otthonában dolgozó szakemberek szakmai fejlődését és az ellátás során hasznosítható kapcsolati tőkéjük gyarapítását célozta meg. A konferencia kilenc előadását, több mint nyolcvan érdeklődő hallgatta meg.

Otthonápolás, hospice

Vármegyénkben 8 otthonápolási, illetve hospice ellátást végző szolgáltató rendelkezik székhellyel. Sajnálatos módon, a jogszabály módosítás miatt ez a szám nem tükrözi a nógrádi lakosok otthoni szakápolását ellátó egészségügyi szolgáltatók valódi számát. A lakosság szakellátása érdekében ezen szolgáltatók igénybevétele emelkedő tendenciát mutat az évek során, mely tehermentesíti a fekvőbeteg, illetve a járóbeteg ellátókat. Működési engedélyt a járási hivatal állít ki azoknak a szolgáltatóknak is, akik tevékenységüket más vármegyében végzik, de székhellyel itt rendelkeznek. A szakápolás, szakellátás jogszabályi, valamint szakma szabályai szerinti működés ellenőrzését nagyban megnehezíti ez a kialakult helyzet.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

V. Ellenőrzési tevékenység

Egészségügyi igazgatás, az alapellátás ellenőrzése

A járási hivatalok népegészségügyi osztályai a hatáskörükbe tartozó egészségügyi szolgáltatók ellenőrzését egy évre előre ütemezve, munkatervi feladatként vagy esetileg (panasz vagy közérdekű bejelentés miatt) végzik.

2024-ben kiemelt munkatervi feladat továbbá a háziorvosi, házi gyermekorvosi praxisok ellenőrzése. Ennek során 47 praxis ellenőrzése történt meg, 8 házi gyermekorvosi és 39 háziorvosi praxis. Az ellenőrzések egy részében felügyeleti ellenőrzés keretében a Népegészségügyi Főosztály is részt vett. A hiányosságokra vonatkozó részletes jelentés folyamatosan megküldésre került az NNGYK részére.

A Balassagyarmati Járási Hivatal illetékességi területén nem közfinanszírozott kardiológiai és szemészeti ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató nem működik, így ellenőrzés nem történt. A 2023-as évre előírt, nem közfinanszírozott szülészeti-nőgyógyászat ellátást nyújtó szolgáltatók ellenőrzése 2023-ban teljeskörűen megtörtént.

A Salgótarjáni Járási Hivatal illetékességi területén 1 szemészeti ellátást nyújtó szolgáltató ellenőrzése húzódott át 2024-es évre. A szolgáltató ellenőrzése során hiányosságot nem tapasztaltak.

Szintén kiemelt munkatervi feladat volt a nem közfinanszírozott kardiológia ellátást nyújtó szolgáltatók ellenőrzése, számuk 4, ellenőrzésük megtörtént.

A szolgáltatók kizárólag csak a páciensek által térített szolgáltatást nyújtanak, a rendelés pedig a közhiteles nyilvántartás szerinti rendelési időben történik. A szolgáltatók rendelkeznek érvényes működési engedéllyel, valamint az orvosokra és szakdolgozókra vonatkozó érvényes felelősségbiztosítással.

Az ellenőrzések során apróbb hiányosságok kerültek feltárára. Több esetben a páciensek részére nyújtott információs kötelezettség megvalósulása nem volt teljes, az információs táblán nem szerepelt az ellátási forma, nem volt kifüggesztve betegjogi képviselő elérhetősége, valamint egy esetben a dohányzást tiltó tábla nem volt kitéve.

Egy egészségügyi szolgáltató a kardiológia szakma feladatot személyes közreműködő útján láttatja el, ennél az egységnél a személyes közreműködőként dolgozó kardiológus orvos munkaköri alkalmassági vizsgálatának igazolása nem volt fellelhető a helyszínen, így azt pótlólag elektronikusan megküldték. Minden hiányosságot rövid időn belül pótolnak. Komolyabb intézkedésre okot adó hiányosságot nem tapasztaltak, intézkedésre nem került sor.

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 14/C. § szerint az egészségügyi ellátással összefüggésben tett panaszbejelentés kivizsgálására a működési engedélyt kiadó hatóság jogosult.

2024-ben egészségügyi igazgatási hatáskört érintően 7 bejelentés érkezett a járási hivatalok népegészségügyi osztályaihoz, 4 közérdekű bejelentés, és 3 panaszbejelentés.

Egy közérdekű bejelentés – gyógyszerészeti igazgatási hatáskört érintett – áttételre került a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központhoz.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A panaszbejelentések két esetben fogászati alapellátással kapcsolatosak voltak, egy esetben pedig háziorvosi rendelési időre vonatkozott a bejelentés. Alapellátásra vonatkozó közérdekű bejelentések közül két esetben fogászati alapellátás egy esetben pedig háziorvosi rendelési idővel kapcsolatos volt a beadvány tárgya.

A panaszbeadványok valamennyi esetben (fogászati alapellátás, háziorvosi alapellátás) orvosi szakterületre irányultak, fogászati beavatkozásra, háziorvosi ellátásra, annak megfelelőségére tettek panaszt. Ezekben az esetekben, ahhoz hogy a panaszokat megfelelően tudjuk kivizsgálni szakfelügyelő főorvos felkérése vált szükségessé. Az ellátásra tett panaszok esetében felhívták a szolgáltatók figyelmét a megfelelő és körültekintő tájékoztatásra, a tájékozott beleegyezésre, hogy minden esetben figyelmet kell fordítani arra, hogy a páciens pontosan tisztában legyen a rá váró beavatkozásokkal, annak előnyeivel, hátrányaival és esetleges kockázataival.

A közérdekű bejelentések minden esetben egészségügyi igazgatási szakterületre vonatkoztak, két esetben fogászati alapellátás (fogorvos hiány) egy esetben háziorvosi alapellátás rendelési ideje volt a beadvány tárgya. A területi sajátosságok és az előregedő orvostársadalom (mind háziorvos mind fogorvos vonatkozásában) folyamatos kihívás elé állítja a szolgáltatókat, önkormányzatokat, így több esetben nehéz és akár hosszabb időt is igénybe vehet az ellátásbeli problémák megoldása. A fent nevezett két közérdekű beadvány is ezzel kapcsolatos volt, a harmadik pedig háziorvosi rendelési idővel kapcsolatos. Valamennyi beadvány megalapozott volt, és hiánytalanul kivizsgálásra került. A kivizsgálások nyilatkoztatásokkal, dokumentum bekérésekkel valósultak meg. A beadványok kivizsgálása során egy esetben történt helyszíni ellenőrzés is, ahol fényképek készültek a szolgáltatónál kifüggesztett rendelési időkről, majd összehasonlításra került a közhiteles nyilvántartás (ESZENY) adataival. Mivel azok nem egyeztek meg a szolgáltató felé intézkedés történt a rendelési idők ESZENY rendszerben történő bejelentésére.

Fekvőbeteg ellátás ellenőrzése

2024 évben munkatervi feladatként meghatározott, vármegyei ápolás szakfelügyeleti ellenőrzés a gasztroenterológiai fekvőbeteg ellátás, valamint onkológiai kúraszerű és a hospice- palliatív fekvőbeteg ellátás tekintetében valósult meg. Ez összesen 2 gasztroenterológiai ellátást biztosító fekvőbeteg osztályt, 1 onkológiai kúraszerű ellátást és 2 hospice- palliatív ellátás nyújtó fekvőbeteg osztályt érintett. Az ellenőrzések azonnali intézkedésre okot adó hiányosságot nem tártak fel. A jegyzőkönyvben rögzített kisebb hiányosságok megszüntetéséről a szolgáltató nyilatkozott.

Kórházhigiénés ellenőrzések

Nógrád vármegyében három fekvőbeteg ellátó intézmény működik, ezek közül kettő aktív, egy pedig krónikus és rehabilitációs ellátást nyújt. Az intézményekben folyamatosan történik a kézfertőtlenítőszer adagolók beszerzése és felhelyezése, folyamatos működtetése.

Mindhárom intézmény kiemelten kezeli a kézhigiénét, mint az infekciókontroll egyik alapkövét. Rendszeres kézhigiénés oktatások, a kézfertőtlenítés rendszeres megfigyelése, továbbá a kézhigiéné végrehajtásának hatékonyságának Semmelweis scanner segítségével vizsgálják. A Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézet higiénés szolgálata a dolgozók kezéről rendszeresen végez szűrőpróbaszerűen mikrobiológiai mintavételezést, amihez nagy

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

segítséget nyújt a saját mikrobiológiai laborjuk. Rendszeresen végeznek továbbá környezeti mikrobiológiai vizsgálatokat is. Ezek a mikrobiológiai vizsgálatok 2025. évben el fognak indulni a vármegyei kórházban is a Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórházzal való együttműködés során.

A fekvőbeteg ellátó intézményekben a 2024. év volt a kilencedik év, hogy megtörtént a WHO Kézhigiénés Önértékelő Rendszer felmérése. Az előző évekhez képest lassú előrelépés figyelhető meg a kézhigiéné terén mindhárom intézmény tekintetében. Vármegyénk kettő aktív fekvőbeteg ellátó intézménye haladó, míg krónikus rehabilitációs fekvőbeteg ellátó intézménye közepes szintre értékelte intézményük kézhigiénés tevékenységét.

A kézfertőtlenítőszer adagolók felmérését is végrehajtottuk vármegyénk fekvőbeteg ellátó intézményeinek műtő egységeiben. A három intézményben mindösszesen 30 kézfertőtlenítőről készült felmérés.

2024 évben kiemelt munkatervi feladat volt, ami (2025 évben tovább folytatódik) az infekciókontroll célellenőrzések egységes szempontok alapján, a fekvőbeteg ellátó intézmények tekintetében. Ezen ellenőrzések célja azon infekciókontroll feltételek és tevékenységek ellenőrzése, amelyek a fekvőbetegeket érintő, gyakoribb egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések kialakulása és terjedése megelőzésének szempontjából kiemelten fontosak.

Elsőként az intézményi szintű infekciókontroll működés került átfogóan felmérésre vármegyénk 3 fekvőbeteg ellátó intézménye tekintetében, majd az osztály szintű ellenőrzésekre került sor 2 hetente. Ez utóbbi esetben 2024 évben 22 ellenőrzést végeztünk, illetve 2 esetben volt szükség utóellenőrzésre a hiányosságok miatt.

Összefoglalóan az alábbiak kerültek megállapításra az ellenőrzött osztályokon tapasztaltak vonatkozásában:

Nógrád Vármegyei Szent Lázár Kórház:

Az intézmény osztályai rendezettek, nagyrészt két kórteremhez tartozik egy fürdőszoba, kevesebb számú az a kórterem, amely teljes mértékben komfortos. Az egy, illetve kétágyas komfortos kórtermek száma kevés. Ez utóbbi kórtermekben tudják elhelyezni az izolálást igénylő betegeket. Az esetek egy részében nagyobb számú izolációt igénylő betegszám esetén a kohorsz izolációt alkalmazzák.

Megállapítható, hogy kevés a raktárhelyiség, valamint a meglévő raktárhelyiségek kicsik és zsúfoltak. Osztályok tisztaságával nem volt probléma. A takarítás központosított, külső cég végzi, központi takarítási szabályzat van, külön osztályokra lebontott nincs. A takarítószolgálattal az esetleges problémákat meg tudják oldani, együttműködők benne. Minden osztályon van infekciókontroll kapcsolattartó, aki javarészt ápoló. Kézfertőtlenítőszer adagolók, alkoholos kézfertőtlenítőszer és a fertőtlenítő hatású folyékony szappanok rendelkezésre állnak, beszerzésük folyamatos. Nem minden ellenőrzött osztályon volt megtalálható a folyosón az alkoholos kézfertőtlenítőszer a falra szerelt adagolóban, a kórtermekben tartott szemle során szintén észleltünk e téren hiányosságokat, ott inkább pumpás kivitelben kerültek kihelyezésre a mosdókagylókhoz. Feliratozásuk megfelelő volt. Ugyanakkor, az ellenőrzött osztályokon sehol nem állt rendelkezésre minden betegellátási ponton az alkoholos kézfertőtlenítőszer (nincs minden betegágyhoz kihelyezve), de minden beavatkozás alkalmával, melyet a beteg ágyánál végeznek, oda viszik a flakonos fertőtlenítőt, illetve zsebbe helyezhető kézfertőtlenítő szerekkel vannak ellátva a szakdolgozók.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az intézmény rendelkezik az infekciókontroll területén a szükséges írásos szabályozókkal (pl.: kézhigiéné, szennyes és tiszta textília kezelés stb.), ezek minden dolgozó számára elérhetőek az intraneten, de külön osztályra specializált protokollokkal nem rendelkeznek. Infekciókontroll képzési terv alapján, minden újonnan belépő dolgozó munkakezdekor részesül képzésben, szakdolgozók pedig fél évente részt vesznek infekciókontroll továbbképzésen, kiemelten kezelve a kézhigiénét, melyet az intézmény kórházhigiénés szakembere tart. Vármegyei és Intézményi Infekciókontroll Osztály működik (4 szakdolgozó végzi a feladatokat) és minden szervezeti egységben van infekciókontroll kapcsolattartó (az osztályvezető ápolók), akiknek munkaköri leírásukban rögzített a feladat.

Rendszeres ellenőrzik a dolgozók kézhigiénés gyakorlatát direkt megfigyelési módszerrel, valamint a Semmelweis scanner segítségével. A dolgozók kézhigiénés compliance inkább optimális minősítést kapott, ugyanakkor a dolgozók műköröm, körömlakk, gyűrő viselése továbbra is nagy probléma.

Védőeszközökre és fertőtlenítőszerre (kéz-bőr felület) elkülönített költségkeret nem áll rendelkezésre, de nincs beszerzésükre pénzügyi korlát, így probléma nem áll fenn, kellő mennyiségben rendelkezésre állnak.

Az intézményben az ellenőrzés időszakában nem végeztek környezeti mintavételezést, viszont a 2025-ös évben a Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház – Rendelőintézet mikrobiológiai laborja fogja a környezeti mintavételezés vizsgálatához szükséges háttérrel biztosítani. A pozitív mikrobiológiai leletek az infekciókontroll osztályon keresztül jutnak el az osztályokra, így a nosocomiális bejelentések időben megtörténnek. Az ellenőrzött osztályokon azonnali intézkedést igénylő súlyos hiányosságot nem tapasztaltunk.

Balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézet:

Az intézmény a felújított főépületből - ebben helyezkedik el a járóbeteg szakellátás, illetve a fekvőbeteg ellátó osztályok egy része (központi műtők, sebészeti, belgyógyászati, intenzív, szülészeti-nőgyógyászati, gyermekgyógyászati, traumatológiai, sürgősségi betegellátó, diagnosztikai osztályok) - valamint a pavilonos kialakítású régebbi épületekből áll. 2024 év második félévében és 2025. év március 10-ig 7 fekvőbeteg-ellátó osztály infekciókontroll ellenőrzését végeztük el.

A felújított főépületben elhelyezkedő osztályok rendezettek, nagyrészt komfortosak, illetve két kórteremhez tartozik egy fürdőszoba tartozik, az egy, illetve kétágyas komfortos kórtermek száma kevés. Ez utóbbi kórtermekben tudják elhelyezni az izolálást igénylő betegeket. Az esetek egy részében nagyobb számú izolációt igénylő beteg esetén vagy a kohorsz izolációt alkalmazzák, vagy az intézmény Infektológiai Osztályára kerülnek elhelyezésre a betegek.

A régebbi pavilonos jellegű épületekben elhelyezkedő osztályok (pl.: aktív és krónikus tüdőgyógyászati osztály) kubatúrájából adódóan a fürdőszobák és illemhelyiségek a folyosón helyezkednek el. Annak ellenére, hogy ezek régebben épültek, rendezettek, tiszták voltak az ellenőrzés során, de ugyanakkor elmaradnak a mai kor elvárásaitól.

Minkét épületrész esetén megállapítható, hogy kevés a raktárhelyiség, a meglévő raktárhelyiségek is kicsik és zsúfoltak. A csapok sok helyen rozsdásak, ezek cseréje folyamatosan zajlik.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Kézfertőtlenítőszer adagolók rendelkezésre állnak az alkoholos kézfertőtlenítőszer és a fertőtlenítő hatású folyékony szappannak is, és beszerzésük is folyamatos. A folyosón mindenhol megtalálható az alkoholos kézfertőtlenítőszer falra szerelt adagolóban, a kórtermekben nagy részében szintén, bár valahol pumpás kivitelben kerültek kihelyezésre. Feliratozásuk megfelelő volt. Ugyanakkor minden betegellátási ponton nem volt elérhető az alkoholos kézfertőtlenítőszer (minden betegágyhoz kihelyezve) az ellenőrzött osztályok közül egyik esetében sem.

Az intézmény rendelkezik az infekciókontroll területén a szükséges írásos szabályozókkal (pl.: kézhigiéné), ezek minden dolgozó számára elérhetőek az intraneten, de külön osztályra specializált protokollokkal nem rendelkeznek. Kórházhygiénés osztály működik (bár egy dolgozó végzi a feladatok nagy részét), minden szervezeti egységben van infekciókontroll kapcsolattartó (az osztályvezető ápolók), akiknek munkaköri leírásukban rögzített is a feladat.

Az új belépők és a dolgozók rendszeres infekciókontroll képzése megvalósul, kiemelten kezelve a kézhigiénét. Rendszeres ellenőrzik a dolgozók a kézhigiénés képzés részeként az alkoholos kézfertőtlenítés megfelelőségét Semmelweis scanner segítségével. A dolgozók kézhigiénés compliance inkább optimális minősítést kapott, ugyanakkor a dolgozók műköröm, körömlakk, gyűrő viselése továbbra is nagy probléma.

Saját mikrobiológiai laboratórium működik, ezáltal biztosítottak a rendszeres környezeti mikrobiológiai vizsgálatok, akár a takarítás megfelelőségének ellenőrzésére, akár halmozódás/járványgyanú esetén.

Védőeszközökre és fertőtlenítőszerekre (kéz, bőr, felület) elkülönített költségkeret nem áll rendelkezésre de nincs beszerzésükre pénzügyi korlát sem, így probléma nem áll fenn, kellő mennyiségben rendelkezésre állnak.

A takarítás központosított, külső szolgáltató végzi, központi takarítási szabályzat van, külön osztályokra lebontott nincs. Az ellenőrzött osztályokon azonnali intézkedést igénylő súlyos hiányosságot nem tapasztaltunk.

Pásztói Margit Kórház:

A régebbi építésű épület részben elhelyezkedő Krónikus Belgyógyászati Osztály esetén az illemhelyiségek a folyosón helyezkednek el. Az osztály ágykihasználtsága megközelíti a 100%-ot, ezért az izolációt nagyon nehéz megoldani és leggyakrabban a kohorsz izolációt alkalmazzák. A kórtermek rendezettek, tiszták voltak az ellenőrzés során, de ugyanakkor elmaradnak a mai kor elvárásaitól.

Az I. Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály jobban megfelel a mai kor elvárásainak a 24 kórteremből 18 saját fürdőszobával rendelkezik. Mindkét épületrész esetén megállapítható, hogy kevés a raktárhelyiség, a meglévő raktárhelyiségek is kicsik és zsúfoltak

Kézfertőtlenítőszer adagolók rendelkezésre állnak az alkoholos kézfertőtlenítőszer és a fertőtlenítő hatású folyékony szappannak is, és beszerzésük folyamatos. Feliratozásuk megfelelő volt. A Krónikus Belgyógyászati Osztályon az ápoltak mentális állapota és saját egészségi állapotuk védelme miatt (kézfertőtlenítőszeres lenyelése) miatt nem kerül kihelyezésre kézfertőtlenítőszer a kórtermekben, de a folyosókon megtalálható..

Minden szervezeti egységben van infekciókontroll kapcsolattartó (az osztályvezető ápolók), akiknek munkaköri leírásukban rögzített is a feladat.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az új belépők és a dolgozók rendszeres infekciókontroll képzése megvalósul, kiemelten kezelve a kézhigiénét. A dolgozók kézhigiénés compliance inkább optimális minősítést kapott, ugyanakkor a dolgozók műköröm, körömlakk, gyűrő viselése továbbra is nagy probléma.

Védőeszközökre és fertőtlenítőszerekre (kéz-bőr felület) elkülönített költségkeret nem áll rendelkezésre de nincs beszerzésükre pénzügyi korlát sem, így probléma nem áll fenn, kellő mennyiségben rendelkezésre állnak.

A takarítás központosított, külső cég végzi, központi takarítási szabályzat van, külön osztályokra lebontott nincs. Az ellenőrzött osztályokon azonnali intézkedést igénylő súlyos hiányosságot nem tapasztaltunk.

Kozmetikai termékek, gyártóhelyek ellenőrzése

Hazai, kozmetikumot előállító cégek komplex ellenőrzése laboratóriumi vizsgálattal kiegészítve:

Vizsgált egységek száma: 1 db

Vizsgált termékek száma: 5 db

Laboratóriumi vizsgálatra vett mintaszám: összesen 6 db

- 2 db termék mikrobiológiai vizsgálata
- 2 db felületről vett minta mikrobiológiai vizsgálata: műanyag tároló belseje, Totalia 150 típusú keverőgép belseje
- 2 db dolgozó kezéről vett minta mikrobiológiai vizsgálata

Az előző éveknek megfelelően továbbra sem bővült a kozmetikai gyártóhelyek száma, 1 db működik a vármegyében. A cég 2000-től foglalkozik kozmetikai termékek gyártásával. A tevékenység bejelentése a gyártás megkezdése előtt megtörtént, az erről szóló dokumentációt a helyszínen bemutatják. Jelenleg 25 fajta, gyógynövény tartalmú kozmetikai termék előállítása történik. A gyártás gyógyszerész szakmai felügyelete mellett zajlik. A dolgozók oktatása, azok dokumentálása folyamatosan megtörténik. Az üzemi-, raktár-, szociális- és kiegészítő helyiségek higiénés körülményei megfelelőek. Takarítási szabályzattal rendelkeznek. Az alapanyagok, a gyártás és a késztermékek tekintetében a legnagyobb gondossággal járnak el. A Kft. rendelkezik GMP dokumentummal, melynek tartalma megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak és a szabványnak. A gyártási gyakorlat ennek megfelelő. A nyomonkövethetőség az alapanyag átvételtől a késztermék kiszállításáig biztosított. A beszállított alapanyagok mindegyike minőségi bizonylattal rendelkezik, melyen a szállítólevél számát is feltüntetik. A gyártótérben a gyártási folyamatokat gyártási dokumentációval szabályozzák. Termékinformációs dokumentáció - valamennyi termékről - a székhelyen és a gyártás telephelyén egyaránt megtalálható. A dokumentáció tartalmazza az 1223/2009/EK rendeletben foglaltakat, a biztonsági értékelést a jogszabályban foglalt egyetemi végzettségű személy végzi. Az üzem nem rendelkezik saját laboratóriummal, viszont minden tétel esetén gyorsteszttekkel összcsíraszám és penész kimutatására vizsgálatokat végeznek, melyek eredményei lefényképezve a termékdokumentációban kapnak helyet. Az ellenőrző laboratóriumi vizsgálatokat eseti szerződés alapján három laboratóriummal végeztetik el mikrobiológiai, hatóanyag és víz vizsgálatokat illetően.

A szűrőpróbaszerűen kiválasztott 5 db termék CPNP rendszerbe történő bejelentéssel rendelkezik. A termékek neve, címkéjének szövege és az összetevők megegyeznek a CPNP portálon lévővel. A címkézés megfelel a jogszabályi előírásoknak. A csomagolásokon olvasható állítások a jogszabályi előírásoknak megfelelnek. Valamennyi termék rendelkezik CPNP regisztrációs számmal, a CPNP adatok aktualizálását szükség szerint végzik.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Laboratóriumi vizsgálatra 6 db minta vétele történt. A megmintázott Biomed Levendula Krém és Biomed Rozmaring Krém, a 2 db dolgozó kezéről és 1 db keverőgép felületről vett minta a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztályán történt vizsgálatok eredménye alapján mikrobiológiai paraméterek tekintetében megfelel a jogszabályban foglalt előírásoknak. Azonban a műanyag tároló belső felületéről vett mintában a mikrobiológiai vizsgálati jegyzőkönyv alapján a kimutatott *Staphylococcus aureus* meghaladta a határértéket. A vizsgálatok eredményéről a Kft. értesítése megtörtént. Ezzel kapcsolatban eljárás megindítására került sor. A Kft. a műanyag tároló fertőtlenítését elvégezte és erre vonatkozóan az azt igazoló dokumentációt, laborvizsgálati jegyzőkönyvet megküldte, ezért az eljárás megszüntetésre került. Termékekkel kapcsolatos fogyasztói panasz minőségi probléma miatt még nem érkezett, termék visszatartásra, illetve a kereskedelemből történő visszahívásra az üzem működése óta nem került sor.

Szolárium szolgáltatást nyújtó egységekben kozmetikai termékek ellenőrzése:

Vizsgált egységek száma: 10 db

Vizsgált termékek száma: 22 db

Kifogásolt termékek száma: 1 db

Általános tapasztalat: A solárium szolgáltatást nyújtó egységek ellenőrzése során vizsgált valamennyi termék egy kivétellel szerepel a CPNP rendszerben. A bejelentés hiánya miatt végzésben intézkedtünk a forgalmazó székhelye szerint illetékességgel rendelkező BFKH X. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya felé.

A vizsgált termékek címkéje magyar nyelvű, jól olvasható volt, szerepeltek rajta a felelős személy adatai, a névleges súly, a minőségmegőrzési idő, az óvintézkedésekre vonatkozó információk, gyártási tételszám és az összetevők. A megfelelő figyelmeztetések a csomagolásokon elhelyezettek voltak. A feltüntetett összetevők között tiltott hatóanyagot nem találtunk. Lejárt minőségmegőrzési idejű termék nem volt az ellenőrzött egységekben.

Harmadik országból származó kozmetikai termék ellenőrzése laboratóriumi vizsgálattal kiegészítve:

Vizsgált egységek száma: 7 db

Vizsgált termékek száma: 15 db

Laboratóriumi mintavétel: 1 db

Kifogásolt termékek száma: 0 db

Általános tapasztalat: Valamennyi vizsgált termék a CPNP rendszerben szerepel. A termékek címkéje magyar nyelvű, jól olvasható volt, amelyen szerepelt, a termék neve, valamint, hogy milyen célra használjuk a kozmetikumot, a felelős személy adatai, a névleges súly, a minőségmegőrzési idő, az óvintézkedésre vonatkozó információk, gyártási tételszám és az összetevők. A megfelelő figyelmeztetések a csomagoláson elhelyezettek voltak. Tiltott vagy korlátozás alatt álló összetevő nem volt a címkéken felsorolt összetevők között.

Laboratóriumi vizsgálat célja: ólom és kadmium tartalom meghatározása

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Vizsgálati eredmény: A levett minta vizsgálati eredménye a jogszabályi előírásoknak **megfelelő lett ólom és kadmium tekintetében**. A vizsgált kozmetikai termék ólom és kadmium tartalma alsó méréshatár alatti. (Ólom: $\leq 0,05$ mg/kg, Kadmium: $\leq 0,02$ mg/kg)

A mintavétellel azonos időben a termék címkézési elemeinek ellenőrzésére is sor került. A címkén az összetevők között ólom és kadmium nem szerepelt.

Forgalomban lévő kozmetikai termékek címke ellenőrzése laborvizsgálattal kiegészítve:

Vizsgált egységek száma: 11 db

Vizsgált termékek száma: 34 db

Laboratóriumi mintavétel: 2 db

Kifogásolt termékek száma: 1 db

Általános tapasztalat: A forgalomban lévő kozmetikai termékek címke ellenőrzése során vizsgált valamennyi termék a CPNP rendszerben szerepelt egy kivételével. A bejelentés hiánya miatt végzésben intézkedtünk a forgalmazó székhelye szerint illetékességgel rendelkező BFKH XI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya felé. A termékek címkéje magyar nyelvű, jól olvasható volt, szerepelt rajta a felelős személy neve és elérhetősége, a névleges tartalom súlyban vagy térfogatban, a minőségmegőrzési idő, különleges óvintézkedésekre vonatkozó információk, gyártási tételszám, kozmetikai termék rendeltetése és az összetevők. A megfelelő figyelmeztetések a csomagoláson elhelyezettek voltak. Tiltott vagy korlátozás alatt álló összetevő nem szerepelt az összetevők között. Lejárt minőségmegőrzési idejű terméket nem találtunk.

Laboratóriumi vizsgálatok:

1. A laboratóriumi vizsgálat célja: fogfehérítő kozmetikumban hidrogén-peroxid tartalom meghatározása

Vizsgálati eredmény: A vizsgált **fogkrém hidrogén-peroxid tartalma a megengedett határérték alatti**. (0,074 m/m%)

2. A laboratóriumi vizsgálat célja: gyermekek számára készült habfürdőben parabén tartalom meghatározása

Vizsgálati eredmény: A vizsgált kozmetikai **termék megfelelő parabén tartalom tekintetében**, a laborvizsgálati eredmény alsó méréshatár alatti.

A Termékinformációs dokumentáció tartalmának nem megfelelése miatt a forgalomból kitiltott kozmetikai termékek ellenőrzése:

A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ honlapján elérhető nyilvántartás adatai alapján nem forgalmazható termékek jelenlétét 12 egységben ellenőriztük, melynek során megállapításra került, hogy az NNGYK által vezetett nyilvántartásban szereplő kozmetikai termékeket nem forgalmazták a vizsgált egységekben.

Kozmetikai termék címkéjén feltüntetett „felelős személy adatbázis” létrehozása:

Kiemelt munkatervi feladatként 13 db forgalomban lévő kozmetikai termék címkéjén feltüntetett magyarországi „felelős személy”-ek adatainak vizsgálatára került sor, az országos adatbázis frissítéséhez.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

RAPEX riasztás:

A 2024. évben nem érkezett olyan RAPEX riasztással kapcsolatos tájékoztatás Főosztályunkhoz, amelyben kozmetikai készítmény szerepelt.

Étrend-kiegészítő készítmények ellenőrzése

Szelén tartalmú étrend-kiegészítő készítmények ellenőrzése: Felnőtteknek szánt étrend-kiegészítő esetén, a javasolt napi adagban 250 µg-ot meghaladó szelént tartalmazó termékek címkevizsgálata, valamint célzott laboratóriumi vizsgálattal kiegészítve:

Vizsgált egységek száma: 5 db

Vizsgált termékek száma: 7 db

Laboratóriumi mintavétel: 1 db

Kifogásolt termékek száma: 0 db

Általános tapasztalat: Valamennyi vizsgált étrend-kiegészítő készítmény bejelentése a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ felé megtörtént, notifikációs számmal rendelkeznek.

Az étrend-kiegészítők ellenőrzése kiterjedt a címkézési elemek ellenőrzésére, a terméken levő jelölések és az egészségre vonatkozó állítások vizsgálatára, a minőség megőrzési időre.

A termékeken levő magyar nyelvű címkén szerepelnek az étrend-kiegészítőkről szóló 37/2004. (IV.26) ESzCsM rendeletben a jelölésre vonatkozó információk.

Valamennyi terméken az „étrend-kiegészítő” megnevezés szerepelt, betegséget megelőző, gyógyító hatás nem került feltüntetésre. A termékeken a napi ajánlott fogyasztási mennyiség megtalálható volt. Az ajánlott napi fogyasztási mennyiség túllépésére vonatkozó figyelmeztetés feltüntetett volt, figyelemfelhívások – a termék a változatos étrendet nem helyettesíti, valamint kisgyermekek elől elzárva tartandó – szintén szerepeltek. A termék megjelenése nem sugallja azt, hogy a változatos étrend nem alkalmas a szükséges tápanyagok bevitelére.

A termékeken a szelén vonatkozásában tett állítások szerepeltek a Bizottság 432/2012 /EU rendelet mellékleteként szereplő egészségre vonatkozó engedélyezett állítások jegyzékében.

A készítmények napi adagjában lévő tápanyagok, egyéb élettani hatással rendelkező anyagok mennyiségének számszerű feltüntetése a csomagoláson, továbbá a vitaminok és ásványi anyagok mennyisége és NRV %-a a rendeletben előírtak szerint megtörtént. A termék címkéjén a nettó mennyiség, a minőség megőrzési idő és a tárolási feltételek szerepeltek. A tápanyag -összetételre és egészségre vonatkozó állítások az előírásoknak megfeleltek. Valamennyi ellenőrzött termék a minőség-megőrzési ideje megfelelő volt.

A laboratóriumi vizsgálat mérési eredménye alapján a vizsgált készítmény szelén tartalma 13074 µg/100 g (201 µg/tabletta). A megmintázott készítmény szelén tekintetében az előírásoknak megfelel, melyről a Hivatal a mintavételezés helyéül szolgáló egységet értesítette. A szelén tartalmú étrend-kiegészítők forgalmazásával kapcsolatban hatósági intézkedésre nem került sor.

Étrend-kiegészítő készítmények közül a kiemelt célcsoportot képező interneten forgalmazott potencianövelő termékek jelölésének és célzott laboratóriumi vizsgálatának elvégzése:

Vizsgált egységek száma: 1 db

Vizsgált termékek száma: 1 db

Laboratóriumi mintavétel: 1 db

Kifogásolt termékek száma: 1 db

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Általános tapasztalat: A termék kiválasztása szűrőpróbaszerűen történt.

Az étrend-kiegészítő ellenőrzése kiterjedt a címkézési elemek ellenőrzésére, a terméken levő jelölések és az egészségre vonatkozó állítások vizsgálatára.

A vizsgált termék ellenőrzését a 37/2004. (IV.26.) ESZCSM rendelet, továbbá az 1924/2006/EK rendelet szerint az egészségre vonatkozó állítások tekintetében vizsgáltuk. A termék csomagolásán tiltott összetevő feltüntetésére nem került sor.

A csomagoláson szerepelt az „étrend-kiegészítő” megnevezés, nem került feltüntetésre betegséget megelőző, gyógyító hatás. A dobozon szerepelt a napi ajánlott fogyasztási mennyiség („napi 1 kapszula, étkezés előtt kb. fél órával, bő folyadékkal lenyelni”).

Az ajánlott napi fogyasztási mennyiség túllépésére vonatkozó figyelmeztető felirat szerepelt. Figyelemfelhívás, hogy a termék a vegyes étrendet nem helyettesíti, továbbá, hogy „kisgyermekek elől elzárva tartandó”.

A vizsgált termék megjelenítése nem állította vagy sugallta, hogy a változatos étrend nem alkalmas a szükséges tápanyagok bevitelére. A termék külső csomagolásán feltüntetésre került a hatóanyagok mennyisége a termék javasolt napi adagjára vonatkoztatva. A minőség-megőrzési idő megfelelő volt.

A csomagoláson szerepeltek az összetevők (ingredients), illetve a hatóanyag tartalom.

Az összetevők között gyógyszer hatóanyag nem szerepelt, azonban a termék laboratóriumi vizsgálata gyógyszer hatóanyagot mutatott ki.

Laboratóriumi vizsgálat:

A laboratóriumi vizsgálat célja gyógyszerhatóanyag jelenlét potencianövelő készítmények tekintetében; szildenafil, tadalafil, vardenafil és egyéb azonos hatású analóg vegyület tartalom meghatározása volt.

A NNGYK Gyógyszerkémiai és Technológiai Laboratóriumában (1135 Budapest, Szabolcs utca 33.) végzett vizsgálat eredménye szerint, az ellenőrzött készítményben szildenafil és paracetamol gyógyszerhatóanyag található, ezért a vizsgált tétel a csomagolásán található összetételre vonatkozó információknak nem felelt meg, hamis gyógyszernek minősült, amely feltétlenül alkalmas a fogyasztók megtévesztésére.

A szükséges intézkedések az üggyel kapcsolatban megtételre kerültek. A termék forgalmazásával kapcsolatban ideiglenes intézkedésre került sor - mely szerint a termék árusítását a döntés közlését követően azonnali hatállyal meg kell szüntetni, továbbá megtételre került a rendőrségi feljelentés gyógyszerhamisítás bűntett, illetve hamis, meghamisított gyógyszer forgalomba hozatala, azzal történő kereskedés bűntett gyanúja miatt.

Specifikus csoportoknak szánt élelmiszerek forgalmazásának ellenőrzése: anyatej-helyettesítő és anyatej-kiegészítő tápszer:

Vizsgált egységek száma: 2 db

Vizsgált termékek száma: 7 db

Laboratóriumi mintavétel: 1 db

Kifogásolt termékek száma: 0 db

Általános tapasztalat: Az ellenőrzés során a termékek a különleges táplálkozási célú élelmiszerekről szóló 36/2004. (IV.26.) ESzCsM rendeletben, az anyatej helyettesítő és az anyatej-kiegészítő tápszerről szóló 20/2008. (V.14.) EüM rendeletben, valamint a 1169/2011/EU rendeletben foglalt jelölések alapján lettek vizsgálva. A vizsgálat során megállapításra került,

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

hogy valamennyi terméken az „anyatej-kiegészítő tápszer” megnevezés szerepelt. A fogyasztásra elkészített termék energia tartalma, fehérje tartalma, szénhidrát tartalma, zsírtartalma, rendelet által előírt egyes ásványi anyagainak, vitaminjainak, tápanyagainak és a nem kötelező összetevők mennyiségének feltüntetése megtörtént. A termékek megfelelő elkészítésére, tárolására, a maradék megsemmisítésére vonatkozó utasítások megtalálhatóak voltak. A nem megfelelő elkészítés és tárolás egészségügyi kockázataira vonatkozó figyelmeztetés szerepelt. Betegséget megelőző, gyógyító hatás nem került feltüntetésre. Tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások az előírásoknak megfeleltek. A tejalapú anyatej-helyettesítő tápszer címkéjén szerepelt a tejalapú anyatej-helyettesítő tápszer megnevezés. Az anyatej-helyettesítő terméken csecsemőkép, a termék használatát idealizáló felirat nem volt látható. Az üzletekben az anyatej helyettesítő termékek népszerűsítve, reklámozva nem voltak. A minőség-megőrzési idő valamennyi terméken megfelelő volt.

A laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján a megmintázott termék transzsav és E-vitamin tekintetében az előírásoknak megfelelt. Az anyatej-helyettesítő és anyatej-kiegészítő tápszerek forgalmazásával kapcsolatban hatósági intézkedésre nem került sor.

Forgalomban lévő étrend-kiegészítő készítmények jelölés és összetétel vizsgálata:

Vizsgált egységek száma: 4 db

Vizsgált termékek száma: 6 db

Laboratóriumi mintavétel: 0 db

Kifogásolt termékek száma: 0 db

Általános tapasztalat: Az étrend-kiegészítők csomagolásán minden esetben szerepelt a termék megnevezése, az étrend-kiegészítő kifejezés, a termék jellegét meghatározó összetevő, tételazonosító, előállító/forgalmazó neve, címe, valamint a nettó tömeg. A feliratok magyarul, közérthetően, olvashatóan voltak feltüntetve. A termékek neve azonos volt a termék jellemző összetevőinek nevével. Az összetevők felsorolása az összetevők kifejezés után mindegyik termékénél megtörtént. A minőség-megőrzési idő valamennyi ellenőrzött készítménynél megfelelő volt. Figyelmeztető feliratok szerepeltek minden esetben: „Az ajánlott napi fogyasztási mennyiséget ne lépje túl!”, „Az étrend-kiegészítő nem helyettesíti a kiegyensúlyozott, vegyes étrendet és az egészséges életmódot.”, „Kisgyermekek elől elzárva tartandó!”. A termékek tárolásának feltételeiről tájékoztatást adtak: szobahőmérsékleten, vagy száraz helyen fénytől védve, közvetlen napfénytől védve, lezárt dobozban. Felhasználási útmutató szerepelt az adagolással együtt. A termékeken levő állításokról elmondható, hogy nem vezették félre a fogyasztót, nem ösztönöztek túlzott élelmiszer fogyasztásra, nem keltettek kétséget más élelmiszerek fogyaszthatóságát illetően. A termékek megjelenítése nem állította vagy sugallta, hogy a változatos étrend nem alkalmas a szükséges tápanyagok bevitelére. Betegséget megelőző/gyógyító hatást nem tulajdonítottak a terméknek, illetve ilyen tulajdonságra nem utaltak. Az étrend-kiegészítők napi ajánlott fogyasztási mennyiségét, a termék napi adagjában levő élettani hatással rendelkező anyagok mennyiségét, a vitaminok, ásványi anyagok mennyiségét az ajánlott napi bevitel százalékában /NRV%/ is megadták. A vitaminok és az ásványi anyagok mennyisége a 37/2004 (IV.26.) ESzCsM rendeletben foglaltaknak megfelelő mértékegységben lettek jelölve. A vitaminok és ásványi anyagok felhasznált vegyületformája megtalálható volt a 37/2004. ESzCsM rendelet mellékletében. Az ellenőrzött készítmények összetevői között gyógyszerhatóanyag nem volt.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az NNGYK által megküldött kockázatértékelés során kifogásolt étrend-kiegészítő készítmények vizsgálata:

2024. év során az NNGYK-tól 3 db - kockázatértékelés során kifogásolt - étrend-kiegészítő készítmény hatósági bizonyítványa és kockázatértékelése érkezett Főosztályunkhoz. Az étrend-kiegészítők dokumentumainak vizsgálatát követően valamennyi esetben nyilatkozattételre lettek felhívva az ügyfelek a feltárt hiányosságokkal kapcsolatban. Az beérkezett nyilatkozatok alapján az ügyfelek az NNGYK által megfogalmazott hiányosságok megszüntetését vállalták, amelyeket teljesítettek is.

Jogerős határozattal kitiltott étrend-kiegészítő készítmények ellenőrzése:

Vizsgált egységek száma: 9 db

Vizsgált termékek száma: 36 db

Az ellenőrzött egységek árukészletét megvizsgálva és a rendelkezésre álló szállítólevelek alapján megállapításra került, hogy a vizsgált termékeket nem forgalmazták.

Élelmiszer eredetű megbetegedések

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya illetékességi területén 2024-ben összesen 4 bejelentés lett ételmérgezésre gyanús esetként nyilvántartásba véve. A megbetegedésekben összesen 8 fő érintett volt, mindannyian gombamérgezés gyanúval kerültek kórházba, 1 fő súlyos állapotban, 7 fő pedig enyhe tünetekkel. Mindegyik esetben a klinikai tünetek mellett laboratóriumi vizsgálat igazolta a gombamérgezést, 5 fő esetében nyers gomba került gombatoxikológiai vizsgálatra, amely nagy döggombát mutatott ki, 1 fő esetében vizeletből amanitin méreganyag volt kimutatható, amely gyilkos galóca fogyasztását igazolta, 1 fő esetében nyers gomba került gombatoxikológiai vizsgálatra, amely eredménye világító tölcsérgomba lett, 1 fő esetében pedig az elkészített gombaleves lett vizsgálva, amelyből zöldesszürke döggombát mutattak ki.

Gyermek- és ifjúság-egészségügyi tevékenység

Bölcsődék, mini bölcsődék, napközbeni gyermekfelügyelet

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának illetékességi területén 2024-ben továbbra is folytatódott az a tendencia, hogy egyre több bölcsőde kezdi meg működését, és egyre több további bölcsőde létesítésére van igény. Az újonnan létesült bölcsődék száma 7 db, az új mini bölcsődék száma 2 db. A területen 30 bölcsőde, 13 mini bölcsőde, és 9 családi bölcsőde üzemel, melyek közül összesen 36 egység ellenőrzésére került sor.

A területen működő 4 napközbeni gyermekfelügyeleti egységből 2 került ellenőrzésre, 2 pedig megszűnt.

Az ellenőrzéseken tapasztalt higiénés helyzet a működő bölcsődék és gyermekfelügyeleti egységek esetében megfelelő volt, szankcionálásra nem volt szükség.

Járási hivatalaink az említett egységtípusok kapcsán 35 esetben működtek közre szakkérdés, szakvélemény vizsgálata céljából, illetve 2 esetben adtak ki szakhatósági állásfoglalást. Az érintett intézmények közegészségügyi szempontból minden esetben megfelelőek voltak.

Gyermekotthonok

A gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások otthont nyújtó formái közül 2024-ben a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet szerint a

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

működést engedélyező szerv 1 esetben kereste meg a Salgótarjáni Járási Hivatalt közegészségügyi ellenőrzés lefolytatása céljából, melynek eredményéről a megkereső szerv értesítése megtörtént. A gyermekotthon ellenőrzése során közegészségügyi hiányosság nem került megállapításra, az egyéb hiányosságokat pedig az üzemeltető - határidő hosszabbítási kérelmének jóváhagyása után - a módosított határidőre megszüntette.

Óvodák

Az illetékességi területünkön 2024-ben működő 132 óvoda közül 11 intézmény ellenőrzése történt meg, melyek során megállapításra került, hogy az ellenőrzött óvodák a népegészségügyi hatáskörben vizsgált jogszabályi előírásoknak megfeleltek. Szakhatósági állásfoglalás nyújtására 3 esetben, óvodákat érintő közegészségügyi szakkérdés vizsgálatára pedig további 2 esetben került sor.

Általános iskolák

Az alapfokú oktatási intézmények tekintetében a tárgyévben 90 egységből 7 egység ellenőrzése történt meg. Szakkérdés vizsgálata miatt 2 alkalommal érkezett megkeresés a járási hivatalokhoz, 1 alkalommal pedig konténer tanterem építési eljárásban vettek részt szakhatóságként.

Középfokú oktatási intézmények

2024-ben kiemelt munkatervi feladat volt a középfokú iskolák közegészségügyi felmérése, valamint ehhez kapcsolódóan a középfokú oktatási intézmények beltéri levegőminőségével kapcsolatos kockázatok értékelése.

Illetékességi területünkön 22 középiskola működik, az ellenőrzésre a 2024-es jelentési időszakban minden középfokú oktatási intézményben sor került.

A járási hivatalok népegészségügyi osztályai az illetékességi területükön működő középiskolák felmérését végezték el, egységes szempontrendszer alapján. A járási hivatalok munkatársai a felmérést a felmérőlapok intézményekbe történő kijuttatásával kezdték, majd a kitöltött felmérőlapokkal, egyeztetett időpontban elvégezték a helyszíni ellenőrzést, illetve a kitöltött adatok pontosítását, a dohányzás ellenőrzésével egyidejűleg.

A népegészségügyi osztályok a felmérőlapokat az Intraneten keresztül elektronikusan feltöltötték, majd Főosztályunk számára is továbbították. A Népegészségügyi Főosztály a felmérőlapokat összesítve az előírt határidőig megküldte az NNGYK számára, az adatok feldolgozása és értékelése céljából.

A középiskolákról általánosságban elmondható, hogy az épületek többségében nagyobb felújításra 5 évnél régebben került sor, kisebb felújításokat, mint például teljes körű belső festést jellemzően 2-5 éven belül végeztek. A következő 1-2 évben számos intézmény tervez további felújítási munkálatokat, többségében a tetőt, a vízhálózatot, a fűtést, a hő elleni védelmet, az elektromos hálózatot érintő állapotjavítást, illetve a nyílászárók cseréjét szeretnék elvégeztetni.

A felmérések alapján az intézmények általános közegészségügyi állapota a legtöbb esetben megfelelő volt. Közegészségügyi hiányosságok miatt a hivatal eljárást indított, végzés, illetve rendelkező határozat kiadására 1-1 esetben került sor, az egyes tantermek nem résmentes padozata, a falak piszkos, festékhiányos, helyenként vizes állapota, illetve az edzőterem rossz levegőminősége, valamint a sportpálya balesetveszélyes állapota miatt. A fenntartó, illetve intézményvezető nyilatkozott a hiányosságok megszüntetésével kapcsolatban, határidők megjelölésével, majd a Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya rendelkező határozatban írta elő a hiányosságok megszüntetését.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Kollégiumok

Főosztályunk illetékességi területén 3 db általános iskolai és 5 db középiskolai kollégium található, melyek közül a Népegészségügyi Osztály munkatársai 1 általános iskolai, valamint 2 középiskolai kollégiumban végeztek ellenőrzést a 2024. évi jelentési időszakban. Az intézmények közegészségügyi szempontból megfelelően működtek.

Felsőoktatási intézmények

2024. évben ezen egységtípus esetében hatósági ellenőrzésre nem került sor.

Szálláshellyel rendelkező táborok, napközis táborok, egyéb táborok

2024-ben a bejelentett táborok száma az előző évihez képest csökkent.

Tárgyévben illetékességi területünkön 146 esetben került sor igazolás kiadására táborhelyek részére bejelentéssel és engedélyezéssel kapcsolatban. A táborok túlnyomó többsége csak napközben működő tábor volt. Bizonyos esetekben a bejelentett táborok közül egy bejelentő lapon több időpont és turnus is szerepelt. A bejelentett táborok legalább egy turnusának ellenőrzése a kapacitás függvényében a lehető legnagyobb számban elvégzésre került. A helyszíni ellenőrzések azon esetekben maradtak el, amikor az ellenőrzés időpontjában a táborozók kirándulás miatt nem voltak a helyszínen. Az ellenőrzött táborhelyek száma 34 db volt, melyek területén a járási hivatalok munkatársai komplex ellenőrzést végeztek.

A táborozók orvosi ellátását mindenhol megszervezték, a gyermekek szülői nyilatkozattal rendelkeztek. Elsősegély-nyújtó felszerelést minden táborhelyen biztosítottak, a táborokban a járási hivatalok munkatársai balesetveszélyes körülményeket nem tapasztaltak. Élelmezéssel kapcsolatban közegészségügyi probléma nem merült fel. Egyik táborban sem fordult elő étel okozta, vagy egyéb fertőzés.

Játszóház, játszóterek

A 2023. évben kiemelt munkatervi feladat volt a játszóházak, játszóterek felmérése, melyet a járási népegészségügyi osztályok munkatársai illetékességi területükön maradéktalanul elvégeztek, ezért 2024-ben ezen egységtípusok hatósági ellenőrzésére nem került sor.

Nemdohányzók védelme

2024-ben a gyermek- és ifjúság-egészségügyi szakterületet érintő intézményekben 48 esetben került sor a nemdohányzók védelmével kapcsolatos jogszabályi feltételek ellenőrzésére. A Népegészségügyi Osztály munkatársai szabálytalanságot nem tapasztaltak, a tiltó és a dohányzásra kijelölt helyet jelző feliratokkal rendelkeztek a megfelelő helyeken az egységek. Az ellenőrzések időpontjában a dohányzásra vonatkozó korlátozást megsértő személyt egyik helyszínen sem találtak.

Ivóvíz minőség ellenőrzés

Nógrád vármegye területe 2545 km², hat járásának valamennyi települése és településrésze kiépített közműves ivóvíz szolgáltatással (elosztóhálózat) rendelkezik. Létesítésük még az elmúlt évszázadban megtörtént. Az ivóvízhálózat teljes hossza hozzávetőlegesen 2200 km.

2024 évben az ivóvíz távvezetékek és települési elosztóhálózatok tekintetében jelentősebb fejlesztésre, rekonstrukcióra nem került sor.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A közüzemi ivóvízhálózatba bekötött lakások számában lényeges változás nem történt. Ez a szám hozzávetőlegesen 80.000 épület, az összes lakásállomány 90,8%-a.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvényből fakadó kötelezettségek miatt a vármegyében korábban működő ivóvíz szolgáltatók jelentős száma mindösszesen háromra fogyatkozott [DMRV Duna Menti Regionális Vízmű Zrt. (továbbiakban: DMRV Zrt.), Északmagyarországi Regionális Vízmű Zrt. (továbbiakban: ÉRV Zrt.), Heves Megyei Vízmű Zrt. (továbbiakban: HMV Zrt.)].

A DMRV Zrt. a vármegye nyugati részén, 55 településen végez ivóvíz szolgáltatást két jelentős vízbázis vizének felhasználásával. Az egyik a Váci Vízellátási Üzem által működtetett, vármegyén kívüli verőcei vízbázis, ahonnan a kitermelt víz a hermányi vízműtelepen keresztül kerül a szendehelyi 2x1000 m³-es tárolómedencébe, majd a Balassagyarmati Vízellátási Üzem rendszerébe. A másik vízbázis, a sérülékeny besorolású dejtári, amely a Dejtár és Patak települések közötti kútsorra (20 db) támaszkodik. Az Ipoly folyó kavicssteraszára települt talajvizet kutakból különféle tisztítási eljárások (ülepítés, savtalanítás, lágyítás, vas- és mangáneltávolítás) és klórgázos fertőtlenítés után juttatják az ivóvizet távvezetéken és hozzátartozó különféle műtárgyakon keresztül a települési elosztóhálózatokba.

A HMV Zrt. Bátonyterenyi Üzemegysége három településen (Bátonyterenye, Mátraverebély, Rákócziabánya) és azok településrészein végez ivóvíz szolgáltatást részben saját maga által termelt (Bátonyterenye, Káposztási vízműtelep, Mátraverebély P/A kút), részben az ÉRV Zrt.-től a hasznosi víztisztító műből távvezetéken érkező, átvett vízzel. A saját víztermelés részben talajvízdúsítás útján történik, amely természetes talajszűrést felhasználó felszínivíz-tisztítási eljárás. Lényege, hogy alkalmasan kialakított szivárogtató medencéken, nyelőkutakon keresztül előtisztított (derített) felszíni vizet (Zagyva) juttatnak a termelő kutakba. Ezáltal a kitermelhető víz mennyisége növelhető, a háttérszennyeződések minőségromló hatása csökkenthető.

Az ÉRV Zrt. a fennmaradó 73 településen, főként a vármegye északi, déli és keleti területén folytatja ivóvíz szolgáltató tevékenységét. Az ivóvízellátást két felszíni víztározó (Hasznos, Komravölgy) és víztisztító mű, valamint több felszín alatti vízbázis (pl.: Pásztó, Mátraszele, István forrás) üzemeltetésével biztosította 2024-ben. 2019-től vízminőségi problémák miatt a szurdokpüspöki és mátránovái kutak nem termelnek a hálózatba, illetve 2023 szeptember végétől a sziráki kutak és a vízfertőtlenítés leállításra került. Szurdokpüspöki település vízellátása a pásztói vízműről, Mátránovák Mátraterenye és Szirák vízellátása pedig a hasznosi távvezetéken keresztül történik.

A Komra-völgyi tározó (vízkivétel helye: Rárópuszta, Ipoly folyó) Salgótarján, Szécsény, valamint a Dobroda és Ménes völgyi települések vízellátását szolgálja. A tisztítási technológia (derítés, szűrés) után a vizet klórdioxidos fertőtlenítés útján csíráatlanítják.

Az ÉRV Zrt. másik jelentős felszíni vízbázisa a Hasznosi tározó, amely a Kövicses patak vizére települt. A hasznosi tisztítóműben a tisztítási technológia sor végén (derítés, szűrés) klórdioxidos fertőtlenítést alkalmaznak. Elsősorban Salgótarján déli irányból történő megtáplálására, valamint Salgótarján és a köztes települések ellátására létesült a 80-as években. Későbbiekben a Kis-Zagyvavölgy, az Északnyugati Mátra, Közép- és Dél-Nógrád településeinek vízellátása is erről a vízbázisról épült ki.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Nógrád vármegyében 2024. évben átmeneti ivóvízellátás vagy vízkorlátozás bevezetésére nem került sor.

A szolgáltatók által történt adatszolgáltatás alapján a hálózatra juttatott ivóvíz mennyisége 2024 évben megközelítőleg 6.351.730 m³ volt. Ebből lakossági ivóvíz célú felhasználás 6.084.957 m³ volt, a fennmaradó mennyiség élelmiszer előállítás és egyéb célra került felhasználásra.

A közüemi vízművek a népegészségügyi hatóság által határozatban jóváhagyott ivóvízbiztonsági tervek alapján üzemelnek.

A közüemi hálózaton szolgáltatott ivóvíz 47%-a felszíni víz eredetű, a rétegeredetű nem számottevő (<4%). A fennmaradó vízmennyiség fele-fele arányban talajvizes, illetve parti szűrűsű kutakból származik.

A települési elosztóhálózatok rekonstrukciója (cseréje) több településen, elsősorban Salgótarjánban, indokolt lenne, ezáltal a másodlagos vízminőség romlás és hálózati deficitből (exfiltráció, csőtörés) eredő anyagi veszteség megelőzhető, illetve csökkenthető lenne.

A kitermelt vizek minősége néhány kivételtől eltekintve a vonatkozó jogszabályi határértékeknek megfelel. Néhány településen (Cered, Zabar, Szilaspogony) az ivóvízellátást biztosító kutak vízminősége ammónium- és/vagy vastartalom tekintetében meghaladta az előírt határértéket. Ennek következtében a Cered és térsége ivóvízminőség javító program keretében a helyi vízbázisok kiváltása az elmúlt években megtörtént. A mátrászelei vízbázis - ahonnan említett települések ellátása történik - kútjaiból kitermelt víz minősége vastartalom tekintetében ugyancsak meghaladja az előírt határértéket, azonban vas- mangántalanító berendezés közbeiktatásával többnyire biztosítani tudják a megfelelő hálózati vízminőséget.

Főosztályunk 2024. évben laboratóriumi vizsgálat céljából 255 db hatósági mintavételezést végzett a vármegye településeinek elosztóhálózatán lévő mintavételi pontokon, elsősorban közikifolyókon, illetve közintézményekben (óvoda, polgármesteri hivatal). A laboratóriumi vizsgálatokat a kijelölt Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztálya végezte.

A hatósági mintákból 171 megfelelő, 58 kifogásolt és 26 nem elfogadható minősítést kapott. Baktériológiai paraméterek tekintetében 37 minta Coliform szám, 16 minta pedig 37°C-os telepszám miatt bizonyult kifogásoltnak. Enterococcus jelenléte miatt 13, E.coli miatt pedig 7 minta nem volt elfogadható. Clostridium perfringens miatt 8, 22°C-os telepszám miatt 4 minta lett kifogásolt. Pseudomonas egyetlen mintában került kimutatásra.

Mikroszkópos biológiai vízminőségi jellemzők közül legnagyobb számban (24 minta) az egyéb férgek fordultak elő parametrikus érték felett. Gombák miatti kifogásoltság 8, egyéb gerinctelen szervezetek miatti kifogásoltság 7, nematodák és házas amőbák miatti kifogásoltság 5-5 esetben fordult elő. Vas- és mangánbaktériumok, üledék, valamint szennyezettséget jelző baktériumok 1-1 mintában kerültek kimutatásra parametrikus érték felett.

Kémiai paraméterek közül a zavarosság miatt kifogásolt minták száma volt kiemelkedő (17 minta). Összes keménység miatt 5, vastartalom miatt 4, mangántartalom miatt pedig 3 minta lett

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

kifogásolt minősítésű. Hatóságunk elsősorban közfolyókat mintázott, a kifolyatás előtti mintákban határérték feletti ólom 8 mintában, illetve nikkel 6 mintában került kimutatásra.

Hatósági mintavételezésekből eredően az ivóvízminőség helyreállítása érdekében 2024-ben a szolgáltatók felé 38 fellebbezésre tekintet nélkül azonnal végrehajtandó határozati intézkedés kiadására került sor.

A határozatokban az elvégzett minőségjavító intézkedések igazolását célzó negatív vízvizsgálati eredmény beküldését is előírjuk. Az elrendelt minőségjavító munkálatok elvégzését a szolgáltatók írásban jelzik, a vizsgálati eredményeket megküldik.

A közüzemi szolgáltatók 2024-ben összesen 1281 db ivóvíz vizsgálatot végeztek akkreditált laboratóriumban. A vizsgálatok eredménye 1003 esetben megfelelő, 230 esetben kifogásolt, 48 esetben pedig nem elfogadható minősítésű lett.

Az ivóvízként nem elfogadható minősítésű minták közül 24 esetben Enterococcus, 16 esetben E. coli, 11 esetben ólom, 4 esetben nikkel, 1 esetben pedig nitrit határérték túllépés fordult elő.

90 mintában Coliform, 3 mintában Pseudomonas, 2 mintában 22°C-os telepszám vonatkozásában szokatlan változás került kimutatásra. Szokatlan változás 37°C-os telepszám tekintetében, valamint Clostridium perfringens 1-1 mintában fordult elő. Mikroszkópos biológiai vízminőségi jellemzők közül legnagyobb számban az egyéb férgek tartalom okozott kifogásoltságot. A minták csekély része nematodák, magasabb rendű szervezetek, egyéb véglények, valamint házas amőbák előfordulása miatt bizonyult kifogásoltnak. A kémiai paraméterek közül a vas (26 minta)-, illetve a mangántartalom (59 minta) miatti kifogásoltság volt kiemelkedő.

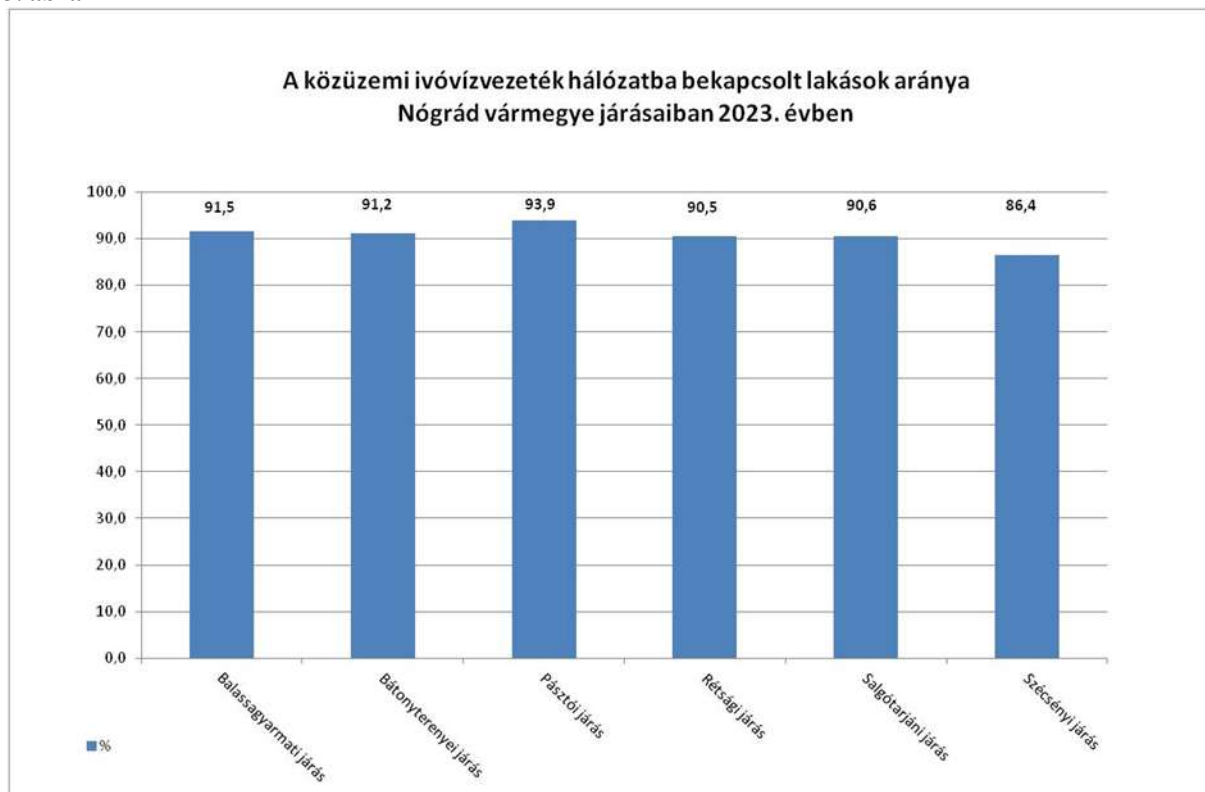
A víziközmű-szolgáltatók az önellenőrző vizsgálatok során általuk tapasztalt vízminőségi problémákról és a vízminőség helyreállítása érdekében tett intézkedésekről a hatályos jogszabály előírásainak megfelelően tájékoztatást adnak hatóságunknak.

Az elmúlt időszakban a vármegye ivóvízellátásában rendkívüli esemény nem történt, az ivóvíz fogyasztásával összefüggésben enterális (hasmenés) megbetegedés előfordulásáról tudomásunk nincs. Methaemoglobinaemiás megbetegedés (a víz magas nitráttartalma által előidézett oxigénhiányos állapot csecsemők körében) az elmúlt években nem fordult elő.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

63. ábra

Talajhigiéne

Nógrád vármegyében a települések csatornázottságának aránya hozzávetőlegesen 90 %.

A csatornahálózattal rendelkező településeken a házi rákötések aránya 78,7 %-os. A csatornahálózaton keresztül elvezetett szennyvizek tisztítására 35 közüemi szennyvíztisztító telep szolgál a vármegyében. Üzemeltetésüket az ÉRV Zrt., a DMRV Zrt. és HMV Zrt. végzi. Kapacitásuk változó néhány 10 m³-től 10.000 m³-ig terjed. Nagyobb kapacitású telepek esetében a tisztított szennyvíz befogadója élővíz, kisebb telepek esetében gyakori a talajban történő elszikkasztás. A tisztított szennyvizek minőségére nézve vizsgálati eredmények nem állnak rendelkezésre, mivel hatóságunk részére nincs jogszabályi kötelezettség ilyen jellegű vizsgálatok végzésére.

A tisztítótelepeken keletkező víztelenített szennyiszap elhelyezése részben a REG Kft. Lőrinciben levő ártalmatlanító telepén, igen kis részben szántóföldi kihelyezéssel megoldott.

A nagyobb kapacitású, elsősorban városi szennyvíztisztító telepek alkalmasak tengelyen beszállított szippantott szennyvizek fogadására, ártalmatlanítására, megfelelő mennyiségben adagolva a közcsatornán érkező szennyvízhez.

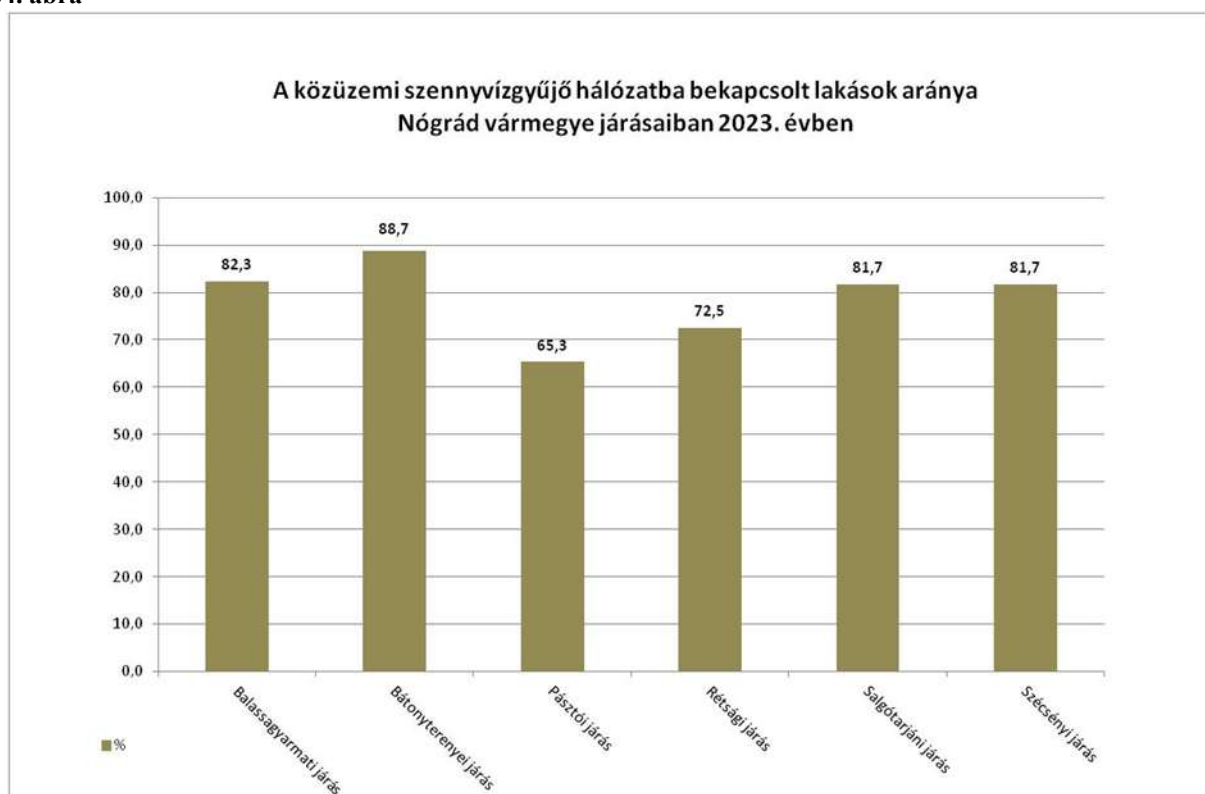
A vármegyében jelentős környezet-egészségügyi problémát okoz a közcsatorna hálózattal még nem rendelkező településeken, illetve a szennyvízcsatorna bekötésekkel nem rendelkező ingatlanokon keletkező, szippantással eltávolított szennyvizek illegális elhelyezése, ártalmatlanítása.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

2023. évben három település (Kálló, Erdőkürt, Vanyarc) kommunális szennyvízhálózatának kiépítése, valamint Kálló településen a tervezett szennyvíztisztító építése kapcsán az engedélyek beszerzése megtörtént. Továbbá Ecseg, Csécse, Szarvasgede, Jobbágyi és Szurdokpuspöki települések kommunális szennyvízhálózatának kiépítése és a Jobbágyi szennyvíztisztító telepre való rákötése megtörtént. 2023. évtől a jobbágyi szennyvíztisztító telep teljes üzemmel működik, nem közművel összegyűjtött szennyvizet is fogad.

64. ábra

A települési szilárd kommunális hulladékok gyűjtése (szelektív is), szállítása és ártalmatlanítása a vármegyében megoldott.

Nógrád vármegyében már csak három kommunális szilárd hulladéklerakó telep működik (Salgótarján, Jobbágyi, Nógrádmárcal), mivel a bátönyterenyi Gyula-aknai hulladéklerakó telep megszűntette működését. A salgótarjáni és nógrádmárcali térségi telepeken a vármegye közel 100 településének hulladékát ártalmatlanítják.

Medencés fürdők, természetes fürdőhelyek

2024-ben illetékességi területünkön 4 db szezonális strandfürdő, 10 db kereskedelmi szálláshelyhez, 1 db nyári sporteseményhez kötődő medencés fürdő, 4 db fedett tanuszoda, 1 db fürdőház valamint 2 db kórházi gyógyászati célú medence üzemelt. A 22 üzemelő egységből hatósági mintavételezésre 21 egységben (beleértve a hidroterápiás medencével rendelkező két fekvőbeteg ellátó gyógyintézményt is) került sor. Egy fürdőház 2024 áprilisától 2024 novemberéig nem üzemelt, ennek okán a közfürdő hatósági vízminőség-ellenőrző vizsgálatait a

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

tárgyévben nem kerültek elvégzésre. Az ellenőrzött egységekben 38 db medencéből, 20 db medencét ellátó tápvízből, illetve 1 db mélyfúrásos kútból összesen 59 db kémiai és 59 db bakteriológiai hatósági vízminztavételre került sor. A kifogásolt fürdővíz vizsgálati eredmények kézhezvételét követően az üzemeltetők felé 9 esetben történt intézkedés. 4 esetben határozat, 5 esetben átirat formájában intézkedtünk szükség esetén a víztisztítási technológia felülvizsgálatára, a medencevíz fertőtlenítési hatékonyságának növelésére és soron következő önellenőrző medencevíz vizsgálati eredmények benyújtására

2024 évben Nógrád vármegyében két kijelölt természetes fürdőhely üzemelt, Bánk településen a Bánki-tó Strand és Balassagyarmaton a Nyírjesi szabadstrand. A Nyírjesi szabadstrand természetes fürdőhely használatának engedélyezésére 2024 évben került sor. Jogszabály által előírt helyszíni higiénés ellenőrzést négy esetben végeztünk a vármegyében található két kijelölt természetes fürdőhelyen (Bánki-tó Strand, Nyírjesi szabadstrand). Az ellenőrzések során hiányosságot nem tapasztaltunk, intézkedés nem történt.

Kártevők elleni védekezés

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatal területén egy koedukált hajléktalan szálló (Hajléktalanokat Ellátó Egyesített Intézmény – 2660 Balassagyarmat, Baltik Frigyes utca 10.) működik. Férőhely 20 fő, bővítés nem lehetséges. Az intézmény fenntartója a Magyar Vöröskereszt Nógrád Vármegyei Szervezete. Ellátási területe Balassagyarmat és környéke.

A Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály területén az alábbi hajléktalan szállások működnek:

- Női Átmeneti Szálló, Salgótarján, Hősök út 35. - 20 férőhelyes
- Férfi Átmeneti Szálló, Salgótarján, Acélgyári út 61. - 40 férőhelyes
- Nappali melegedő-éjjeli menedékhely, Salgótarján, Hősök út 35. - 15 férőhelyes,
- Menedék Családok Átmeneti Otthona Salgótarján, Bóna Kovács út 4/B. - 40 férőhelyes
- Családok Átmeneti Otthona, Etes, Művelődés út 2. - 16 férőhelyes

A tetvességi vizsgálatokat és a tetves személyek kezelését szakgondozó, családgondozó, szociális gondozó végzettségű személyek felvételkor, illetve havi rendszerességgel (a családi otthonban hetente), és szükség esetén végeznek.

Ruha és lapostetű a szállásokon nem fordult elő az év folyamán. Fejtetvetlenítés 3 egységben 21 személynél történt.

A szállásokon a vizsgálatokat a kiadott módszertani levél 4/a. táblázata szerint vezetik, melynek másolatát havi rendszerességgel megküldik a területileg illetékes népegészségügyi osztálynak. A tetvesnek talált személyek kezelését észlelést követően elvégzik, ehhez tetűirtó szer (Pedex) az intézményekben folyamatosan rendelkezésre áll. Ha személykezelés szükséges, akkor a szálló zuhanyozó helyiségében végzik el. Az irtószer ellátottság megfelelő. Az intézményekben literes kiszerezésben szerzik be a Pedex tetűirtószert.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Ruhatetvességet évek óta nem tapasztaltak. Esetleges előfordulása esetén lehetőség lenne a ruházat cseréjére. Ruhát az intézmények adományokból, magánszemélyektől, illetve karitatív szervektől kapnak. Ruhatetvesség esetén a tetűvel fertőzött textíliákat műanyag zsákban gyűjtenék össze és helyeznék el, majd elégetésre kerülne.

2024. évben az intézményekben nem történt ellenőrzés, de a járási hivatalok népegészségügyi osztályának munkatársai folyamatosan tartották telefonon keresztül a kapcsolatot az intézmények vezetőivel.

A tetvesség helyzetének értékelése gyermekközösségekben:

A Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya illetékességi területén 132 óvoda működik 6204 fő gyermekkel. 2024. év során 15 egységből összesen 21 főt jelentett a védőnői szolgálat fejtetvességgel. Általános iskola 92 egységgel működik a vármegyében 12794 diákkal. 2024. évben 19 egységből jelentettek fejtetvességet 119 fő érintettségével. Bölcsődéből és középiskolából 2024. évben nem jelentettek fejtetvességet.

A tetvességi helyzet az előző évekhez hasonlóan alakult. Gyermekközösségekben a tetvességi vizsgálatokat a védőnők végzik, évi 3 alkalommal (január, április és szeptember hónapokban). A köztes időszakban a szűrésnél tetvesnek talált gyermekek utóellenőrzése, illetve a pedagógusok által jelzett problémás személyek vizsgálata történik. A tetves gyermekek szüleit értesítik az elvégzendő tetvetlenítésről. Az iskolavédőnők havi, ill. negyedévi bontásban jelentik az eseteket. Nagymértékben tetves személynél, elhúzódó tetvesség esetén a védőnők a járási hivatalok népegészségügyi osztályától kérnek segítséget. 2024. évben góckutatás nem történt, nem jelentettek kirívó esetet.

A járási hivatalok népegészségügyi osztályai felé tetvességgel kapcsolatos panaszbejelentés nem érkezett, észrevétel tetűirtószer felhasználásával kapcsolatosan, illetve technikai akadály a beszerzéssel kapcsolatban nem merült fel.

Az egyes kártevők elleni védekezés helyzete, alakulása:

2024-ben a vármegyében összesen 33 esetben történt panasz bejelentés, ebből 20 bizonyult megalapozottnak. Négy esetben már az ellenőrzés során kiderült, hogy az ingatlanok tulajdonosai rovar- és rágcsálóirtást végeztek, kihelyezett csapdák voltak a helyszínen. Takarmány, termény felhalmozás nem volt, állattartással nem foglalkoznak. A felhalmozott háztartási hulladékot, építési törmelékeket a tulajdonosok elszállították. A helyszíni ellenőrzések során az érintettek minden esetben közreműködőek voltak.

Hivatalból, szűrőpróbaszerűen vármegyénkben összesen 7 szociális otthont, 4 átmeneti szállót, 4 szeméttélepet, 3 szálláshelyet, 19 egészségügyi intézményt, 49 gyermekintézményt, 10 iskolai büfét ellenőriztek a járási hivatalok népegészségügyi szakemberei.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Nógrád vármegyében összesen 8 kártevő irtó vállalkozás rendelkezik engedéllyel egészségügyi kártevő irtó tevékenység végzésére.

Az egészségügyi kártevőirtással foglalkozó vállalatok/egyéni vállalkozók körében 2024. évben 2 ellenőrzés történt. Az ellenőrzések során hiányosságot nem tapasztaltak a népegészségügyi munkatársak, intézkedésre nem került sor.

2024. évben előírt kiemelt munkatervi feladat volt a lakosság aktivitásának növelése a szúnyogok elleni védekezésben, ezen belül a szolgáltatói réteg szúnyogok elleni védekezésben való részvételének vizsgálata. Járásonként 5-5 egység ellenőrzése volt az előirányozott feladat végrehajtásához. Az ellenőrzés helyszíni szemlével történt. Ellenőrzésre olyan telephelyeket választottak ki, ahol fedetlenül tárolhatnak az esővíz felfogására alkalmas kisebb-nagyobb edényeket, hulladékot. A vármegye 10 ilyen helyszíne autószerelő-, javító műhelyek, gumis, vizsgáztató állomás, kertészetek voltak. Az ellenőrzés a központilag kiadott szempontok szerint történt.

Az ellenőrzés során a szolgáltató /üzemeltető szembesült védekezési kötelezettségével. A helyszíni ellenőrzések során nem tapasztaltak hiányosságot. A helyszíni adottságok miatt a szúnyogok nem tudtak a telephelyeken szaporodni, még esős időjárás esetén sem. A lakosság és a szolgáltatói réteg tájékozottsága azonban igen hiányos, kevesen vannak tisztában a védekezés lehetőségeivel és ezzel kapcsolatos kötelezettségeikkel.

A munkatervi feladat másik része a földi kémiai szúnyogirtás ellenőrzése volt. Vármegyénkben 4 település területét érintette földi kémiai szúnyogirtás. A szúnyogirtás szükségességét megalapozó mérést a Hivatal munkatársainak jelenlétében végezték. A kezelésre 2024. 07.05-én és 12-én 21 órakor került sor. Az irtás rendben megtörtént a jelzett időpontban. A lakosság tájékoztatása az irtás időpontjáról, a kezelendő területről, az óvintézkedések betartásáról plakát kifüggesztésével és a közösségi felületen való megjelenéssel megtörtént. Az irtással kapcsolatos lakossági panasz nem érkezett.

Kémiai biztonság

Területünkön kémiai biztonsági szempontból jelentős egységek a nagy ipari üzemek, melyek termékeik gyártásához alapanyagként, segédanyagként használnak jelentősebb mennyiségű vegyi anyagokat, keverékeket. Az üzemekben jellemzően fémszerkezet-, alkatrész- és gépgyártás, illetve műanyaggyártás történik. A gyártás során különböző fém- és műanyagöntést, felületkezelést (zsírtalanítást, színterézést, fényezést) végeznek. Az alapanyagok és a vegyi anyagok nagy részét magyarországi forgalmazóktól és az Unió országaiból szerzik be.

Az illetékességi területünkön 3 db veszélyes anyagot, keveréket gyártó egység működik. Az egyik veszélyes anyagot gyártó egység 2022. évben kezdte meg működését Bányaterenye Iparterületén, amely felső küszöb értékű veszélyes üzem besorolása. Akkumulátor hulladék gyűjtő és hasznosító cég (SungEel Hitech Hungary Kft.) a bátonyterenyei telephelyén a tevékenység során visszanyert és megszüntetett hulladéktárhelyű anyag a Cobalt Lithium

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Manganese Nickel Oxide (EC 480-390-0) veszélyes anyagot (HLOP Powder) gyárt és a harmadik országbeli anyacégnek adja tovább, további feldolgozás céljából. A dokumentációk alapján a HLOP Powder a REACH regisztráció alól mentesül.

Az üzemekben a kémiai biztonsági helyzet jónak mondható, többségükben a kémiai biztonsággal összefüggő feladatok elvégzésére külsős szakembert alkalmaznak. Így elmondható, hogy a rájuk vonatkozó jogszabályi előírásokat jól ismerik, komolyan veszik és eleget tesznek az ezzel összefüggő kötelezettségeknek. A kisvállalkozások, kiskereskedők és egyéb továbbfelhasználó egységek esetében már ez nem mondható el, bár itt is igyekeznek megfelelni, együttműködők, de a kémiai biztonsági jogszabályi előírások folyamatos változásait nem tudják megfelelően követni.

A kémiai biztonsági felügyelők teljeskörű ellenőrzéseket végeznek. A többi szakterületen a szakterületi ellenőrzések alkalmával, illetve a megelőző tevékenységhez kapcsolódóan, a kémiai biztonsági munkatársak által összeállított formajegyzőkönyv felhasználásával végzik a felügyelők az ellenőrzést. Minden szakterületre vonatkozóan az új egységek esetében a helyszíni szemlén a felügyelők tájékoztatják az ügyfeleket a rájuk vonatkozó kémiai biztonsági előírásokról, valamint, hogy a veszélyes anyagokkal, illetve keverékekkel végzett tevékenység bejelentése elektronikus úton a KBIR rendszerbe történik.

Az illetékességi területünkön működő egységek – a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról szóló 1907/2006/EK (REACH) rendeletben foglalt szerepük szerint – elsősorban továbbfelhasználók.

Az ellenőrzések a hazai jogszabályokban, valamint a REACH és a veszélyes anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról szóló 1272/2008/EK (CLP) rendeletben foglalt kötelezettségek betartásának vizsgálatára is kiterjedtek. Biocid termékek esetén a forgalmazás jogszerűségét, valamint a felhasználás körülményeit ellenőriztük.

Hiányosságok között merült fel a veszélyes anyagok/veszélyes keverékek biztonsági adatlapjainak és címkéjének nem megfelelőisége. Kémiai terhelési bírság kiszabására nem került sor.

A kémiai biztonsági szakterületen a 2024. évre meghatározott munkatervi feladatok határidőre való teljesítése az alábbiak szerint történt meg:

A biocid hatóanyagok jóváhagyásához kapcsolódó ellenőrzési feladat kapcsán 25 db termék került ellenőrzésre, hiányosságot nem tapasztaltunk.

A biocid termékekhez kapcsolódó célzott ellenőrzési feladat keretén belül összesen 27 db termék ellenőrzését végeztük el, ebből kereskedelmi forgalomban elérhető fertőtlenítőszer ellenőrzésére 13 db termék esetében került sor, in situ fertőtlenítőszer felhasználásának ellenőrzését 6 db termék esetében, egészségügyi kártevőirtó tevékenység keretében felhasznált termék ellenőrzését 7 db termék esetében végeztük el, valamint 1 db termék lett ellenőrizve biocid termékgyártónál. Az ellenőrzések során hiányosságot nem tapasztaltunk.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A szúnyog és kullancsriasztó termékek ellenőrzése munkatervi feladat az engedéllyel nem rendelkező, illetve az engedélyben foglaltaktól eltérő szúnyog- és kullancsriasztó biocid termékek kiszűrésére irányult, amely során 5 db termék ellenőrzése történt meg. Hiányosság az ellenőrzések során nem volt tapasztalható.

Az egyes hatóanyagok CLP rendelet szerinti harmonizált osztályozásának módosulásából eredő osztályozási és címkézési változások megfelelő alkalmazásának, valamint az érintett biocid termékek jogszerű forgalmazásának ellenőrzéséhez kapcsolódó munkatervi feladat kapcsán 3 kiskereskedelmi egységben összesen 9 db termék került ellenőrzésre.

A Forum REF 12 egységes végrehajtási projekt - az importált termékek ellenőrzése munkatervi feladat kapcsán a NAV adatai alapján illetékességi területünkön 6 db cég volt érintett a 2024. év I. félévére vonatkozó adatok alapján, valamennyi egység ellenőrzése megtörtént. Az egyik cég esetében eljárás lett indítva a biztonsági adatlap hiányosságai miatt.

Az intermedierek regisztrációjának ellenőrzése munkatervi feladat kapcsán az Interact Portal adatai alapján az illetékességi területünkön nincs ilyen regisztrációt benyújtott cég, illetve a hatóságunk tudomása szerint sincs.

Az OSZIR-KBIR szakrendszerbe 2018. január 1-jét megelőzően bejelentett, hiánypótlásra váró veszélyes anyag, veszélyes keverék és biocid termék bejelentések ellenőrzése munkatervi feladat kapcsán az adatbázis adatai áttekintésre kerültek, „hiánypótlásra vár” vagy „díjfizetésre vár” státuszú bejelentés már nem található a nyilvántartó rendszer, valamennyi rendezésre került.

A Nógrád vármegyében működő három kórház jogszabályi előírás szerint, a Kémiai Biztonsági Információs Rendszert használja a mérgezési esetek bejelentésére. A 2024. évben 482 db mérgezési esetet rögzítettek a kórházak a KBIR rendszerben, amely az előző évhez képest csökkenést mutat. A mérgezési esetbejelentések KBIR-ben való rögzítésének ellenőrzése alapján megállapítottuk, hogy a bejelentéseket a kórházak néhány kivételtől eltekintve határidőn belül elvégzik. A mérgezési esetbejelentések rögzítése 29 esetben a mérgezettek kórházból való elbocsátását követő 7. és 30. nap közé esett, 2 esetben pedig a mérgezettek kórházból való elbocsátását követő 30 napon túl történt meg.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

VI. A kormányhivatal egyéb, nem hatósági tevékenysége

2024-ben is együttműködtünk a Magyar Rákellenes Liga Salgótarjáni Alapszervezetével. Februárban már 10. alkalommal középiskolák részére szervezetünk vetélkedőt, melyen 22 – a verseny történetében a legnagyobb számú - csapat képviselte vármegyénk 10 középiskoláját. Szeptemberben ismét közösen szerveztük meg a hagyományos „Rózsaszín sétát”, a női egészség, kiemelten az emlő- és méhnyakrák megelőzéssel kapcsolatban.

Immár 7. alkalommal *Kormányhivatali Egészségnapot* is szerveztünk a kormányhivatalunk dolgozói részére, három helyszínen (Balassagyarmaton, Salgótarjában és Pásztón). A szűrővizsgálatokon 255 fő vett részt. novemberben a férfiak egészség hónapjához, és az *Egészség is férfias kampányhoz* csatlakozva *Férfi egészségnapot* szerveztünk két alkalommal, ahol PSA szűrésen és tanácsadáson vehettek részt kollégáink.

Főosztályunk hagyományosan részt vett a XVIII. Nógrádi Vármegyeyapon. Népegészségügyi célú szűrővizsgálatokkal, védőoltásokkal kapcsolatos tájékoztatással, dohányzás megelőzésével és ehhez kapcsolódó egyéb programokkal, gyermekek részére játékos feladatokkal készültünk, és mutattuk be egészségfejlesztési tevékenységünket.

2024. május 15-én került megrendezésre Nógrád vármegye, valamennyi idősellátásával foglalkozó intézmény bevonásával egy olyan szakmai rendezvény, melynek tudományos középpontjában az idős ember és a velük foglalkozó szakemberek álltak. A konferencia, az ápolás és gondozás különböző színterein – fekvő- és járóbeteg ellátó intézményekben (első sorban rehabilitáció, traumatológia, ortopédia, belgyógyászat, ápolási osztály, krónikus osztály dolgozói számára), az egészségügyi alapellátásban, a bentlakásos szociális intézményekben, a betegek otthonában dolgozó szakemberek szakmai fejlődését és az ellátás során hasznosítható kapcsolati tőkéjük gyarapítását célozta meg. A konferencia kilenc előadását, több mint nyolcvan érdeklődő hallgatta meg.

A szakmai program széles palettája révén, beláthattunk egy 25 fős szociális szakápolási központ „átalakulásának” folyamatába és mindennapjaiba, általános krónikus és hospice osztályvezető ápolója mutatta be profiljuk adta kihívásaikat. Nagy tapasztalattal rendelkező belgyógyász szakorvos adott szakmai támogatást az időskori diabéteszes betegek színvonalasabb ápolásához. Vezető gyógytornász mutatott be praktikákat az ágyhoz kötött idős betegek megfelelő mobilizáláshoz, mely gyakran eszközök nélkül nagyon komoly kihívást jelent a szakápolásban és gondozásban. Kórházi szociális munkás vázolta fel - a teljesség igénye nélkül - azokat a szociális problémákat és megoldási lehetőségeit, mellyel nap, mint nap találkozunk, nehéz életkörülmények között élő, gyakran egyedülálló, kiszolgáltatott helyzetbe kerülő idősebbeken keresztül. Vármegyénk egyik legnagyobb idősek otthona mutatkozott be demens betegeket ellátó osztályuk szakmai működése által, valamint egy másik nagy intézmény mutatta be saját tapasztalataikon keresztül az idősellátás helyzetét Nógrádban.

Az idősök ellátása terén egyetértettek a jelenlévő szakma képviselői, hogy szükséges lenne több támogatást és szolgáltatást biztosítani a helyzet javítása érdekében. Infrastruktúra és humánerőforrás fejlesztés égetően szükséges, főleg hogy vármegyénkben a legmagasabb az időskorúak aránya országosan, valamint a legfrissebb adatok szerint a lakosság kb.25%-a nyugdíjas korú. Az idősök otthonában való elhelyezésre hosszú várólisták vannak, és nagy problémának érzik a szakemberek, hogy nem rendelkezik a térségünk megfelelő ágyszámmal a

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

speciális ellátást igénylő idősök ellátásához. Emelkedik a demens betegek, Alzheimer kórban, Parkinson kórban szenvedők aránya, valamint az addiktológiai segítséget igénylő idős betegeké is régóta fennálló probléma. Az ideális az lenne, ha külön intézményi keretek között történne ezen speciális igényű gondozottak ellátása, foglalkoztatása, ahol erre szakosodott szakemberek tudnák az ápolásukat végezni. Ez nagyban hozzájárulna az önállóságuk megőrzésében és az életminőségük javításában. Nem beszélve arról, hogy a szellemi hanyatlástól mentes idősökkel való elhelyezésük, komoly pszichés megterhelést jelent lakótársaiknak, ez által náluk életminőség romlás tapasztalható.

Nógrád vármegye területén 15 db bentlakásos idősök ápoló, gondozó otthona van 1106 férőhellyel, 2 db pszichiátriai betegek otthona található 319 férőhellyel és 1 db szenvedélybetegeket ellátó otthon van 50 férőhellyel.

Magyarországon 2014-ben vezették be a térítésmentes Humán Papilloma Vírus elleni védőoltást a 12 év feletti 7. osztályos lányok számára, 2020-tól a fiúk is igénybe vehetik az oltást. A védőoltás bevezetésének 10. évfordulója alkalmából 2024 szeptemberében konferenciát szerveztünk, mely során a téma legnevesebb hazai szakértői tartottak előadást. Célunk volt, hogy a Nógrád vármegyei iskola-egészségügyi szolgálatok, védőnők, háziorvosok, házi gyermekorvosok minél több naprakész információval rendelkezzenek a HPV-ről és a védőoltásról, ezzel növekedjen a védőoltást igénybe vevő 7. osztályosok száma. A témához kapcsolódóan középiskolások körében online felmérés keretében vizsgáltuk az attitűdöt, ismereteiket, figyelembe véve, hogy a WHO 2030-ra kitűzött célkitűzéseit elérni csak akkor tudjuk, ha minél szélesebb társadalmi réteget szólítunk meg.

2024-ben megerősítettük a járási hivatalok szakmai felügyeletét szakmai munkaértekezletek, vezetői értekezletek, felügyeleti ellenőrzések tartásával.

A védelmi igazgatás területén főosztályunk az elmúlt évben a HUNEX-24 gyakorlaton vett részt. Az egészségügyi válsághelyzeti terv készítésére kötelezett szolgáltatók elkészítették terveiket, valamint elkészítettük a kormányhivatal egészségügyi válsághelyzeti tervét, melyeket a Belügyminisztérium részére határidőre megküldtünk.

Egészségfejlesztés

Főosztályunk feladatai közé tartozik az egészségfejlesztés, ami mind célcsoportok, mind témák szempontjából igen sokrétű. Fontos a lakosság minél szélesebb körű tájékoztatása az egészségben töltött életevek számának növelése érdekében. Ennek szükségessége tükröződik a megbetegedési és korai halálozási adatokból.

A 2024-es évben is módunkban állt szakmai rendezvények, lakosság közeli felvilágosító és szűrőprogramok, iskolás korosztály számára meghirdetett verseny megszervezésére.

Folytatódott a pályázati úton beszerzett eszközök (ételpiramis, táplálkozási és konyhai higiénés ismeretekhez szükséges kellékek, figyelemfelhívó táblák, az önvizsgálat oktatás kellékei, kiállítási anyag a védőoltással kapcsolatos ismeretekről, HÉSZ és dohányzás káros hatásait szemléltető bábú) köré szervezett programok szervezése, melyekkel **1805 fő lakost** értünk el.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A Dohányzás Fókuszpont támogatásával 2021 májusában pályázat útján elnyertünk egy nagy értékű, élethű nagyságú demonstrációs bábú használati jogát a dohányzás visszaszorítását szolgáló, megelőző programjaink bővítésének céljára. Nagyban megkönnyítené munkánkat, ha a programokhoz szükséges fogyóeszközök tekintetében is lehetőségünk lenne csatlakozni pályázatokhoz, vagy az egészségnapra pályázó települések eszközbeszerzéséhez tehetnénk előzetesen javaslatot.

Az egészségfejlesztésben elért lakosság száma az összlakosság számához viszonyítva kevésnek tűnhet, azonban ha az 1805 főt, mint egy-egy családtagot nézzük, aki a megszerzett ismereteket továbbadja, akkor azonnal jelentősebb azon lakosok száma, akiket az egészségtudatosabb magatartásukhoz új ismeretekkel vértettünk fel.

Egészségfejlesztés jellemzőbb színterei

A főosztály munkatársai 2024. évben 20 **helyszínen** vettek részt egészségnevelő, illetve egészségfejlesztő programokon.

2024-es évben 13 **felnőtt lakosságot megcélzó települési vagy munkahelyi programon** vettünk részt helybe vitt szűrési lehetőségekkel, tanácsadással, egészségfejlesztési programokkal. Számos alkalommal irányítottunk pácienseket a programnak köszönhetően, elsődlegesen feltárt elváltozásokkal szakorvoshoz, vagy háziorvoshoz. Sajnálatos módon az idős és a fiatal korosztály esetében is magas esetszámban előfordul az obesitás és annak észlelhető szövődményei is pl.: hipertonia, hyperglycaemia, emelkedett összkoleszterin stb.

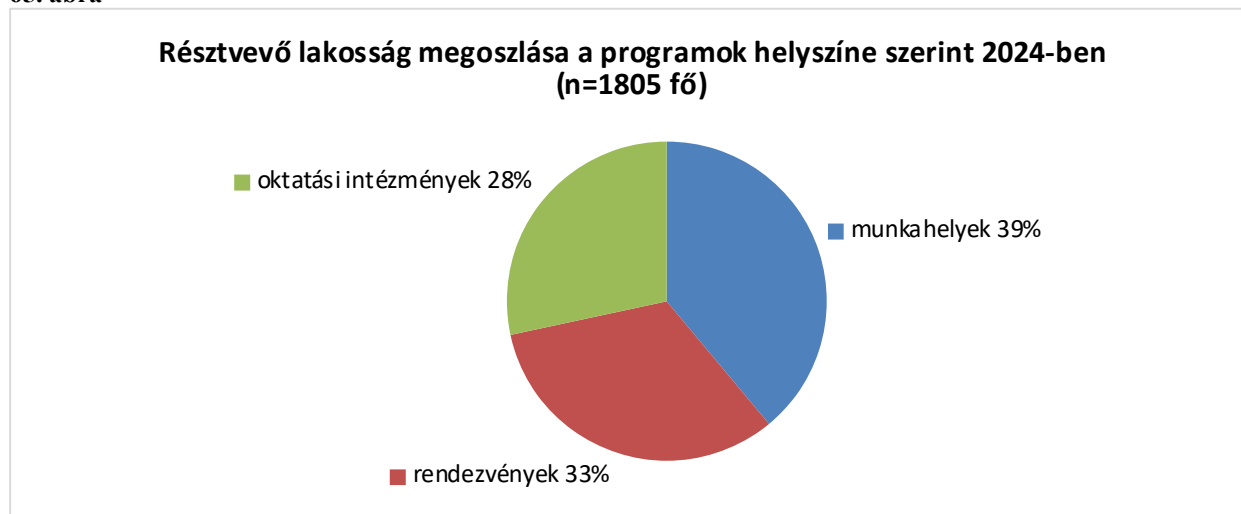
Felmérések igazolták, hogy a minél **fiatalabb korban** elkezdett, visszatérő ismeretanyaggal történő felvilágosítás a prevenció leghatékonyabb módszere, programjaink nagyobb része - 17 **alkalom** - szólt ennek a célcsoportnak. A gyermekek fogékonyak az új ismeretekre, könnyebben és szívesen tanulnak. Különösen fontos, hogy megkapják a megfelelő felvilágosítást, hogy képesek legyenek az egészségük szempontjából fontos, helyes döntéseket meghozni. **Főosztályunk ezért különösen fontosnak tartja, hogy a felnőtt lakosság tájékoztatása mellett a vármegye oktatási intézményeinek tanulói számára is minél szélesebb témakörben biztosítsunk egészségfejlesztő előadásokat.** Ebben az évben sikerült több hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozó intézménybe is eljutni a vármegye különböző pontjain

A programjaink színterek szerinti felosztása látható a 65.ábrán.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

65. ábra

Együttműködő partnerek voltak 2024 évben:

- Nógrád Vármegyei Rendőr Főkapitányság
- Nógrád Vármegye Önkormányzata
- Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ
- Magyar Rákellenes Liga Salgótarjáni Alapszervezete
- Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ
- Cered Önkormányzata
- Salgótarján Általános Iskola és Kollégium
- Nógrád Vármegyei Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
- Büntetés Végrehajtás Országos Parancsnoksága

Egészségfejlesztés és egészségnevelés témakörei:

- Szexuális felvilágosítás általános iskolásoknak

A program során legfőbb célunk az, hogy a fiatalok minél jobban megismerjék testük működését, az alapvető intim higiéniai szabályokat, a fogamzásgátlás módszereit, és ezek elmulasztásának következményeit.

- „Tisztaság fél egészség”- Higiénével az egészségünkért

A játékos feladatokkal egybekötött előadás során beszélgetünk a testi higiéné és a fogápolás alapjairól, a tisztálkodás elmulasztásának egészségre gyakorolt hatásairól.

- Egészséges táplálkozás és a közétkeztetési reform fontossága

Kiállítással összekapcsolt előadás során célunk a figyelem ráirányítása a közétkeztetési reform fontosságára, a táplálkozással kapcsolatos szemléletváltás szükségességére. Ezen kívül kitérünk a helytelen táplálkozási szokásokra és az azok következtében kialakuló megbetegedések közötti összefüggések jelentőségére.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

- Energiaitalok – Miért ne?

Az előadás során a gyermekek megismerkednek az energiaitalok összetételével, az emberi szervezetre gyakorolt hatásaival, illetve a tartós fogyasztás következményeként kialakuló káros mellékhatásokkal, egészségügyi kockázatokkal. Az előadást videók és konkrét esetbemutatók, személyes történetek és gyakorlati bemutató is színesítik, melyeken keresztül az átadni kívánt információ könnyebben eljut a gyermekekhez.

A program – témájából adódóan – főként a felső tagozatos diákokat célozza meg, így az előadás során igyekszünk a meggyőzés helyett kötetlen beszélgetéseket, rávezető előadásmódot alkalmazni, melyek mind gondolkodásra sarkallják a gyermekeket, akik szívesebben kérdeznek, megnyílnak, és a számukra új, érdekes információkat otthon, saját környezetükben is szívesen megosztják a családdal, barátokkal.

Így reményeink szerint elérhető, hogy a gyermekek mellett a család többi tagja, a közvetlen környezet is valamilyen formában értesüljön az előadások során elhangzott ismeretekről, és így csatlakozzanak a prevenciós tevékenységhez.

- A dohányzásról

Az előadás során a legfőbb célunk, hogy a fiatalok megismerjék a dohányzás szervezetre gyakorolt káros hatásait, a nemdohányzó életmód előnyeit. Az előadást követően a gyermekeknek és a nevelőknek lehetőségük van egy kilélegzett levegőből történő szénmonoxid (CO) mérésre. A CO-mérés során megmérjük a kilélegzett levegő szénmonoxid szintjét, amely arányos a dohányzás mértékével. A mérés hozzásegítheti a dohányosokat ahhoz, hogy felismerjék a dohányzás egészséget károsító hatását, és a leszokás mellett döntsenek.

Élethű nagyságú, szétszedhető demonstrációs bábún a dohányzás okozta káros hatások következményeként jelentkező betegségeket és azok szövődményeit mutathatjuk be. Sikerral ragadja meg a gyermekek figyelmét és kelti fel érdeklődésüket, valamint könnyedén és játékos formában építi fel a gyermekek dohányzást elutasító attitűdjét és bővíti tudásukat a káros hatásokról.

- Emlő- és hereönvizsgálat oktatás

Az önvizsgálat egyszerű, könnyen megtanulható módszer arra, hogy jobban megismerjük a saját testünket, és képesek legyünk felismerni az esetleges elváltozásokat. A korai felfedezés életet menthet, ezért kiemelten fontos, hogy az önvizsgálat módszerét minél szélesebb körben megismertessük a lakossággal. Az előadás során az önvizsgálat elméleti ismertetése mellett here, illetve emlő önvizsgálati modell segíti a módszer gyakorlati bemutatását. A résztvevőknek lehetőségük van a modellekben található csomók kitapintására, így a saját testük vizsgálatakor könnyebben felfedezik az esetleges elváltozásokat.

- Végre itt a hétvége - Hétvégi szórakozás tabuk nélkül

Az előadás a szabadidő eltöltésének leggyakoribb veszélyeire hívja fel a figyelmet, melyben kitérünk az internetezés, a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a drogozás és a meggondolatlan nemi kapcsolatok hatásaira. Az interaktív program során elsődleges célunk az, hogy a gyermekek megnyíljanak, tabuk nélkül, őszintén tegyék fel a témával kapcsolatos kérdéseiket, így egy kötetlen beszélgetés keretében könnyebben eljutnak a fiatalokhoz a tudatos, biztonságos hétvégi szórakozással kapcsolatos információk.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

- Szexuális úton terjedő megbetegedések megelőzése

A nemi szerveket érintő, szexuális úton terjedő betegségek miatt kevesen fordulnak személyesen orvoshoz. Az emberek többsége szemérmes, nehezen tárulkozik fel, ezért is fontos a leggyakoribb nemi betegségekről beszélni. Az előadás főbb témái a felelősségteljes szexuális magatartás, a körültekintő partnerválasztás, a hűség, monogámia, illetve a gumióvszer használata, melynek gyakorlati alkalmazásának bemutatását óvszerfelhelyező gyakorlati modell segíti.

- Az internet veszélyei

Az internet nagyszerű eszköz, de veszélyeket is rejt. A gyermekek és a fiatalkorúak védelme az internet káros tartalmaival szemben egyre fontosabb kérdés napjainkban, hiszen ők még nem tudják helyesen szűrni és értékelni a kapott információt, megkülönböztetni az értékeset az értéktelentől. Az előadás során kitérünk az adatvédelem fontosságára, a közösségi oldalakban rejlő veszélyekre – tartalmak megosztása, ismeretlen személyek megítélése stb. – az internetes zaklatásokra és a segítségkérés lehetőségeire, valamint az internetes vásárlásokra, és az ezzel kapcsolat visszaélések elkerülésével kapcsolatos legfontosabb információkra.

- Védőoltások helye és jelentősége a XXI. században - plakátkiállítás

A védőoltások az úgynevezett aktív immunizálás eszközei. Ez azt jelenti, hogy az élő, legyengített kórokozót, elölt kórokozót vagy a kórokozó valamely alegységét tartalmazó oltás beadása után a szervezet saját immunválasza hozza létre a védő hatást. Időről időre a bulvármédiában, titokzatos kör e-mailekben, közösségi oldalakon, számos csalóka írást lehet olvasni a védőoltások veszélyeivel kapcsolatban. Egyes írások "csupán" betegségekről szólnak, amiket a védőoltások okoznak, de találkozunk a legvadabb összeesküvés-elméletekkel is. Ezért napjainkban különösen fontos, hogy a védőoltásokkal kapcsolatos, orvosilag hiteles információkat minél szélesebb körben elérhetővé tegyük a lakosság számára.

- e-Bug program

Lehetőség van általános higiénés ismeretek oktatására az e-Bug oktatási segédanyag és az ehhez kapcsolódó interaktív kiállítás segítségével. Az e-Bug iskoláskorú gyermekeknek szóló, játékos egészségfejlesztési oktatási eszköz, mely átfogóan foglalkozik a személyi higiéné, a szexuális egészség, a védőoltások és a felelősségteljes antibiotikum-használat témaköreivel. Külön hangsúlyt fektetettünk a kézmosás fontosságára, valamint a köhögés és tüsszentési etikett ismertetésére.

A program „Játékos tudomány” elnevezésű eleme az internetalapú, valamint a pedagógusoknak szóló oktatási csomag kiegészítése, melynek célja a gyermekek bevonása a játékos tanulásba, attitűdjük formálása, gyakorlati készségeik fejlesztése. Az oktatási csomag ezen eleme egy öt állomásból álló gyakorlati bemutató, mely az alábbi témákat foglalja magába: bevezetés a mikrobák világába, kézhigiéné, légúti higiéné, étel- és ital- és felelős antibiotikum-használat.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Zárszó

A Nógrád Vármegye Közgyűlése számára készült beszámolónk alapvető célja a közélet szereplői számára tájékoztató adása a vármegye lakosságának egészségi helyzetéről, az egészséget befolyásoló tényezőkről, a vármegye egészségügyi ellátó rendszeréről, a közegészségügy helyzetéről. Bízunk abban, hogy a vármegyei közgyűlés mellett a helyi önkormányzatok is érdeklődéssel olvassák. Célunk, hogy a beszámolóval felhívjuk a figyelmet a vármegyét érintő leg súlyosabb egészségügyi problémákra, mint például az alapellátás helyzete, a lakosság egészségi állapotának országoshoz viszonyított riasztó adataira. Idén is részletesen bemutatjuk egészségfejlesztési programjainkat, abból a célból, hogy megmutassuk azokat a lehetőségeket, amelyekkel mi segíteni tudjuk az egészségtudatosság növelését.

Az egészséget meghatározó tényezők között legnagyobb jelentősége az egyén életmódjának és egészségértésének van, mely azt jelenti, mennyire képes egészségügyi kérdésekben tájékozódni, információhoz jutni, azokat megérteni és felhasználni saját egészsége érdekében. Az összeállított anyagnak célja az is, hogy az egyes megbetegedések esetében megmutassa a megoldási lehetőségeket is, mint például az elérhető szervezett népegészségügyi szűrővizsgálatokat, melyek az emlő, a méhnyak és a vastagbél daganatok korai kiszűrését szolgálják. A részvételi arányok növelésében az önkormányzatok, háziorvosok, védőnők, civil szervezetek szerepe nagyon fontos.

A daganatos megbetegedések és a szív-érrendszeri megbetegedések – melyek a legnagyobb betegségterhet jelentik ma Magyarországon és vármegyénkben is – esetében szűrőbuszok alkalmazásával tudjuk közelebb vinni a lakossághoz a megelőzés eszközeit, növelve ezzel egészségtudatosságukat, egészségértésüket. A programok szervezésében együttműködő partnereink az önkormányzatok, egészségügyi szolgáltatók, munkahelyi egészségnapok esetében a munkáltatók. A legnagyobb előrelépést a fiatalok egészségnevelésével tudunk elérni, melyben számítunk az oktatási-nevelési intézmények, tankerületi központok támogatására.

Minden fórumon meg kell ragadni a lehetőséget, hogy a korai felismerés fontosságáról és az elérhető kezelési módokról minél többet tudjon a lakosság.

Vármegyénk lakosainak egészségi állapotán javítani csak összetársadalmi összefogással és felelősségvállalással, az egészségügyi szolgáltatók, az önkormányzatok, az oktatási-nevelési intézmények, a társhatóságok, a civil szervezetek és a népegészségügyi hatóság közötti együttműködéssel lehet.

Feketéné Dr. Zeke Ildikó
vármegyei tisztifőorvos

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Források:

- Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya adatszolgáltatása
- Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya adatszolgáltatása
- Területi Statisztikai Évkönyv (2023.)
- Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ adatai
- Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ tulajdonában lévő egeszseg.hu halálozási adatbázis
- Országos Mentőszolgálat Nógrád Vármegyei Területi Szervezete, Pifka Zsolt vezető mentőtiszt tájékoztatása
- Fekvőbeteg ellátó intézmények adatszolgáltatásai
- Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő tájékoztatása
- Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő publikus adatbázisa

Irodalom:

Ádány Róza: Megelőző orvostan és népegészségtan, Medicina Kiadó, Budapest; 2006.

Ádány Róza: A magyar lakosság egészségi állapota az ezredfordulón, Medicina kiadó, Budapest; 2003.

Vargáné Hajdú Piroska: Demográfiai és epidemiológiai módszerek a népegészségügyben, Medicina kiadó, Budapest, 1996.